2010. március 19., péntek

www.maszol.ro

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
55. (1120.) szám

BNR-valutaárfolyamok

1 euró	4,0801 ▼
1 amerikai dollár	2,9817 ▲
100 magyar forint	1,5582 ▲

Aktuális 3

A szenátorok kezében Cătălin Voicu sorsa

A szenátus jogi bizottsága elkezdte annak az iratcsomónak a tanulmányozását, amelyet az Országos Korrupcióellenes Igazgatóság (DNA) állított össze azzal a céllal, hogy elérje a befolyással való üzérkedéssel vádolt Cătălin Voicu a szociáldemokrata szenátor mentelmi jogának megvonását.

Társadalom 7

Piacképes környezetvédelem

A hulladék újrahasznosítás lehetőségeit, a környezettudatos életvezetést és a legújabb árvízvédelmi technológiákat bemutató kiállítás nyílt tegnap Bukarestben Borbély László környezetvédelmi miniszter részvételével.

Kultúra 8

Népszerű könyvbirodalom

Hároméves születésnapját ünnepelte a nagyváradi Hobby Libri könyvesbolt, amit könyvvásárral, kedvezményekkel és online könyváruházának ismertetésével koronáztak. A bolt vezetője, Konglovits Enikő szerint az könyvújdonságok miatt soron kívüli nyitva tartásra is volt már példa.

Vezércikk 3

El- és visszarendeződés

Az elmúlt napokban a román nyelvű sajtóban több hangulatfokozó írás jelent meg. Ezek egy része azt bizonygatta, hogy igenis létezett terv Erdély elcsatolására 1990-ben – értsd: jogos volt a románok részéről a fellépés –, a másik része azt, hogy a „véres március” tulajdonképpen nem is történt meg, kizárólag a magyarok agyszüleménye. ▶

Szőcs Levente

Elment a Leader-vonat?

Vitáznak az EU-s vidékfejlesztési program szerepéről Székelyföld autonómiájában

Munkatársainktól

Többé nem írnak ki pályázatot Leader-térség kialakításához szükséges akciócsoport létrehozásának támogatására. De ettől még bármely településcsoportosulás elnyerheti a Leader-térség címet, ha az év második felében – feltéve, hogy kiírják a pályázatot ennek az uniós címnek az elnyerésére – beadja az iratokat. A jelentkezéshez szükséges akciócsoport felállításával járó kiadásokat ez esetben a részt vevő falvaknak és városoknak kell állniuk, az Európai Unió utólag nem téríti meg azoknak a költségeit, akik október 22-ig nem igényeltek segítséget. A ráfordítás komoly tétel lehet, a lapunk által megkeresett egyik pályázó eddig már negyvenmillió lejt költött erre a célra, s még nem jutottak a folyamat végére, augusztus utolsó napjaiig el kell keszíteniük az elszámolást a jelentkezéshez.

Csutak István régiószakértő több fórumon arról beszélt, hogy Székelyföld „lemaradt erről a vonatról”, a közösségi programban való aktívabb részvétel ugyanis szerinte fontos lépés lett volna a térség autonómiájának elnyeréséhez vezető úton. (Hargita és Kovászna megye összesen négy pályázatot adott be.) A megyei tanácselnökök felelősségét hangsúlyozza a lehetőség elszalasztásában. Borboly Csaba Hargita megyei tanácselnök a lapunknak adott interjúban kifejti, a civilszervezetek, magánszemélyek és települések közötti együttműködésre alapozó programnak semmi köze az autonómiához. Azt hangsúlyozza, hogy az uniós vidékfejlesztési források töredékét teszik ki a leaderes pénzek, s egy térség enélkül is lehet sikeres a források lehívásában. A legtöbb pályázatot egyébként az előkészítési fázisra megyéből adták le, Arad és megyékből egyetlen kezdeményezés sem indult el. A vidékfejlesztéssel foglalkozó ügynökség adataiból – amelyeket lapunk lekért – kiderül, hogy Maros megye a hat dokumentációjával „ezüstérmes” országos szinten. Az uniós csatlakozás évétől számolva 2013-ig több mint negyed milliárd euró hívható le a Leader programon keresztül, amely nagyobb infrastruktúra-fejlesztésekre nem elég, de a civil szervezeteknek és vállalkozóknak igen jelentős összeg. Románia rendelkezésére vidékfejlesztési célokra a közösségi alapokból összesen 11 milliárd euró áll. Ez tehát a tét, ez a forrás oszlik majd el a jövőben kiválasztott nyolcvan helyi akciócsoport között, amelyek pályázatkiíró intézményként működnek majd. **4. és 6. oldal** ▶

Itthon a „terepjárók Loganja”

A legendás autóversenyző, Alain Prost a nevét adta a Dacia első szabadidő-autójához Fotó: Tofán Levente

V. Ny. R.

Reklámfilmforgatásba csöppentek a bukaresti World Trade Plazában összegyűlt sajtósok tegnap délelőtt, mivel a Dacia rendhagyó koreográfiával készült a Duster terepjáró hazai bemutatására. A rendező némi humorral megspékelt irányítására óriáskivetítőn mutatták be, ahogyan a francia Renault csoporthoz tartozó román márka legújabb autója legördül a gyártószalagról, majd a négyszeres Forma–1-es világbajnokkal, Alain Prosttal a volán mögött a közönség elé gurult. Az autóversenyzés élő legendája szerint a Duster olyan autó, amelyre Románia büszke lehet. „A Duster már bebizonyította, hogy milyen teljesítményre képes a versenyeken. Biztos vagyok benne, hogy ez az eladási mutatókban is megmutatkozik majd” – mondta a hivatalos bemutatón Prost, aki a Dacia első 4x4-es terepjárójával második helyen végzett a jégraliként ismert Andros Trophén. **Folytatása a 6. oldalon** ▶

Román–magyar márciusi gyász

Marosvásárhelyen az 1990. március 19–20-i véres eseményekre emlékeznek ma és holnap. Az RMDSZ, mint minden évben, ez alkalommal is az elnöki hivatalban tartja a megemlékezést, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) fáklyás felvonulást és kerekasztal-beszélgetést szervez. A húszéves évfordulóra készült az a tizenkét órás dokumentumfilm is, amelyet maratoni hosszúságú vetítéssel, három napra felosztva mutatnak be a Művészeti Egyetem stúdiótermében. Szombat délután a vártemplomban ökumenikus istentisztelet zárja a megemlékezések sorát. **3. és 4. oldal** ▶

Általános sztrájk a tanügyben

A kormány ígéretei ellenére sem függesztik fel a tiltakozó akciókat a tanügyi szakszervezetek: jövő héttől nincs osztályzás a hazai iskolákban, hamarosan a főváros utcáin is felvonulnak a pedagógusok. Áprilisban országos figyelmeztető sztrájk, júniustól meghatározatlan idejű, általános sztrájk kezdődhet az országban. Az elégedetlenség oka továbbra is a tanügyi leépítés mértéke, az elmaradt bérek és a fizetések csökkenése. Daniel Funeriu miniszter szerint túlzóak az elbocsátások arányára vonatkozó találgatások. A tárcavezető arra is ígéretet tett, hogy lépcsőzetesen bár, de teljesítik az elmaradt bérek kifizetését. **7. oldal** ▶

Mai mellékletünk:

ümsz színkép

Röviden

Hárman börtönben az auschwitzi felirat ellopásáért

Egy lengyel bíróság börtönbüntetésre ítélt tegnap három férfit az auschwitzi koncentrációs tábor hírhedt feliratának ellopása miatt, közölte a *PAP* lengyel hírügynökség. A krakkói testület 18 hónap és két és fél év közti börtönbüntetéseket osztott ki. A *PAP* csak Radoslaw M., Lukasz M. és Pawel S. néven azonosította az elítélteket, és azt nem közölte, hogy ki mekkora börtönbüntetést kapott. A hírügynökség híre szerint mindhárman bűnösnek vallották magukat egy peren kívüli megegyezés részeként. Az auschwitzi koncentrációs tábor bejárata felett lévő Arbeit macht frei feliratot december 18-ára virradóra lopták el. A tolvajok három részre vágták a táblát, a darabokat két nappal később találta meg a lengyel rendőrség.

Meghalt egy nigériai őrizetes a zürichi reptéren

Meghalt egy kiutasításra váró nigériai állampolgár a svájci Zürich nemzetközi repülőterén, közölte a svájci rendőrség. A kábítószer-kereskedelem miatt letartóztatott férfi ellenállt, majd megbilincselték. A nigériait 15 másik emberrel akarták hazatoloncolni. Valamennyien bűncselekményeket követtek el az országban, vagy a bevándorlási hivatal más okból utasította el menedékkérelmüket. A drogárusítás miatt kiutasított 29 éves afrikai férfi már napok óta megtagadta az ételt, majd az ellenállása miatt megbilincselve vitték ki a reptérre, ahol hirtelen összeesett. A rendőrök levették róla a béklyót, majd megpróbálták újraéleszteni, de röviddel később meghalt.

Turistákat menekítenek Ausztráliában

Eddig több száz embert telepítettek ki Ausztrália északkeleti partvidékéről, ahová a hét végére várják az Ului névre keresztelt ciklont. Egy időben két trópusi légörvény is tombol a térségben, a Tomas nevű vihar már elvonult a Fidzsi-szigetektől. Az ausztrál hatóságok a Nagy Korallzátony 800 kilométeres szakaszán rendeltek el riadót, míg a szárazföldön Cardwell és Yeppoon városok közé várják a Salamon-szigetek felől az Ului ciklon érkezését a hét végére. A szél már felerősödött, és esik is, ám az előrejelzések szerint szombat reggel csap majd le igazán a vihar, amelyben időnként 205 km/h-s széllökéseket is mérnek.

Feltehetően megölték az al-Kaida egyik vezetőjét

Amerikai légicsapás következtében feltehetően életét vesztette az al-Kaida nemzetközi terrorhálózat egyik fontos vezetője Pakisztánban, közölte az amerikai terrorelhárítás egyik névtelenül nyilatkozó tisztviselője szerdán. A jelek szerint sikerült megölni Husszein al-Jemenit a múlt héten, amikor egy amerikai pilóta nélküli repülőről kilőtt rakétákkal lerombolták két épületet az észak-vazirisztáni Mirámsáh városban. Al-Jemenit az al-Kaida egyik jelentős tervezési és robbantási szakértőjének tekintik.

Tallinn ivóvízére landolt egy repülő

A tallinni repülőtér közelében lévő befagyott tavon hajtott végre kényszerleszállást tegnap egy lengyel teherszállító repülőgép. A kétmotoros Antonov An-26 típusú repülőgép helyi idő szerint délelőtt tíz óra után landolt a befagyott Ülemiste-tavon, közölte az észt gazdasági minisztérium szóvivője. Kalev Vapper elmondása szerint az EXIN nevű lengyel cég Finnországból érkezett gépe futómű- és hajtóműproblémákkal küszködött, amikor megpróbált leszállni a tóhoz közel eső nemzetközi repülőtéren. A pilóta a második leszállási kísérlet alatt döntött úgy, hogy inkább a tavon teszi le a gépet.

Izraeli kémkaland magyar légtérben

Gyulay Zoltán

Bajnai Gordon magyar miniszterelnök azonnal tájékoztatást kért az illetékesektől, miután arról értesült, hogy szerdán két izraeli repülőgép jelent meg Magyarország légterében, majd a Ferihegyi légikikötőt déli irányból, Vecsés felől megközelítve úgynevezett „touch and go" műveletet hajtott végre, azaz átstartolt. Információk szerint a gépek ezt megelőzően használták Törökország, Bulgária és Románia légterét is. A Magyar Nemzet tegnapi számában írta meg, hogy az első ránézésre polgári kinézetű járművek izraeli felderítőgépek voltak, amelyek a 4X679 és 4X676 polgári lajstromjelet használták, hívójelük pedig Israeli Air Force 005 és Israeli Air Force 006. Mindkettő „védett járat" megjelöléssel szerepel az európai légi irányításban.

Az *ÚMSZ*-nek neve elhallgatását kérő magyar légi közlekedési szakértő elmondta: a „védett járat" kifejezés tulajdonképpen ugyanazt jelenti, amit vezető politikusok esetében a „védett személy". Ilyenkor a légteret fokozott figyelem övezi, a földön vadászgépek állnak készültségben, hogy adott esetben a bajba jutott repülőgép segítségére siessenek, támogassák a leszállását.

Az eseményről Bocskai István, a budapesti honvédelmi minisztérium szóvivője annyit mondott, hogy a gépek diplomáciai engedély birtokában voltak. A magyar külügyminisztérium sajtóosztályának munkatársa, Balogh Dénes szerint a tárca csak közvetítő szerepet játszott az eljárásban, az a nemzeti közlekedési hatóság felelősségi körébe tartozik.

Gulfstream V – az elektronikus porszívó

A *legiero.blog.hu* szerint az izraeli légi- és űrerőknek (angol rövidítéssel IASF, héberül: Zroa Haávir Vehahalal) jelenleg három ilyen Gulfstream V típusú, különleges kialakítású, elektronikai felderítési feladatokra használatos, Nahson Sávit (Úttörő Üstökös) kódnevű gépe van. Az „elektronikus porszívónak" is nevezett különleges felderítő járművek több száz kilométeres távolságból képesek lehallgatni minden elektromágneses sugárzást, legyen bár szó mobiltelefonról, wifir?l, rádió- vagy radarjelr?l. Párban repülve a sugárforrások földrajzi helyzetének pontos meghatározása sem okoz számukra nehézséget.

„Nem kémrepülők jártak Ferihegyen, a két izraeli gép egy szokásos rutinfeladatot látott el, korábban is történt már ilyen – nyilatkozta csütörötökön az *MTI*-nek Aliza Bin-Noun, Izrael budapesti nagykövete. – Az izraeli légierő gépei a nemzeti közlekedési hatóságtól kaptak engedélyt a szokásos rutinfeladat végrehajtására. A gyakorlatnak megfelelően a magyar külügyminisztériumot is bevonták a folyamatba." ◄

SNS: hazahívnák a szlovák követet

MTI

A Szlovák Nemzeti Párt (SNS) nehezményezi, hogy a pozsonyi diplomácia eddig nem kellő eréllyel kezeli Sólyom László szerbiai kijelentéseit, miszerint a szlovákiai magyar iskolákban idegen nyelvként kellene oktatni a szlovák nyelvet. „A szlovák diplomáciának lényegesen keményebben kellene reagálnia ezekre a nyilatkozatokra. Bár a kormányfő már reagált, de véleményem szerint nagyon finoman és tapintatosan" – jelentette ki Ján Slota, az SNS elnöke pártja csütörtöki pozsonyi sajtóértekezletén. „A külügyminiszternek már régen vissza kellett volna hívnia nagykövetünket Szlovákiába" – hangoztatta Slota, aki durva Szlovákia ellenes támadásnak minősítette a magyar államfő múlt heti kijelentéseit. Anna Belousovová, az SNS első alelnöke szerint Sólyom más szavakkal, de ugyanazt mondja, mint amit a Jobbik EP-képviselője, Szegedi Csanád hangoztatott Szlovákia címére. „Ugyanazt mondják, csak más szavakkal. Ez bizonysága annak, hogy Magyarország hivatalos politikája a szélsőségesség, a nacionalizmus és a sovinizmus politikája" – jelentette ki a politikus. Szlovákia esetében szerinte a cél az, hogy a Dél-Szlovákiában élő magyarok autonómiához jussanak, és csatlakozhassanak Magyarországhoz. Belousovová ezért ismét felszólította a külügyminisztert, próbálja megakadályozni, hogy Magyarország 2011-ben az EU soros elnöke lehessen. Ugyanakkor azt is szorgalmazta, hogy Szlovákia erősítse meg együttműködését Romániával és Szerbiával, tehát a volt kisantant államaival, amelyek Budapest részéről hasonló támadásoknak vannak kitéve, mint Szlovákia. ◄

Budapesten a brit hercegi pár

Kánya Gyöngyvér

„Különleges kapcsolat fűz Magyarországhoz, hiszen egy-harmincketted részben magam is büszkén magyarnak vallhatom magam ük-ük-üknagyanyám, Rhédey grófnő révén" – mondta tegnap Károly walesi herceg, aki feleségével, Camilla hercegnővel szerdán érkezett négynapos magyarországi látogatásra. A brit trónörökös programjának kiemelt témái a klímaváltozás, a környezetvédelem, a kulturális örökség védelme valamint a tudásalapú gazdaság és az esélyegyenlőség, de emellett tegnap a Dohány utcai Zsinagógában Frölich főrabbi bemutatta számukra a Zsinagóga történetét majd megtekinthettek egy kiállítást a Rumbach utcai Zsinagóga felújításáról, ezután a Zsinagóga kertjében található emlékműnél a Hercegi pár gyertyagyújtással tisztelgett a Holokauszt áldozatai előtt. A hercegi pár ma délelőtt koszorút helyez el az 56-os emlékműnél., majd a Parlamentben megtekinti a Szent Koronát, amely után Károly herceg szűk körű megbeszélést folytat Bajnai Gordon miniszterelnökkel. A hivatalos látogatás utolsó mozzanatként meghallgatják Sebestyén Márta zenei előadását a Brit Nagyköveti Rezidencián. ◄

A brit trónörökös, Károly herceg Sólyom László államfőnél A szerző felvétele

Németország: kártalanítják a katolikus papok áldozatait

Hírösszefoglaló

A német katolikus egyház kész kártérítést fizetni a szexuális bűncselekmények áldozatainak – értesült a *Süddeutsche Zeitung*. A lap tegnapi beszámolója szerint az egyház már vizsgálja ennek módozatait. Az egyik lehetőség az, hogy az áldozatoknak egyéni kártérítést fizetnek. A másik sorik pénzügyi alapot hoznak létre, amelyből az áldozatokat segítenék, illetve a történtek feltárását és hasonló esetek megelőzését támogatnák.

Az elmúlt hetekben több németországi katolikus iskolában, illetve intézményben derült fény arra, hogy egyházi személyiségek fiatalokkal szemben szexuális bűncselekményeket követtek el. A szóban forgó esetek évtizedekkel ezelőtt történtek, számuk jócskán meghaladja a 100-at.

Az újság által idézett egyházi források szerint amennyiben az említett alap létrehozása mellett döntenének, mintául az a pénzügyi alap szolgálhatna, amelyet a katolikus egyház évekkel ezelőtt hozott létre a II. világháború idején egyházi intézményekben kényszermunkát végzők kártalanítására. Az alapban 10 millió márkát helyeztek el, és abból a korábbi kényszermunkásoknak fizettek kártérítést, illetve különböző képzési lehetőségeket finanszíroztak számukra.

Előző napi parlamenti beszédében Angela Merkel kancellár sem zárta ki, hogy az áldozatoknak kártérítést fizessenek. A kancellár a Bundestagban úgy fogalmazott, hogy a történtek kapcsán mindenről beszélni kell, így a bűncselekmények elévülési idejének esetleges meghosszabbításról és a kártérítésről is. Merkel közvetve rendre utasította minisztereit, az igazságügyi, a családügyi, valamint az oktatási minisztert, akik a szexuális visszaélések feltárása, illetve megelőzése érdekében különböző elképzelésekkel és különböző konferencia-javaslatokkal álltak elő.

Kemény hangú írásban vette védelmébe a szexuális visszaélések ügyében sokak által hallgatással vádolt XVI. Benedek pápát tegnap a német püspöki konferencia elnöke. A Die Welt című lapban megjelent, Mese a hallgató pápáról című írásában Robert Zollitsch érsek hangsúlyozta: a katolikus egyházfő a leghatározottabban állást foglalt az ügyben. ◄

Román–magyar gyász

Az 1990-es márciusi események áldozataira emlékeznek Marosvásárhelyen

Antal Erika

Az 1990-es marosvásárhelyi márciusi események során elhunyt Gémes István, Csipor Antal és Kiss Zoltán hozzátartozóit, a sokévi börtönre ítélt, és bántalmazott Cseresznyés Pált, Szabadi Ferencet és Juhász Ilonát fogadja ma délben az RMDSZ Szövetségi Elnöki Irodájában Markó Béla miniszterelnök-helyettes és a szövetség több vezetője. Az immár hagyományos találkozón nyújtják át azokat az adományokat, amelyeket az ügyvezető elnökség 2000-ben hozott döntése alapján az RMDSZ Szolidaritási Alapjából különítettek el az áldozatoknak, valamint hozzátartozóiknak. Ez a gesztus ugyanakkor nem csak a jelenlévőknek, hanem a számtalan névtelen áldozatnak is szól, mindazoknak, akiket a marosvásárhelyi események során bántalmaztak.

Markó Béla, az RMDSZ szövetségi elnöke minden évben fogadja fekete március áldozatait Fotó: ÚMSZ/archív

Az EMNT fáklyás menete

Az EMNT és Tőkés László európai parlamenti képviselő irodája *A szeretet márciusa* elnevezésű rendezvénysorozatára várja a résztvevőket ma és holnap Marosvásárhelyen, ahol az 1990. márciusában történt eseményekre, azok áldozataira emlékeznek. Ennek keretében kerül sor ma este hét órakor az *Igazság és tolerancia* nevű fáklyás menetre. A szervezők a Kultúrpalota előtt várják mindazokat a – magyar, román és cigány – résztvevőket, akik egyetértenek azzal, hogy békében is lehet élni egymás mellett, akik közösen szeretnék megelőzni az etnikai konfliktusokat. „Örüljünk együtt az 1989-ben kiharcolt szabadságnak, az 1989. decemberében Temesváron bebizonyított szeretet és szolidaritás nevében közösen lépjünk az etnikai uszítás ellen” – olvasható a felhívásban. A menet végigvonul a főtéren, fel a Bolyai utcán, a jelenlegi törvényszék épülete elé, ahol húsz évvel ezelőtt az RMDSZ székháza működött.

Maratoni filmvetítés

Háromnapos, maratoni filmvetítést szervez a Bernády György Közművelődési Alapítvány március 19–20–21-én a Művészeti Egyetem stúdiótermében, ahol bemutatja a *Marosvásárhely fekete márciusa* című, tizenkét órás dokumentumfilmet. A vetítés ma délután 17 órakor kezdődik az *Egy kis történelem, December, Január, Iskolák* című fejezettel, majd az 1990. februári események felidézésével folytatódik, március 15-el bezárólag.

Kerekasztal az együttélésről

Szombaton délelőtt a belvárosi római katolikus plébánia Deus Providebit Tanulmányi Háza ad otthont annak a *Közös múlt, közös jövő, otthon Európában* című kerekasztal-beszélgetésnek, ahol a Pro Europa Liga társszervezésében magyar és román értelmiségiek, közéleti személyiségek tanácskoznak az együttélésről, annak lehetőségeiről. A rendezvényen európai parlamenti képviselők jelenlétére is számítanak a szervezők. Március 20-án, holnap délután 17 órakor a Vártemplomban ökumenikus istentisztelettel zárul a megemlékezés-sorozat, ahol a Kárpát-medence történelmi egyházainak magas rangú képviselői is jelen lesznek. ◄

Markó Attila: a város gyásza egész közösségünk gyásza

„Két évtizede Marosvásárhelyen megtörtént az, amire senki nem volt felkészülve: a frissen visszaszerzett szabadság megmutatta méregfogát, és képtelen volt féken tartani a hirtelen kibontakozó és megerősödő nacionalizmust, intoleranciát, gyűlöletet” – írja Markó Attila kisebbségügyi államtitkár szerkesztőségünkbe eljuttatott közleményében, hangsúlyozva, hogy a város gyásza nemcsak a marosvásárhelyiek, hanem az egész romániai magyar közösség gyásza. „A marosvásárhelyi fekete március és az ezt követő két évtized legfontosabb tanítása mégis az, hogy lehetünk akár ellenzékben, akár kormányzati eszközök birtokában, lehetnek partnereink vagy barátaink, ám igazi családunk csak saját közösségünk lehet” – írja Markó Attila.

A szenátus előtt Voicu sorsa

M. Á. Zs.

A szenátus jogi bizottsága elkezdte annak az iratcsomónak a tanulmányozását, amelyet az Országos Korrupcióellenes Igazgatóság (DNA) állított össze azzal a céllal, hogy elérje a befolyással való üzérkedéssel vádolt Cătălin Voicu szociáldemokrata szenátor mentelmi jogának megvonását. Toni Greblă, a testület elnöke bejelentette: hétfőn folytatják a dosszié áttekintését, másnap pedig személyesen is kihallgatják PSD-s honatyát. Hozzátette: a jogi bizottság tagjai megegyeztek, egyelőre nem hozzák nyilvánosságra a DNA-dossziét és a testület ülései sem lesznek nyilvánosak, annak ellenére, hogy a Voicu-ügy nincs titkosítva. A döntést egyedül Iulian Urban demokrata–liberális szenátor ellenezte, emlékeztetve, hogy Monica Iacob-Ridzi volt ifjúsági és sportminiszter esetében a DNA-dosszié közkézen forgott. A parlamenti procedúra szerint csak abban az esetben bocsáthatják szavazásra a plénumban a mentelmi jog megvonását, ha mindkét korábbi testület rábólint a DNA keresetére. A korrupcióellenes ügyészek által összeállított vádirat szerint Voicu két részletben, több mint negyedmillió eurót kért, és kapott egy üzletembertől, akinek a fizetség fejében azt ígérte, hogy a Legfelsőbb Bíróságon „leállíttat” egy ellene folyó pert. Egy másik üzletember 119 ezer lejt fizetett a szociáldemokrata szenátornak, hogy vesse latba befolyását a fővárosi rendőrségnél egy bűnvádi nyomozás leállítása érdekében. ◄

Cătălin Voicu Fotó: Agerpres

Fogdában Cristian Anghel

ÚMSZ

Bilincsbe verve vitték el tegnap hajnalban otthonából a rendőrök Cristian Anghelt, Nagybánya polgármesterét, akit szerdán jogerősen két és fél év azonnal letöltendő szabadságvesztésre ítélt a Kolozsvári Ítélőtábla. Az elöljáró a rendőrségi fogdába került, és még nem tudni, melyik börtönben tölti le büntetését. A polgármester felesége, Dana Anghel fenntartja, hogy férje ártatlan. „Két bíróság is felmentette a vádak alól, nem tudom, mi történhetett az ítélőtáblán. Konzultálok az ügyvédeimmel, és közzé fogom tenni férjem ártatlanságának bizonyítékait” – mondta a nő.

Cristian Anghel egyébként tegnap kilépett a Nemzeti Liberális Pártból. Az elöljáró korábban egy évig az alakulat egyik országos alelnöke is volt. Ha a politikus nem lépett volna ki a pártból, a PNL alapszabálya szerint automatikusan kizárták volna.

Az elöljáró ellen még 2006-ban indítottak bűnvádi eljárást a korrupcióellenes ügyészek, hivatali visszaélés miatt. A polgármester ugyanis 550 ezer euróért vásárolt meg a város számára egy olyan lakást, amelynek tulajdonosa korábban százezer euróért szerezte be az ingatlant. Cristian Anghelnek az ítélet értelmében a közel négyszázezer eurós kárt is meg kell térítenie Nagybánya önkormányzatának; vagyonát egyelőre zárolták az ügyészek.

Az ügyészek tizenöt év börtön kiszabását kérték a bíróságtól, ám a polgármestert első fokon felmentette a Máramaros Megyei Törvényszék; a vádhatóság azonban fellebbezett, így az ügy Kolozsvárra került.

Cristian Anghel a második megyeszékhelyi elöljáró, akit börtönre ítéltek korrupció miatt. Mircia Gutău, Râmnicu Vâlcea demokrata–liberális polgármestere már egy hónapja rácsok mögött ül, mert tetten érték kenőpénz elfogadásán. Időközben bűnvádi eljárás indult Antonie Solomon, Craiova szintén demokrata-liberális polgármestere ellen okirat-hamisítás gyanújával. Az elöljáró jelenleg előzetes letartóztatásban van. ◄

El- és visszarendeződés

Szőcs Levente

Húsz évvel a fekete március után a véres történések értékelésében továbbra is túlnyomórészt a kizárólagosság érvényesül – a saját igazé és a másik felelősségé. Azért „csak” túlnyomórészt, mert például a közszolgálati televízióban elkezdődött egy olyan háromrészes sorozatnak a sugárzása, amely teret enged az árnyalatoknak. Maguk a műsorkészítők nem fogalmaznak meg véleményt, azonban a többnyire román anyanyelvűek megszólalásaiból levonható következtetés (az első rész alapján legalábbis) megegyezik azzal, amit eddig kizárólag a magyar nyelvű sajtó hangoztatott: a marosvásárhelyi véres eseményeket a közvetlen szereplőktől idegen erők tervezték meg és vezényelték le. És ami nagyon fontos, mindezt a közvetlenül érintettek mondják el, az akkori esemény szereplői immár „érett” fejjel. Elhangzik többször is, hogy a Marosvásárhelyre autóbuszokkal bevitt románoknak tulajdonképpen semmi bajuk nem volt azokkal, akiket megvertek, a legtöbben pedig nem indulnának harcba még egyszer. Sokan kevésnek találhatják, de egyáltalán nem elhanyagolható, hogy elhangozhatnak ilyen vélemények is, amelyek immár nem az irredenta magyarok felelősségét firtatják. Más kérdés persze, hogy egy dokumentumfilm-sorozat nem elegendő – több okból nem az. Először is várat magára a szervezésben közvetlenül részt vállaló személyek felelősségre vonása, és egy ideig még váratni fog, hiszen a „magyar veszély” elleni harcosokat verbuváló papok és egykori párttitkárok a Görgény-völgyi településeken sokhelyütt továbbra is tisztségben vannak. Másfelől a kereskedelmi médiában ellenkező előjelű változás megy végbe. Az elmúlt napokban a román nyelvű sajtóban több hangulatfokozó írás jelent meg. Ezek egy része azt bizonygatta, hogy igenis létezett konkrét terv Erdély elcsatolására 1990-ben – értsd: jogos volt a románok részéről a fellépés –, a másik része pedig azt, hogy a „véres március” tulajdonképpen nem is történt meg, kizárólag a magyarok agyszüleménye. A magyar nemzeti ünnep előestéjén az egyik hírtévé két órán át „faggatta” a legvéresszájúbb nacionalista politikust, Corneliu Vadim Tudort, a másik vezető hírtévé párhuzamosan zajló műsorában nem is volt szükség Vadimra, akinek a szerepét ott a moderátor látta el. A felsorolt példák önmagukban is elítélendők, azonban a köztévé nézettségének jelentős visszaesése miatt, sajnos, jócskán ellensúlyozzák is a korábban említett, kiegyensúlyozottabb attitűdöt. A kérdés csak, hogy vajon a bukaresti (itt felnőtt és dolgozó) újságírók önszorgalomból heveskednek, vagy pedig még mindig létezik egy ördögi terv, amelynek része a békés magyar–román együttélés megakadályozása. Az eredmény talán ugyanaz, de jó volna tudni.

Román lapszemle

A Román Gépkocsi-nyilvántartási Hivatal által tavaly megvizsgált 77 ezer hazai autó 67 százalékának műszaki problémái voltak, s közel egyötödük balesetveszélyes állapotban volt. *(Evenimentul zilei)* ► Az Alkotmánybíróság három tagjának jár le nyáron a mandátuma. A Demokrata-Liberális Párt mindhárom megüresedő helyre saját jelöltjét szeretné bejuttatni a taláros testületbe. A kérdésben a parlament dönt. *(Gândul)* ► Újranyitnak a kábítószer-forgalmazás miatt nemrég bezárásra ítélt, úgynevezett etnobotanikus szereket árusító üzletek Romániában. Az élelmesebb tulajdonosak olyan új szereket bocsátanak majd áruba, amelyek nem szerepelnek a kormány tiltólistáján. *(Adevărul)* ► Nyolcvanezer euróra biztosítaná a Védelmi Minisztérium az Afganisztánban küldetést teljesítő romániai katonál életét. *(Jurnalul naţtional)*

„Leader nélkül is van élet”

Interjú Borboly Csabával, a Hargita Megyei Tanács RMDSZ-es elnökével

S. M. L.

▶A Leader jelentős decentralizáció révén csökkenti a regionális Vidékfejlesztési Ügynökségek befolyását. A Székelyföldnek nem lett volna érdeke pontosan ezért lefedni teljes területét Leader helyi akciócsoportokkal?

– Először is szeretnék eloszlatni egy tévhitet: a Leader programnak semmi köze nincs az autonómiához és a jelenlegi regionális felosztáshoz. Ez települések, civil szervezetek, magánszemélyek együttműködésén alapuló program. A Leader-térségek úgy alakulnak meg, ahogy a helyi partnerek ezt akarják, megyénkben a helyi szereplők széki megoszlásban akarták. Azok fogtak össze, akik úgy gondolták, hogy együtt tudnak működni, ez a program lényege, ebbe semmi beleszólása nincs sem a megyei tanácsnak, sem a gyulafehérvári fejlesztési ügynökségnek. Négy-öt millió euróról van szó térségenként, ami nem egy világrengető összeg, ennél sokkal többet összepályázhat akár egy 2-3 ezres falu is más uniós programokból.

▶Foltokban létező helyi akciócsoportokkal elképzelhető összefüggő székelyföldi vidékfejlesztés?

– Ismétlem, a Leader nem a vidékfejlesztés alapegysége, motorja. A vidékfejlesztésen belül a Leader segítség lehet a sikeres fejlesztési politikában, de nem meghatározó a szerepe. A programot arra találta ki az EU, hogy a térségi partnerek közötti együttműködési készségeket fejlessze, ez nem helyettesítheti a markáns fejlesztési cselekményeket, egy térség Leader nélkül is lehet sikeres az uniós források lehívásában, és Leaderrel is lehet sikertelen.

▶Létezik átfogó székelyföldi fejlesztési koncepció?

– Jó másfél éve vagyok megyeitanács-elnök, ez idő alatt számos stratégiai jellegű fejlesztési anyag elkészült. Szerintem nem ez a lényeg, hanem az, hogy a konkrét célkitűzéseket miként valósítjuk meg. A gazdasági válság amúgy is felülírt minden korábbi fejlesztési koncepciót, mert bebizonyosodott, hogy a korábbi fejlesztéspolitika axiómái nem állták meg a helyüket. Az elmúlt másfél évben körvonalazódott egy megyei, székelyföldi fejlesztéspolitikai koncepció, lényege az, hogy e térség fejlődését a sok kis egzisztenciára alapozott entitásként akarjuk megvalósítani, hangsúlyozva mindazt, ami megkülönböztet minket másoktól, keresve komparatív előnyeink minél hatékonyabb kihasználásának lehetőségeit.

Fotó: ÚMSZ/archív

▶Lehet tudni, hogy 2011 és 2013 között milyen fejlesztésekre, és mennyit költene a Székelyföld?

– Székelyföld a köztudatban Hargita és Kovászna megyét, és Maros megye egy részét jelenti, ezért erre pontos választ Hargita megyei tanácselnökként nem adhatok. Amire pontos választ tudok adni, az Hargita Megye Tanácsára vonatkozik, arra, hogy 2010-es költségvetésünk főösszege 60 százalékkal meghaladja a tavalyit, köszönhetően számos európai EU-s projektünknek, ami a mostani válságos, megszorítós időszakban elfogadhatónak tűnik. Remélem, tartani tudjuk ezt a jó irányt az elkövetkező években is, de a térségbe érkező fejlesztési források alakulása nem csak tőlünk függ. Fontos szereplők e kérdésben a helyi önkormányzatok, különösen a városok, a vállalkozói szféra és a civil szervezetek.

▶Demokrata-Liberális Párti berkekből röppent fel a hír, hogy nem Maros, hanem Brassó megye lenne Kovászna és Hargita társa az új régiós felosztásban. Ha Marost és Hargitát egy megyehatárokon átnyúló Leader-térség kötné össze, nem lenne ez még egy igen erős érv a természetes összetartozásra?

– Azokon a fórumokon (SZAT, Koalíciós Egyeztető Tanács), ahol én megfordulok, nem hallottam erről a felvetésről. Amúgy Hargita, Kovászna és Maros megye egy fejlesztési régióba történő szervezése mellett sokkal nyomósabb érveink vannak, mint ilyen vagy olyan Leader-térség szervezése. És itt most nem venném elő a történelmi, földrajzi, intézményszervezési hivatkozásokat, hanem csak arra hívnám fel a figyelmet, hogy az EU fejlesztéspolitikájának az alapját a fejlettségben alulmaradt régiók felzárkóztatása, lakosaik életminőségének javítása jelenti. Ezért az a régió, amelynek átlagos fejlettségi mutatói alacsonyabbak, több pénzt kap egy lakosra, a magasabb fejlettségű mutatóval rendelkező meg kevesebbet. Ezért a székelyföldi románok, magyarok azzal járnak jól, ha viszonylag alacsonyabb fejlettségű megyékkel kerülnek egy régióba. És persze ennek a fordítottja is igaz. Elemi érdekünk, hogy Románia egyik legfejlettebb megyéjével, Brassóval ne közösködjünk, ugyanis a közösből még a mainál is alacsonyabb arányban részesednénk, és elvonna tőlünk minden forrást. Ha Románia komolyan veszi az uniós fejlesztéspolitika lényegét, akkor nincs más út, mint az, hogy külön fejlesztési régiókba szervezi az elmaradottabb megyéket, és külön régióba a fejlettebbeket, mert a lényeg a fejletlenebbek felzárkóztatása.

Fekete március – sötét tervek (1)

Húsz évvel ezelőtt a napon a politikusok magyarellenes gyűlöletkampánya és az abba fenntartás nélkül bekapcsolódó román sajtó által felheccelt románok rátámadtak az RMDSZ marosvásárhelyi székházára.

Bogdán Tibor

Az 1989. évi, decemberi rendszerváltás napjaiban, amikor románok, magyarok együtt áldozták életüket a szabadságért és a demokratikus jogállam megteremtéséért, csak igen kevesen gondolták volna, hogy alig három hónappal később már egymás vérét fogják ontani. Ezek a kevesek pedig maguk a fekete március néven elhíresült marosvásárhelyi pogromkísérlet szervezői voltak.

A hangulatkeltés

Ma már szinte mindenki egyetért azzal, hogy a húsz évvel ezelőtti marosvásárhelyi véres összetűzést gondosan megszervezték. Míg a közel kétmilliós magyar közösség hetven esztendei jogfosztása után békésen, törvényes eszközökkel, az ideiglenes parlamentben, néma, gyertyás tüntetéseken, megemlékezéseken követelte alapvető nemzetiségi és emberi jogait, addig a román politikusok – nagyon kevés kivétellel – azon voltak, hogy az ország belső stabilitását, területi egységét fenyegető közösségként tüntessék fel a magyarokat és elhitessék a többségi lakossággal azt a képtelenséget, hogy az anyanyelvű oktatás, a kétnyelvű táblák, a szabad anyanyelvhasználat nyomán „az ősi román föld”, Erdély elkerülhetetlenül elszakadna Romániától.

Román politikusok, felelős román központi és helyhatósági tisztségviselők, „kulturális” szervezetek, élükön a Vatra Românească szélsőségesen nacionalista tömörüléssel rémhírekkel táplálták a román közvéleményt a „magyar veszély” kapcsán. A Vatra Românească, majd a röviddel a pogromkísérlet előtt, 1990. március 15-én megalakult Román Nemzeti Egységpárt akkori elnöke, Radu Ciontea például úton-útfélen terjesztette „az apjától származó figyelmeztetést”, miszerint minden magyar kötelet hord a zsebében, hogy románokat akaszthasson. Román tüntetések zajlottak le, amelyen a résztvevők magyar vért akartak inni, Sütő András, Király Károly, Tőkés László felakasztását követelék. Ebben a hangulatban érkezett el 1990. március 19-e, a marosvásárhelyi „fekete március” tulajdonképpeni első napja.

1990. március 20, Marosvásárhely: tájkép – csata közben Fotó: archív

A „bevezető”

Március 19-én román soviniszták szerveztek magyarellenes tüntetést a városban, a görgény-völgyi románlakta településeiről összetoborzott leitatott, nagyrész írni-olvasni sem tudó tömeg részvételével. Ez azonban nem akadályozta meg őket, hogy a szervezők vezetésével letépdessék a magyar feliratokat, a magyar nyelvű rádióadás beszüntetését követeljék. A felbőszült csőcselék fejszékkel, husángokkal megostromolta az RMDSZ székházát, ahol több mint 70 magyar torlaszolta el magát, közöttük Sütő András is, a rendőrség segítségét kérve. A megvadult támadók betörték a vaskaput, beözönlöttek az udvarra. A magyarok a lépcsőházba menekültek, néhányuknak sikerült a kerítésen keresztülmászva egérutat nyernie. A bentrekedtek a padláson kerestek menedéket, az ajtót víztartállyal torlaszolták el. Az ostromlók már arra készültek, hogy felgyújtják a padlást, amikor végre megérkezett a helyszínre a rendőrség és a katonaság. Ioan Judea ezredes, az Ideiglenes Nemzeti Egységfront Mars megyei tanácsának elnöke védelmet ígért a magyaroknak, akik levonultak a lépcsőkön, hogy a katonai járműveken elszállítsák őket az ostromgyűrűből. Az utcára kilépve azonban a feldühödött románok rájuk támadtak, összevissza verték őket, Sütő Andrást fél szemére megvakították, több bordáját eltörték, bal karját is összezúzták. A karhatalmisták mindezt tétlenül szemlélték. Sütőt teherautóval szállították a bukaresti katonakórházba, ahol Ion Iliescu is meglátogatta. Budapestről a budapesti Honvéd Kórházba került.

A pogromkísérlet

Március 20-án hatalmas magyar tömeg tüntetett Marosvásárhely főterén, igazságot követelve. Nem sokkal később, a tér másik oldalán megjelentek a román ellentüntetők első csoportjai is. A hangulat egyre feszültebbé vált, magyar részről többször is telefonáltak Iliescunak, a helyszínre kérve őt, hogy tekintélyével lecsillapítsa a kedélyeket. A cotroceni-i palotából érkezett válasz szerint viszont erre semmi szükség, a helyzetet az illetékesek ellenőrzésük alatt tartják.

A délutáni órákban érkezett meg a leitatott görgényvölgyi román parasztokat szállító buszkonvoj, amelynek utasai botokkal, kaszával, fejszével fegyverkeztek fel. Pillanatok alatt áttörték a vékony és passzív rendőrkordont és rátámadtak a fegyvertelen magyar tüntetőkre, akik a főtéri padokból letört lécekkel védekeztek. A két fél között szabályos állóháború alakult ki. Egy román teherautójával beleszaladt a magyar tüntetőkbe, egy személyt halálra gázolt, majd becsapódott az ortodox templom lépcsőjébe.

Ekkor már őrtüzek égtek a környéken, számos Marosvásárhely környéki magyar többségű településen blokád alá vonták a bevezető utakat a magyarok, mivel a román hadsereg egységei körbezárták a várost és csak a szervezetten érkező románok buszait engedték át.

Megérkeztek a katonai harckocsik is, amelyek ugyan felsorakozva amolyan senkiföldjét teremtettek a két fél között, ám a katonák a járművekben maradtak és meg sem próbálták elejét venni az újabb összecsapásoknak. A románok száma eközben állandóan nőtt, az egyensúly akkor állt helyre, amikor „Ne féljetek magyarok, itt vannak a cigányok” csatakiáltással bevonultak a környékbeli romák is. Éjfél körül megérkeztek a Nyárádmenti székelyek is, ezzel a „csata” sorsa eldőlt, a magyarok javára, annak ellenére, hogy az öt halálos áldozat közül három magyar volt: Gémes Isván sáromberki, Csiport József ernyei és Kiss Zoltán teremiújfalusi lakos. Az áldozatok száma többszázra nőtt.

A következmények azonban még hátravoltak… ◄

Lap-top

A nap címe. Ki lesz Băsescu örököse: Udrea vagy Monica, Sabina Fati, *România liberă*

Magyarázat. A vezércikk szerzője (aki mellesleg többet ér, mint a címben említett két hölgy együttvéve) abból indul ki, hogy az államelnök hatása a pártjára, a demokrata-liberálisokra csökkenőben van; ugyanakkor „reformtörekvéseit" még a PD-L-ben sem tudja-tudná érvényesíteni. Sabina Fati azt elemzi, hogy a pártban ki veszi át az irányítást: a kiskirályokkal jó szövetségben levő Elena Udrea, vagy pedig a reformkész értelmiségieket jelképező Monica Macovei. Tehát kéretik nem borzongani, nem az államelnökségről van szó!

Veszélyes és drága. A szenátus munkálatainak kétoldalú leblokkolása a felsőház feleslegességét bizonyítja, tehát óhatatlanul az egykamarás parlament államelnöki eszménye felé vezet. Az *Evenimentul zilei*ből mindemellett megtudjuk, hogy például Mircea Geoană házelnök „visszahívása", vagyis a törvényhozás felfüggesztése naponta 106 ezer euróba, vagyis eleddig kábé egymillióba kerül – nekünk, adófizetőknek.

R-akció. *Az Academia Cațavencu* leírja, hogyan játszották újra rekonstruálási akción Horea és Cloşca, a két parasztvezér kivégzésének rettenetes szertartását. (A harmadik, Crişan a gyulafehérvári börtönben öngyilkos lett.) Ment minden a rendes kerékvágásban, amikor a közönség hüledezve vette észre, hogy az egyik színésznek az ünnepélyes kínzás megkezdése után – igen, ez a helyes kifejezés – erekciója támadt. Kegyeletsértő, bár önkéntelen gesztusáért elkergették (ami a valódi esemény közben, 1785 február 28-án nem történt volna meg – mármint nem az erekció, hanem az elkergetés), és a szertartás folyt tovább. Az ifjú később azzal mentegetőzött, hogy még csak harmadéves, és – úgy látszik, a színin erre van külön lecke – még nem tanulta meg eléggé ellenőrizni vértolulását. Bizonyára megfogadta, hogy ezentúl óvakodni fog a (nyilvános) kerékbetörésektől.

A nap álhíre. A kormány az SZNT és a MPP meghívására következő ülését Csíkban tartja.

Minden napra egy mondás

„Az embert nem a fájdalmak ölik meg, hanem a remények, amelyekben csalódott."
Honoré de Balzac

Politikai hitvallás

Horváth István

A kolibri

SZELLEMIDÉZÉS

A kolibri olyan kis madár, hogy ha valaki például egy kolibrit akar ebédelni, annak előbb két sült csirkét kell megennie, hogy egy kolibrival jóllakjék. A kolibri maga szégyenli is kicsiny termetét, s ezért a ragadozó madarak elől, amelyek sokkal nagyobbak, mint ő, szemérmesen elrejtőzik.
Kétféle kolibri van, úgymint eleven és döglött kolibri; a döglött kolibri az elevenből keletkezik haláleset által.
A kolibri hazája Dél-Amerika, de ezenkívül máshol is előfordulhat, ha odaviszik.
A kolibri bogarakkal táplálkozik, mivel pedig oly kicsiny, hogy akárhány bogár nagyobb nála, hát a bogarakat a kolibri szempontjából két csoportra oszthatjuk: 1. olyanokra, amelyeket a kolibri eszik; 2. olyanokra, amelyek a kolibrit eszik. Ezzel a példával, remélem, az állatok fölosztásának egy új módját vezetem be, mely hivatva van arra, hogy a régi avult rendszereket, különösen a Linné-félét, teljesen kiszorítsa. (…)
A kolibri neve indián eredetű, magyar neve nincsen, ami sajnálatos fogyatékossága a magyar nyelvnek, s egy elkövetkezendő nyelvzsenire vár a kolibri magyar nevének megalkotása, s annak leleményességétől és ízlésétől függ, hogy a kolibrit magyarul a csalogány szó mintájára kicsigénynek, vagy netán kis röpke mitugroncnak, vagy netalántán – színei alapján – piroscsagos zöldkékenynek, esetleg amerikairöpparánynak fogják-e nevezni. A kolibri életkora, mivel a termete is igen kicsi, szintén kicsi, pontosan még nem lehetett megállapítani, de mindenesetre kisebb, mint a kolibri szeretné.

Nagy Lajos: Képtelen természetrajz

Lappangó

Ne gondoljuk, hogy teljesen kialudt 90 márciusának mesterségesen csiholt magyarellenes szikrája! Még Szatmárban sem, ahol Ilyés Gyula polgármestert és Csehi Árpád megyei tanácselnököt igen jelentős román támogatással választották tisztségükbe...
Azt mondja nekem az egyik szomszéd, akivel naponta kénytelen vagyok találkozni: lényegében én is román vagyok! Kérdésemre, hogy honnan szedte ezt a hülyeséget, amit Ceauşescu óta nem hallottam, Băsescura hivatkozott, aki a lakosság kapcsán rendszerint csak románokról beszél. „Românii mei!" Soha nem mondja, hogy mások is, pláne magyarok. Tehát itt mindenki román, akárcsak a franciáknál, ahol mindenki francia!
Először meglepődtem Ionel szavain, majd elgondolkoztam. Ez az ember semmit nem tanult húsz év alatt, hiába látja, mennyire más szűkebb világunk is, a magyarság képviselői a kormányban is ott ülnek, itt Szatmáron meg (noha érezhető kisebbségben vagyunk) éppen a mieink vezetnek, s a rájuk adott sok román szavazat bizonyítja, hogy nem is rosszul. Persze Ionel szavazata nem lehet köztük, mert ő húsz éve is azok közé a szatmári románok közé tartozott (igaz, hogy csak maroknyian voltak), akik március 15-én azt ordibálták a főtéren, hogy „Afară cu ungurii!". Csakhogy az ő ordibálása hamis ám, mert a rendszerváltás előtt egy évvel a fia a román nyomor elől Magyarországra szökött, s azóta is ott él, nem törődve, hogy apja gyűlöli a magyarokat.
Milyen szerencse, hogy akkor mifelénk nem Ionelre hallgatott a románság, hanem például Pop Mihai orvosra, Avasfelsőfalu népszerű és hozzáértő kórházigazgatójára, aki visszafordította azokat a teherautókat, amelyeket onnan botos legényekkel Szatmárra indított az újraéledő szeku, minthogy Marosvásárhely főpróbája nálunk volt. Ám a máshonnan hozott, melegítős belügyérek sem tudtak Szatmáron igazi balhét csinálni, s mindössze két-három serültje volt az eseménynek. Ez részben a magyarok higgadtságának köszönhető (az RMDSZ nem vette fel a kesztyűt, s lám az okos taktika mostanában hozza eredményét!), részben a helyi románság korrekt magatartásának. A rémítő álhírek ellenére sem akart verekedni a magyarokkal. Ezért küldtek pár nap múlva Vásárhelyre jóval több félrevezetett hegyi embert.

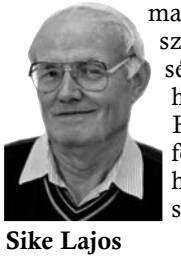

Sike Lajos

A Ionelekben lappangó nacionalizmust ma nem annyira a „hivatásos" román szélsőség, mint a demokrácia köntösében járó, rafináltabb politikusok hozzák ki. Köztük az államelnök. Ha szüksége van ránk, partnernek fogad, de azt nem tudja elviselni, hogy 90 márciusa után húsz évvel sem fogjuk be „pörös szánkat". De van más választásunk?

Szemellenző nélkül

Nemrég a 20/20-ról beszélgettem, a marosvásárhelyi véres márciusról szóló előadásról, egyik alkotójával, Sebestyén Aba színésszel. Az utolsó végszó, amivel hazaengedik a nézőt, egy kérdés: „Szerintem lazán lehetne beszélgetni erről, húsz év után: Ti mit gondoltok?"
Talán azt, hogy lazán kellett volna beszélni róla mindig. Görcs nélkül. Mert úgy, higgadtan lesre lehet játszani a baj okozóit: a bőszködőket; ki lehet lőni a lovat a nemzeti kivagyiság bajnokai alól. Ez taktikai győzelemnek elég. A végső győzelemig – a bajnak, ennek a jelenleg Kelet-Európában jegyzett krónikus betegségnek a megszüntetéséig – még hosszú az út, de nem járhatatlan. Lásd a német-francia megbékélést. Ha az - a kontinens túlsó felén ugyan, de - meglett, akkor elképzelhető, hogy eljön a szerb-magyar, a szlovák-magyar, sőt talán a román-magyar megbékélés ideje is. Fontos az, hogy elkészüljön végre a kórisme. És hogy méreg helyett gyógyszert adagoljunk egymásnak. Hogy az áporodott politikai nyelvről áttérjünk végre egy másikra. Például, az emberire. Persze ez álomnak is túl szép...

Zsehránszky István

Pedig több lehet, mint álom. Csakhogy nyitottság is kell a lazaság mellé, hogy észrevegyük a másikat. Hogy lássuk: a másik fél reánk van utalva – mi pedig őrá. Egymás mellett kell élnünk – vagy meghalnunk.
1990 márciusában egy marosvásárhelyi lapnál dolgoztam, az Erdélyi Figyelőnél, annak a bukaresti fiókszerkesztőségében. A lapot ugyanis akkor még Bukarestben nyomták... És március 20. után hiába vártuk az anyagot, vásárhelyi kollégáinkat emésztette a bánat, egy sort sem küldtek. És akkor Marosvásárhelyre mentem, hogy szedjek össze valamit, amiből lapot lehet csinálni. Hamar kaptam albérletet. Egy Magyarországra menekült család rám bízta a lakását. Tömbházbeli szomszédom egy kemény gondokkal küszködő román család volt. Munkanélküli férj, három gyerek, varrogató asszonyka, aki alkalmi munkából tartotta el az egész családot. És egyik nap, amikor hazamentem, az asszonyka ideadta a villanyszámlámat, amelyet kifizetett, hogy ne kelljen órákon át sorbaálljak a villamos művek pénztáránál...
Hát ilyen volt Marosvásárhelyen, 1990 márciusában, az egyszerű román ember. Ilyen is. Tapasztalatomat az említett színdarab igazolja, amely a márciusi eseményeket elszenvedő egyszerű emberekkel készített interjúkon alapul. A tömbházakba betelepített románok érezték, hogy a magyarokra vannak utalva, új lakhelyükön csak együtt mehetnek valamire, ezért sokan a barátságot keresték. Megjelentek a magyar szomszéd családi ünnepein is... Kommunikáltak velünk. Akik pedig kommunikálni tudnak, azok nem verik agyba-főbe egymást, azokat nehezebb rávenni is arra, hogy egymás torkának ugorjanak. Hiába acsarognak körülöttük a nemzeti bőszek: a nacionalista politikusok, akik a nemzeti uszításnál egyebet nem tudnak, egyébre nem képesek; a nyilván nem tartott, de ma is mindenhol jelen lévő, mindent irányító és mindent lefölező szekusok; sem pedig a kereszténytényre uszító egyházfiak, ortodoxok és nemcsak ők...

Mosolygó pofával megjelenik ugyanaz a szekus, aki a múlt rendszerben is hetente bejárt, hogy átvegye a jelentést.

Számomra legalábbis 1990 véres márciusának ez a tanulsága. És ez kézzel fogható. Mindenki számára adott, aki azokban a napokban vagy azt közvetlenül követően Marosvásárhelyen volt. Nem úgy, mint az események okozóinak, szervezőinek és a bizonyítékok eltüntetőinek a neve; vagy azoké, akik rémuralom alatt tartották a várost az eseményeket követő időszakban. Pedig nem kell hozzá nagy ész, hogy kiderítsük: kiknek volt érdeke 1990 márciusában összeháborítani a magyarokat és a románokat, nemzeti zavargásokat kelteni: a múlt embereinek, nyilván, akik átmentették magukat a mába.
A szerkesztőségben elhűlve láttam, hogy mosolygó pofával megjelenik ugyanaz a szekus, aki a múlt rendszerben is hetente bejárt, hogy átvegye a jelentést az azzal megbízott személytől, és most a SRI nevében adta tudtunkra: Vigyázzatok, mert gondunk van rátok! Nem csoda, hogy kollégáim lebénultak.
Pedig adva van az ellenszer: természetes szövetségeseink, akiket ma sem látuk. Csak le kell venni a szemellenzőt...

Röviden

Messze még a kiút

Bár túl van mélypontján, a romániai gazdasági válság most halad át utolsó fázisán, melyet a költségvetés hatalmas problémái jellemeznek – mutatott rá Mathias Kollatz-Ahnen, az Európai Befektetési Bank alelnöke egy Bukarestben tartott sajtótájékoztatón. A szakember szerint a fellendüléshez elengedhetetlenül fontos az európai alapok kihasználása – számolt be a *Mediafax* hírügynökség.

Kkv-s információcsere

Az internetkapcsolat jelenti a megoldást számos kisvállalkozás problémáira – erről beszélt Dimény Tünde ügyvéd a Székelyudvarhelyi Mikrovállalkozók Szövetségének tegnapi rendezvényén. A gyors információcsere a célja a tavaly ősszel alakult szervezetnek, amelynek elnöke Birtalan József, Hargita megye menedzsere, fővédnöke pedig Winkler Gyula európai parlamenti képviselő.

Románia Fornettije

A tervezettnél kevesebb, mintegy száz embert küldött el a Fornetti Kft. magyarországi üzemeiből, mivel mostantól romániai és bulgáriai gyáraiból látja el az ottani piacokat – írta az *Mfor.hu*. A Kecskemétről indult, 13 országban jelen lévő látványpékség kilenc év alatt piacvezető lett Romániában, ahol ma már több mint félezer boltot működtet.

A BCR-től az Erstehez

Martin Škopeket, a Banca Comercială Română igazgatósági tagját választotta meg lakossági üzletágért felelős igazgatósági tagjává a bécsi székhelyű Erste csoport felügyelőbizottsága július 1-jei hatállyal, hogy erősítse kapcsolatait. A cseh származású vezető széles körű tapasztalatot szerzett a lakossági üzletágban eltöltött tizenegy év alatt Romániában.

Elment-e a „Leader-vonat”?

ÚMSZ-összeállítás

Az idei év második felében kell benyújtani a pályázatokat a települési csoportosulásoknak annak érdekében, hogy úgynevezett Leader-térséggé nyilvánítsák őket az Európai Unióban – tájékoztatta az *ÚMSZ*-t a vidékfejlesztéssel foglalkozó ügynökség (APDRP) sajtóosztálya. Ennek a címnek az az előnye, hogy a társulások közvetlenül Brüsszelből jutnak hozzá bizonyos forrásokhoz, így Bukarestet és a régiós központokat megkerülve, helyben döntenek a pénzek felhasználásáról.

Ahhoz, hogy néhány város és falu alkotta csoport (legkevesebb tízezer, legtöbb százezer fővel, de a húszezresnél nagyobb lakosságú települések ki vannak zárva) részt vegyen a programban, helyi akciócsoportot kell létrehoznia (a GAL rövidítést használják románul). Ennek kialakítását is támogatta az EU, természetesen utólagosan téríti meg a költségeket. Az akciócsoport felállítására összesen 111 kérelmet tart nyilván az APDRP, szeptember–októberben lehetett pályázni – derül ki a lapunkkal közölt adatsorból.

Az akciócsoport ára

Az előkészítéshez szükséges pénzek megszerzésére nem írnak ki több pályázatot a jelenlegi uniós költségvetési ciklusban (amely még három évig tart), így aki tavaly elmulasztotta a jelentkezést, az lemaradt erről a pénzforrásról. De a Leader-térséggé válás lehetősége még bárki előtt nyitva áll abban az esetben, ha állja az akciócsoport létrehozásához szükséges kiadásokat. Igaz, ez nem olcsó mulatság, az egyik leaderségre törekvő településcsoport eddig negyvenmillió lejt költött erre a célra, amit főleg az érintett önkormányzatok előlegeztek – tudta meg az *Új Magyar Szó*. Ráadásul telik az idő, a kötelezően civilszervezetekből, vállalkozókból és önkormányzatokból álló feleknek tehát minél hamarabb egyezségre kell jutniuk, ha részt vennének a megméretettetésen.

Az autonómia irányába

Kovászna megyéből csak egy, Hargita megyéből három pályázatot adtak le – hívta fel a figyelmet Csutak István régiószakértő, aki szerint a székelyföldiek így hatalmas lehetőséget szalasztottak el. Egy Leader-hálózat kialakítása – mint több fórumon is hangsúlyozta – a székelyföldi autonómia felé történő haladás mérföldköve lehetett volna, mivel az önállósodás egyik formája. „A vonat elment” – fogalmazott korábban a régiós szakember. Csutak István a megyei tanácselnököket hibáztatja azért, hogy a székelyföldi megyék nem voltak aktívabbak (a témáról a február 26-ai *Színkép*ünkben írt bővebben). „Források fölött ők rendelkeznek, intézményes kapcsolati hálóval ők rendelkeznek” – indokolta a régiószakértő, miért tartja felelősnek a tanácselnököket annak ellenére, hogy a program alapvetően nem az önkormányzatokat célozza meg. (Borboly Csaba Hargita megyei tanácselnök *Háttér* oldalunkon fejti ki gondolatait erről a felvetésről – *a szerk.*)

Negyedmilliárd euró

Az uniós csatlakozás évétől számolva 2013-ig összesen 0,275 milliárd euró hívható le a Leader programon keresztül (vidékfejlesztési célokra a közösségi alapokból 11 milliárd euró áll Románia rendelkezésére összesen). Ez tehát a tét, ez az összeg oszlik majd el a jövőben kiválasztott nyolcvan helyi akciócsoport között. „Aki a címet elnyeri, elsőfokú pályázatkiíró szakhatóság lesz, kétmillió euró körüli összeg felhasználásáról dönthet, víztől ötvenezer eurós értékű pályázatokat írhat ki” – mondta érdeklődésünkre Gergely András, Csíkkozmás polgármestere, aki az Alcsík által koordinált pályázat egyik központi embere. A Hargita megyei polgármester szerint ez nagy infrastruktúra-fejlesztésekhez nyilvánvalóan kevés, viszont civilszervezeteknek és vállalkozóknak hatalmas segítséget nyújthat. Elmondása szerint már lefoglalták a nevet, folytatják a települések közötti párbeszédet, és a stratégián dolgoznak – augusztus utolsó napjáig kell letenniük a végleges elszámolást.

Nem vették komolyan

Az egyetlen Kovászna megyei akciócsoporton belül (amelynek neve Alutus Régió Egyesület) szintén az egyeztetések zajlanak: elkészítették a térség fejlesztési stratégiáját, ezt a részt vevő 13 településen mutatták be. Demeter János, a Kovászna Megyei Tanács alelnöke, az egyik kezdeményező sajnálja, hogy környékükön csak egy közösség alakult eddig, hiszen a 220 ezer lakosú megyében két Leader-térséget lehetett volna szervezni. Demeter szerint a program megjelenésekor az egész megyében népszerűsítették a lehetőséget, de csak az erdővidéki és Olt menti települések vették komolyan.

„Csalfa” szovátaiak

A sóvidéki települések Leader-ügyben még csak a megegyezés fázisában tartanak – tudtuk meg Király Katalintól, a szovátai polgármesteri hivatal munkatársától. A fürdőváros csatlakozott a sóvidéki kezdeményezéshez, de egyelőre a Maros megyei prefektúra elutasította a „Sóvidéki hegyalja” megnevezést, azzal indokolva, inkább egy románra fordítható nevet kellene adni – magyarázta az *ÚMSZ*-nek Lengyel Anna a polgármesteri hivatal részéről. A döntés előtt a kezdeményezők döbbenten álltak. Szováta ettől függetlenül csatlakozott két Leader-projekthez is: a Maros megyei Hegyvidéki Régióhoz (ebben Dédával és Görgényhodákkal együtt szerepel), valamint a Kis-Küküllő Kisrégiós Társasághoz.

Prefektusi kerékkötők

A prefektusi hivatalokat „jelölte meg” a megyehatárokon átnyúló Leader-programban való részvétel fő kerékkötőiként Kelemen Levente unitárius lelkész, a Hargita megyei Rika-kistérség vezetője. Szerettek volna partnerséget kialakítani a kovásznai Székelyzsomborral, illetve a Brassó megyei Alsórákossal, azonban mindvégig kemény ellenállásba ütköztek. Hasonló véleményt fogalmazott meg érdeklődésünkre Laczkó-Albert Elemér gyergyóremetei polgármester, a harmadik Hargita megyei pályázat projektmenedzsere. Mint mondja, a stratégiakészítéssel vannak elfoglalva, ezért „egyelőre nem ment el mellettük a vonat”. Azt azonban elismerte, hogy a másik két hargitai „leaderezővel” egyelőre nem működnek együtt. ◄

Pályázatok a Leader-térség kialakításához szükséges akciócsoportra

Forrás: APDRP

A Leader rövidítés francia eredetű

A Leader szó a francia Liaison Entre Actions de Développement de l’ Économie Rurale rövidítése. Jelentése: a vidéki gazdaság fejlesztését célzó intézkedések összekapcsolása. Az EU vidékfejlesztési politikájának igen fontos eleme az 1991-ben megfogalmazott program. Jelentősége abban rejlik, hogy a helyi akciócsoportok révén a közösségekre bízza a célkitűzések megállapítását.

Itthon a „terepjárók Loganja”

Folytatás az 1. oldalról

Jerome Olive, a Dacia és a Renault csoport romániai vezérigazgatója is sikert remél a Dustertől, és noha számadatokról még nem akart beszélni, lapunknak elmondta: „Egy olyan szegmensben vagyunk, amelyben az autó adottságai révén versenyképesek lehetünk.” Na és persze az ára révén, hiszen ahogyan arról már korábban is beszámoltunk: a Duster a világ legolcsóbb terepjárója. A vezérigazgató szerint előnyükre válik az autó robusztus formatervezése és például a sebességváltója is, mivel az egyes fokozat nagyon rövid, de kellő löketet ad az autónak.

Arra a kérdésünkre, hogy a Renault csoport legújabb autójának a népszerűsége felülmúlja-e a Loganokét, Jerome Olive humorosan úgy fogalmazott: „A Duster lehet a szabadidő-autók Loganja.” Ebben pedig kétségkívül komoly segítségükre van Alain Prost, aki lapunknak elmondta: új partnert keresett az Andros Trophéhoz, és a Renault csoport stratégiája meggyőzte őt. „Kihívás volt, és én részese akartam lenni ennek az új történetnek” – magyarázta az *Új Magyar Szó*nak a legendás pilóta, aki a nagy márkák után egy kisebb felfuttatásában akart segédkezni, és biztos abban, hogy sikeres lesz. A Dacia 290 millió eurót fektetett be a Duster mioveni-i gyártásába, ebből mintegy hetvenmilliót kifejezetten az üzem fejlesztésére költöttek. Jelenleg óránként 25 szabadidő-autót tudnak legyártani, és összesen 350 ezres kapacitással működnek. „Ezen majd az igényekhez alkalmazkodva tudunk változtatni” – magyarázta Jerome Olive. A márciusi Genfi Autószalonon megtartott világpremierje és a tegnapi romániai bemutatója után a Duster áprilisban kerül a hazai márkakereskedésekbe. ◄

HIRDETÉS

www.caritas-ab.ro

2% hogy kevesebben nélkülözzenek!

Ajánld fel adód 2%-át a Gyulafehérvári Caritasnak hogy minél kevesebb ember nélkülözzön!

Név: Caritas Alba Iulia Adószám: 4562770
Bankszámlaszám: RO62 RNCB 0003 0015 6949 0009

Légy társunk te is a szegénység enyhítésében!

caritas

Információk: Fehér megye: 0258-812.118, Hargita megye: 0266-315.763, Hunyad megye: 0254-549.843, Kovászna megye: 0267-315.457, Maros megye: 0265-250.191

Médiapartnerek: 24 Ore Mureşene; Antena 1, Gyulafehérvár; Csíki Hírlap; Csíki TV; Digital3 TV; Erdély FM; Erdélyi Magyar Televízió; Fun FM, Csíkszereda; Gyergyó TV; Gyergyói Kisújság; Hargita Népe; Kolozsvári Rádió; Krónika; Marosvásárhelyi Rádió; Marosvásárhelyi Televízió; Népújság; Parâng TV; Polyp TV; Prima Rádió; Profi Rádió; Radio Ardeleanul; Radio Atlas FM; Radio SON; Rádió GaGa; Régió Rádió; Sepsi Rádió; Sláger Rádió, Star Rádió; Ştii TV; Székely TV; Udvarhelyi Híradó; Új Magyar Szó; Unirea de Alba; Vásárhelyi Hírlap; Vasárnap; Zi de zi; Ziarul de Mureş; Ziarul Văii Jiului.

Piacképes környezetvédelem

Fleischer Hilda

„Ismeri azt a jó tanácsot, hogy tapossa laposra? Magyarországon láttam műanyag palackokon feliratozva, és én eddig szót is fogadtam, a kiürült pillepalackokat laposra tapostam, mert rengeteg helyet foglalnak. Ez a palackzsugorító készülék viszont sokkal hatékonyabb és igazán jópofa” – lelkendezett lapunknak a bukaresti Romenvirotec – Nemzetközi Környezetvédelmi Kiállítás egyik látogatója az expó legnépszerűbb termékéről. A hulladék újrahasznosítás lehetőségeit, a környezettudatos életvezetést, és a legújabb árvízvédelmi technológiákat bemutató kiállítás igazán népszerűnek bizonyult: részt vettek rajta az óvodások és kisiskolások, az érdeklődő fővárosiak, de jelen volt Borbély László környezetvédelmi miniszter is.

Óvodásokkal együtt tesztelte a palackzsugorító gépet Borbély László miniszter A szerző felvétele

Gyűjtés és zsugorítás

A legnagyobb érdeklődést kétségtelenül az elektromos PET-palack zsugorító készülék – fantázia nevén Tepet – keltette fel, amelynek segítségével a palackok eredeti térfogatuk 1/12-ed részére zsugoríthatók össze, így a szállításuk és kezelésük során keletkező széndioxid mennyiség akár ötven százalékkal is csökkenthető. „A készüléket 2002-ben szabadalmaztatták Magyarországon, s a fejlesztés a mai napig is folyamatos. Az itt kiállított prototípus a harmadik generációhoz tartozik, még sehol nem került forgalomban, itt debütálunk vele, és úgy néz ki elég szép sikerrel” – mondta el a kiállításon lapunknak Simon Lajos, a készülék feltalálója, aki szerint kimondottan háztartási gépről van szó. „A szerkezet az áramot hővé alakítva megolvasztja a műanyagot, a palack húsz másodperc alatt harmonikaszerűen összecsukódik” – magyarázta a helyszínen a feltaláló. A standon – egy óvodai csoport közreműködésével – maga Borbély László is kipróbálta a palackzsugorítást. „A miniszt

Tanítani kell

„Tudatosítanunk kell az emberekben a környezetvédelem fontosságát, mert itt most piaca van ennek. Kellemesen meglepett, hogy mennyire sokan érdeklődnek Románia iránt, több cég vállalta a hazai műanyagpalackok szakszerű kezelését” – nyilatkozta lapunknak a tárcavezető, aki szerint a legnagyobb gondot továbbra is a szeméttelepek jelentik. „Románia nincs még felkészülve arra, hogy a szeméttárolást szelektív módon oldja meg, kénytelenek vagyunk átmeneti megoldásokat alkalmazni” – mondta Borbély.

A miniszter szerint kötelezővé kellene tenni a környezetvédelmi oktatást a tanintézményekben. „Ezt nemcsak a tankönyvek kiegészítésére értem, több interaktív akcióra is szükségük lenne a diákoknak. Ma is azt láttam, hogy a gyerekek örömmel jöttek ide, és élvezték, amit tanultak” – mondta a tárcavezető. ◄

Indul a roncstraktor-program

Mától indul a roncsautó-programhoz hasonló roncstraktor program. „Ez azt jelenti, hogy egy leadott mezőgazdasági haszongépjárműért 17 ezer lejes értékpapír szerezhető be, amelyet a gazda egy új traktor vásárlása esetén használhat fel” – nyilatkozta az *ÚMSZ*-nek az új program sikerében bízva Borbély László környezetvédelmi miniszter.

Röviden

Önkormányzati lövészet

Egymásra lövöldöznek a székelyföldi önkormányzati vezetők. A sepsiszentgyörgyi PPZ Army paintball klub jövő szombaton szervezi meg a rendkívüli Székelyföldi Paintball elnevezésű barátságos összecsapást, amelyen a Kovászna és Hargita megyei tanácselnököt, polgármestereket és tanácstagokat, összesen 24 embert tesznek próbára a festékgolyós harcban. A tervek szerint a résztvevő politikusok 800 festékgolyóval, védőfelszereléssel 8 csapatra oszolva küzdenek egymással.

Gyerekbarát kórház

Az Egészségügyi Világszervezet és az UNICEF elismerésben részesítette az aradi Dr. Salvator Vuia kórházat, amely a „Gyerekbarát kórház” cím birtokosa lett. Ezt az elismerést azok az intézmények kaphatják meg, amelyek teljesítik az egészségügyi szervezetek által előírt tízlépéses programot az anyatejes táplálás népszerűsítése érdekében. Európában háromszáz, Romániában 29 szülészetet számít „gyerekbarátnak”. Az anyatejes táplálást – figyelmeztettek a kórház vezetői – célszerű a gyermek három éves koráig támogatni.

Általános sztrájk készül

Antal Erika

Nincs alku: hétfőtől nem osztályoznak a hazai iskolákban a tanárok. A pedagógusok március 25-én nagygyűlésen, április 22-én egynapos országos sztrájkkal figyelmeztetnek követeléseikre. Tegnap egyezséget kötött a Szabad Tanügyi Szakszervezet (FSLI), az Országos Tanügyi Szövetség (FEN), a Spiru Haret és az Alma Mater Szakszervezet melyben hangsúlyozzák, a kormány ígéretei ellenére folytatják a tiltakozó akciókat.

A szerző felvétele

Marosvásárhelyen is csatlakoztak a tiltakozó akciókhoz

Elmennek az EU-ig

Ha az április végére tervezett figyelmeztető sztrájk sem hoz eredményt, akkor elmaradnak a tanév végén esedékes vizsgák is, júniusban általános sztrájk veheti kezdetét. A tanügyi szakszervezetek nem bízzák a hazai belpolitikára követeléseiket: a négy érdekvédelmi szervezet közös képviselői az Európai Parlamenthez fordulnának. Az érdekvédők abban bíznak, hogy a tanügyi EU-biztos elé terjeszthetik a romániai tanügyi rendszer működésének problémáit. Daniel Funeriu oktatásügyi miniszter túlzónak nevezte a tanügyi leépítésekről szóló híreket, a tárcavezető szerint pontos számról csak akkor lehet beszélni, ha már végleges adatok vannak a jövő évi beiskolázásról. Az elmaradt kifizetések teljesítésére pedig, lépcsőzetes ütemben ugyan, de ígéretet tett a kormány. Hargita megyében már tegnap figyelmeztető, úgynevezett „japán” sztrájkba léptek a pedagógusok, annak ellenére, hogy Ferencz S. Alpár főtanfelügyelő azt nyilatkozta, sikerült megegyezni a szakszervezetekkel. A helyi szakszervezetek tiltakoznak a tanügyi törvény által előírt leépítések valamint a nyugdíjkorhatár emelése mellett, és jelezték részt vesznek az országos tiltakozó akciókon is.

Mindenki utcára vonult

Figyelmeztető sztrájkot szervezett tegnap Marosvásárhelyen az Alfa Kartell Maros megyei szervezete is, százötven ember tüntetett a prefektúra épülete előtt. Egészségügyi dolgozók, a kulturális-művelődési intézmények alkalmazottai, valamint az Azomure? vegyipari kombinát érdekképviselete is felsorakozott. „Ahelyett, hogy a gazdaság megmentését szolgáló programokat indítana a Boc-kabinet, hogy ösztönözné a belföldi termelést, támogatná a meglévő munkahelyek megmaradását, valamint újabbak létesítését, a kormány inkább kölcsönökhöz folyamodik” – foglalta össze határozottan a tiltakozáshoz vezető okokat a helyi szakszervezet vezetője. A tüntetésen 705 lejes minimálbért, és méltányos nyugdíjat követeltek a résztvevők. Az érdekvédők követeléseiket átadták Marius Paşcan Maros megyei prefektusnak, aki a dokumentumot továbbítja a kormánynak. ◄

HIRDETÉS

Röviden

Filozófiaóra a BRKI-val

Kartezianizmus – fenomenológia – teológia címmel közös kollokviumot szervez a Budapesti Román Kulturális Intézet (BRKI) a Budapesti Francia Intézettel Jean-Luc Marion filozófus tiszteletére. A ma és holnap, Piliscsabán majd Budapesten tartandó francia nyelvű konferencián Jean-Luc Marion, a kortárs katolikus filozófia vezéralakja mellett lengyelországi és olaszországi vendégek is felszólalnak, valamint előadást tart két román tanítványa: Cristian Ciocan a Román Fenomenológiai Társaság alapító tagja és Virgil Ciomoş a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Filozófia szakának tanára, a Román Fenomenológiai Társaság tagja is.

Egyiptom új formában

Új helyszínen, új koncepció alapján átrendezve ismét látogatható a budapesti Szépművészeti Múzeum Egyiptomi Gyűjteményének állandó tárlata. A fáraók korának művészetét bemutató kiállítást, amelyet legutóbb Csíkszeredában láthattak az érdeklődők, a múzeum rövidesen kezdődő bővítési munkálatai miatt kellett a mélyföldszinti kiállítótérből átköltöztetni a Dór csarnokba. A Szépművészeti közel 4000 művet számláló Egyiptomi Gyűjteménye Közép-Európa egyik leggazdagabb kollekciója, egyúttal a múzeum egyetlen gyűjteménye, mely magyar ásatásból származó tárgyakkal is büszkélkedhet. A most megnyílt újrarendezett kiállítás száz műtárgyat mutat be.

Kötetben a határon túli gondok

Ma délután zárul a „Határon túli magyarság a 21. században” című konferenciasorozat, s kerül sor az azonos című tanulmánykötet bemutatására a budapesti Sándor-palotában. Sólyom László magyar köztársasági elnök 2006 tavaszán indított konferenciasorozatot a határon túli magyarok helyzetének és problémáinak pontos megismerése, és a kérdéskörrel kapcsolatban egy megújult szemlélet alapjainak lerakása céljából, mindenekelőtt a magyarországi közvélemény és a közélet számára.

Rekviem a Szovjetunióba deportáltakért

A Szovjetunióba elhurcoltakra emlékeznek holnap a szatmárnémeti katolikus székesegyházban, a deportálások megkezdésének 65. évfordulója alkalmából. (Csak Szatmár megyéből több ezer embert, főleg svábokat hurcoltak el málenkij robotra). Az egyházi szertartáson Schönberger Jenő megyéspüspök celebrál szentmisét, többek között beszédet mond Ignaz Fischer a szovjet deportáltak egyesületének vezetője, Hans Klein szebeni szász evangélikus püspökhelyettes és Alexandru Tincu nyugalmazott ortodox esperes. A megemlékezés később a szatmári svábházban folytatódik.

Népszerű könyvbirodalom

Hároméves születésnapját ünnepelte a nagyváradi Hobby Libri könyvesbolt, amit könyvvásárral, kedvezményekkel és online könyváruházának ismertetésével koronáztak.

Totka László

A Hobby Libri nagyrészt a fiatalok olvasókedvének köszönheti népszerűségét A szerző felvétele

Három napos tavaszi könyvvásár kezdődött tegnap Nagyváradon, ezzel ünnepeli harmadik születésnapját a Hobby Libri könyvesbolt. „Az olvasás egy értékes hobbi, kreatív szabadidős tevékenység, amit a Hobby Libri könyvesbolt mind névválasztásában, a cég logójában mind pedig tevékenységében ügyesen ötvöz. Egy könyvüzlet mindig több egy kereskedelmi pontnál, az a könyv birodalma” – mondta el Tavaszi Hajnal közíró, bibliográfus rövid köszöntő beszédében. Az ünneplésből az írást-olvasást kedvelő diákok is rendesen kivették a részüket, bemutatták a Kreatív Írásverseny győztes munkáit. A szülinapi torta elfogyasztása után a vendégek és érdeklődők tovább nézelődhettek a szellemi táplálékok polcain.

A március 18–20-a között megrendezett vásár ideje alatt valamennyi könyvre 20 százalékos árkedvezmény érvényes, tudtuk meg Konglovits Enikőtől. Az üzletvezető elmondta, megnyílt és egy hónapja a vásárlók rendelkezésére áll online könyváruházuk mely a *www.hobbylibri.ro* címen érhető el, folyamatosan bővülő adatbázisában már 15 ezer darab könyv található. „Az emberek továbbra is olvasnak, bár a válság jócskán megmutatkozik a könyvpiacon is. Ennek ellenére büszkén könyveljük el, hogy idén is rendelkezünk kétszázkétszázötven törzsvásárlóval” – nyilatkozta az *Új Magyar Szó*nak az üzletvezető. Mint megtudtuk igen népszerűek a könyvújdonságok a törzsvásárlók és a fiatalok köreiben, előfordult olyan is, hogy egy frissen érkezett könyvújdonság miatt vasárnap is ki kellett nyitniuk, a rajongók már a nyitás előtt az ajtó előtt várakoztak. „A fiatalok körében nagyon népszerű Stephenie Meyer *Twilight*-sorozata, de közkedveltek a gyermekkönyvek” – tette hozzá az üzletvezető.

Az Hobby Libri érdekessége, hogy mind a boltban, mind pedig az online áruházában megrendelhetőek azok a könyvek, amelyek épp nem találhatóak a bolt raktárában, így mindenki hozzájuthat az áhított könyveihez. „Üzletünk számtalan külföldi és hazai kiadóval áll partneri kapcsolatban, hogy vevőink minden igényét ki tudjuk elégíteni” – hangsúlyozta Konglovits Enikő. ◄

Rock-legendák Budapesten

K. Gy.

Deep Purple, Eric Burdon & the Animals, Kool & the Gang, Omega, Ákos, Bikini, Korál és még sorolhatnánk. A nemzetközi zenei élet élő legendáit és legendás slágereiket gyűjti egy csokorba a Sziget Szervezőiroda, hogy még az augusztusi Sziget Fesztivál előtt, a nyár első hétvégéjén létrehozzon Budapesten egy teljesen új zenei fesztivált. „A StarGardennel egy új közönségréteget kívánunk megszólítani. A gyermekes családoknak és a fiatal felnőttek számára már komoly rendezvény-portfólióval rendelkezünk, de véleményünk és tapasztalataink szerint az eddigi célcsoportjaink szülei, még életerős, aktív, minőségi szórakozásra vágyó emberek, akiknek viszont nincsenek, a szabadtéri fesztiválok különleges életérzését nyújtó rendezvények. Mi most egy hétvége erejéig felidézzük a klasszikus rockfesztiválok felejthetetlen hangulatát, a nagy generáció tagjainak és akár a gyermekeiknek újra megidézzük a nagy generáció legnagyobb zenekarait” – mondta Gerendai Károly a Sziget és az új, most júniusban először bemutatkozó StarGarden fesztivál szervezője. S hogy honnan a név? Nos, a Star szó, arra a több mint negyven magyarországi és nemzetközi zenekarra utal, akik több száz millió lemezzel büszkélkedhetnek és a világ legismertebb slágerei jellemzik pályafutásukat, a Garden pedig a budapesti Puskás Ferenc Stadion – volt Népstadion – kertjére, amely június 4-én és 5-én egy felejthetetlen buli és négy színpad helyszíneként szolgál.

A fellépők névsora még korántsem teljes, de az már biztos, hogy Budapestre érkezik a brit blues legnagyobb alakja, a több mint negyven éves pályafutása alatt egy híján negyven lemezt megjelentető John Mayall, élőben csendülnek fel a kultikus előadók repertoárjából kihagyhatatlan slágerek, mint például a Felkelő Nap Háza az Animalstől, vagy a házibulik léggitár-performanszait ihlető Smoke on the Water a Deep Purple előadásában. A legendák fesztiválján Kóbor Jánosék újra színpadra állnak, akárcsak Balázs Fecó és zenekara a Korál, de színpadra ugrik majd a Nemzet Csótánya, Nagy Feró és legendás csapata a Beatrice is, valamint a nemrég életmű-díjjal kitűntetett Hobo.

A StarGarden a nagy zenészek mellett nagy borokat, zamatos pálinkákat és ízes ételeket is kínál. „A zenei fesztivál mellett egy nívós borfesztivál, egy pálinkafesztivál és a gasztrohungarikumok fesztiválja is várja a nagyérdeműt” - mondta Fülöp Zoltán a rendezvény egyik megálmodója, aki arra is figyelmeztet, hogy elővételben – olcsóbban – már kaphatók a jegyek. ◄

Címerkiállítás Csíkszeredában

I. T.

Székely címerekből és pecsétekből nyílt kiállítás tegnap a csíkszeredai megyeháza galériájában. A tárlat átfogó képet nyújt a székelység képviseleti, helyhatósági és egyházi szervezetei által használt szimbólumokról a 15. századtól napjainkig, bemutatja a székely nemzet régi és újabb címerét és címeres pecsétjeit, azok különböző alkalmakkor és helyeken való ábrázolását. A kiállított pecsétek reprodukciók, részben a címer és pecsét használatát engedélyező kiváltságleveleken megadott színes rajzok és pecsétnyomók. A székely szimbólumok használatának kérdésébe a szakma csak a közelmúltban kapcsolódott be, akkor, amikor igénnyé vált a régi szimbólumok megismerése és létrejött a Székely Címer-, Pecsét- és Zászlótörténeti Munkacsoport. ◄

HIRDETÉS

Március 19., péntek
Az év 12. hete, eltelt 78 nap, hátravan 287 nap

Ma **Bánk** és **József** nevű olvasóinkat köszöntjük.
A Bánk magyar eredetű férfinév, a bán méltóságnévből képződött.
A József héber eredetű férfinév, jelentése: Jahve gyarapítson illetve Isten tegyen a most született gyermekekhez.
Holnap **Klaudia** napja van.
Vasárnap a **Benedek**ek ünnepelnek.
Hétfőn a **Beáta**kat köszöntjük.

▶Évforduló
• 1849-ben Bem tábornok elfoglalta Brassót, ezzel egész Erdélyből kiűzte az ellenséges osztrák–orosz csapatokat.
• 1990-ben megkezdődött a marosvásárhelyi fekete március néven elhíresült magyarellenes pogrom.

Március 20., szombat
• 1815-ben XVIII. Lajos francia király elmenekült a Tuileriákból. Bonaparte Napóleon bevonult Párizsba.

Március 21., vasárnap
• 1685-ben született Johann Sebastian Bach német zeneszerző.
• 1839-ben született Mogyeszt Petrovics Muszorgszkij orosz zeneszerző, az „Ötök" egyike.

▶Vicc
– Anyu, tényleg megkínáljam Pistikét csokival?
– Igen, kisfiam, úgy illik.
– És mi van, ha vesz belőle?

▶Recept
Citromkrém
Hozzávalók: 4 dl tejszín, 3 zselatinlap, 4 citrom, 2 lime, 15 dkg cukor, 8 dkg eper (vagy más friss gyümölcs).
Elkészítése: A tejszínt 10 percre fagyasztóba tesszük. A zselatint 10 percre hideg vízbe áztatjuk. A citromok és a lime-ok héját lereszeljük, a levüket kinyomjuk, és a cukorral együtt serpenyőbe teszszük. Felolvasztjuk a cukrot, felforraljuk, majd 10 percig főzzük. Áttörjük, és egy evőkanál szirupba belekeverjük a zselatint, majd ezt is a többihez vegyítjük. A tejszínt kemény habbá verjük, végül hozzáadjuk a citromszirupot. Talpas kelyhekbe töltjük, és 3 órára hűtőbe tesszük. Friss gyümölccsel és mentalevéllel díszítjük.

A hatos lottó nyerőszámai:
21, 2, 24, 41, 1, 12.

Gondolatjel
Visky István rovata

Maradj a jelenben. Semmit sem tehetsz, hogy megváltoztasd a múltat, a jövő pedig soha nem lesz pontosan olyan, amilyennek tervezed vagy reméled. Fájdalmad, félelmed és dühöd, sajnálkozásod és bűntudatod, irigységed, terveid és sóvárgásaid csak a múltban vagy a jövőben élnek. Minden méreg, amit magadban tartasz és hagyod, hogy pusztítson, semmilyen módon nem kapcsolódik a jelen pillanathoz. A jelen túl rövid, túl illékony ahhoz, hogy a rossz, terhelő érzéseket el tudja hordozni. A jelen pillanat természetéből kifolyólag derűs és reménykedő. Ezt teszed tönkre akkor, ha hátralépsz vagy előre futsz. Legyen bátorságod megélni a jelen nagyszerű pillanatait!

Horoszkóp
KOS (III. 21.–IV. 20.)
Meglepő, új élmények hatása alá kerül. Felkészülhet arra, hogy váratlan kiadások sorát kell tisztáznia, ami gondot okoz.
BIKA (IV. 21.–V. 20.)
Befektetéseiben ne vállaljon nagy kockázatot. Szerelem terén túl magasra teszi a mércét, de most akad, aki megfelel igényeinek.
IKREK (V. 21.–VI. 21.)
Ne aggódjon folyton a jövő miatt. Próbálja levezetni energiáit az Önnek tetsző módon.
RÁK (VI. 22.–VII. 22.)
Egy régóta húzódó probléma leegyszerűsödik, ha rájön, mi került el a figyelmét.
OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)
Ön gyűjtögető típus, akinek nagy értéket jelent minden olyan tárgya, amihez valamilyen emléke fűződik.
SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)
Ne kutasson a kedvese után, mert úgy fogja érezni, hogy Ön a szabadságában próbálja korlátozni. Engedje kicsit levegőhöz jutni!
MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)
Mellékkereseti lehetőségen töri a fejét. Végigböngészi az újságok hirdetéseit, de az internet kínálja a legjobb lehetőséget.
SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)
Egy nagyon is személyes természetű körülményről és helyzetről kell állást foglalnia. Fordítson egy kis időt ma erre.
NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)
Sikeresen megold egy feladatot, melynek köszönhetően pénzügyei egét nem csúfítják viharfelhők.
BAK (XII. 22.–I. 20.)
Egy olyan lehetőség adódik, amit ki kell használni, egyébként észrevétlenül elsuhan. Tehát legyen figyelmes.
VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)
Legyen figyelmes, szerezzen apró örömöket a környezetében lévőknek. Ettől Önnek is jó napja lesz, és másoknak is szép napot okoz.
HALAK (II. 20.–III. 20.)
Új időszak kezdődik magánéletében, de még nincs tisztában a saját érzéseivel sem, az is megtörténhet, hogy visszasírja a régit.

Ma

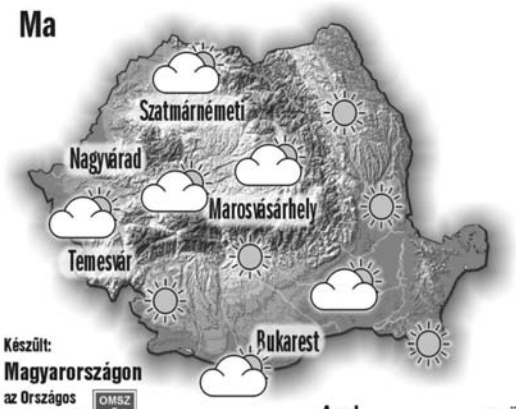

Készült: **Magyarországon** az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Eleinte sok lesz a napsütés, majd nyugat felől erősen megnövekszik a felhőzet, de csapadékra sehol sem kell számítani. A délnyugati széllel enyhe levegő érkezik, emiatt kellemes, tavaszias időben lesz részünk.

A következő napok időjárása

Enyhe és száraz léghullámok érkeznek, ezért sok lesz a napsütés, eső nem valószínű.

Időnként megnövekszik ugyan a felhőzet, de több-kevesebb napsütés mindenütt várható.

	Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	napsütés felhőkkel	16°C	3°C
Brassó	sok napsütés, kevés felhő	11°C	0°C
Bukarest	napsütés felhőkkel	14°C	1°C
Csíkszereda	napsütés felhőkkel	6°C	0°C
Kolozsvár	napsütés felhőkkel	12°C	-1°C
Marosvásárhely	napsütés felhőkkel	13°C	0°C
Nagyvárad	napsütés felhőkkel	15°C	2°C
Szatmárnémeti	napsütés felhőkkel	14°C	4°C
Temesvár	napsütés felhőkkel	16°C	2°C

Tavasz, szerelem satöbbi

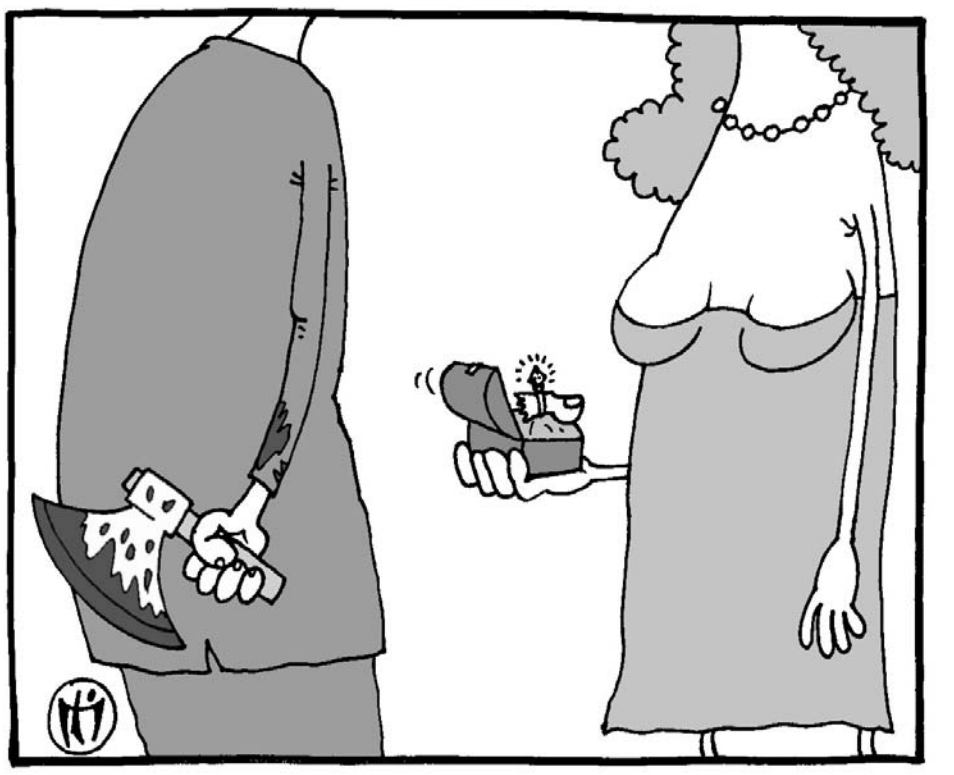

Horváth István

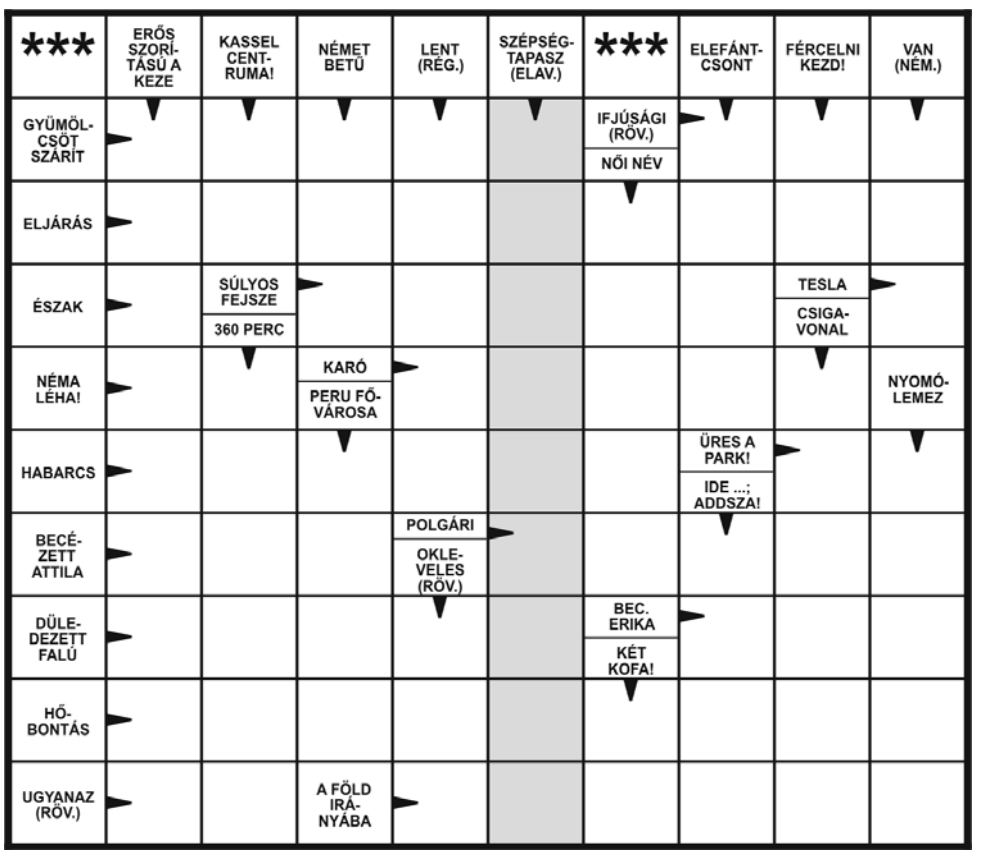

új magyar szó
HAGYD, HOGY A TÉNYEK FELFRISSÍTSENEK

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ţa Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: *office@maszol.ro*

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Ágoston Hugó

Főmunkatársak:
Bíró Béla, Lokodi Imre, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt *(Aktuális)*, **Bogdán Tibor** *(Háttér)*, **Darvas Beáta** *(Kultúra)*, **Nagy Vajda Zsuzsa** *(Gazdaság)*, **Turós-Jakab László**, **Vásárhelyi-Nyemec Réka** (*Sport*), **Farkas István** (*Média*), **Orosz Anna** *(Életmód)*, **Szonda Szabolcs** (*Színkép*)

Olvasószerkesztők:
Osváth Annamária, Biró Vitus

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (*Marosvásárhely*), **Sipos M. Zoltán** – 0728-780582 *(Kolozsvár)*, **Totka László** – 0788-715848 *(Nagyvárad)*, **Horváth István** – 0788-822442 *(Csíkszereda)*, **Kovács Zsolt** – 0788-715766 *(Sepsiszentgyörgy)*, **Csibi Márti** – 0749-462069 *(Gyergyószentmiklós)*, **Kánya Gyöngyvér** – +36 20 532 8751 *(Budapest)*, **Mayla Júlia** – 0745-682401 *(Beszterce)*, **Fleischer Hilda** – 0788-715712 *(Bukarest)*, **Sike Lajos** – 0788-715687 *(Szatmárnémeti)*, **Tamás András** – 0744-781709 *(Nagyenyed)*

Képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Mihăiţeanu Albert

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Gazdasági igazgató:
Chirode Linda

Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (*Gyergyó*), Tósa András – 0788-715481 (*Kolozs, Szilágy*)

Jogtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségeknél, pénzutalvánnyal (mandat poştal) közvetlenül a szerkesztőségnél és előfizetés-szervezőinknél. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az *Új Magyar Szó* bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesüléseket átvenni csak az *Új Magyar Szóra* való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

A Romániai Példányszám-auditáló Hivatal (BRAT) tagja
BRAT

MÉDIAPARTNEREK

▶Apróhirdetés
Angolul folyékonyan beszélő fiatalok jelentkezését várjuk sales/project manageri munkakörre az Arab Emirátusokba (Dubaj) es Romániára. Szakmai tapasztalat előnyt jelent, de nem kizáró ok, mivel úgyis megtanítunk, hogyan válj profi értékesítővé és sikeressé munkádban. Francia nyelvtudás előnyt jelent. Ha szereted a kihívásokat, jelentkezz! E-mail címünk: rotterom@rdslink.ro

rtm
MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
98.9 FM

Paprika rádió
fülön csíp
95,1 fm

agnus
RADIO 88.3 Fm
naponta 03-08 és 12-15,
csütörtökön 19-23 óra között
a világhálón:
www.agnusradio.ro

r·a·d·i·o
88 f M

Szombat
2010. március 20.

DUNA TV

8.00 Dunaszőkítés - Antitóksó
9.40 Nyelvőrző
11.10 Cimbora
12.45 Híradó, Időjárás-jelentés
13.00 Déli harangszó
13.05 Isten kezében
13.35 EtnoKlub
14.50 Marco Polo
16.00 A világörökség kincsei
17.30 Színházi Műhely
18.00 Talpalatnyi Zöld
18.30 Kirakat
19.00 HÍRÓRA
Sport, Időjárás-jelentés
20.00 "A zene az kell"
20.30 Az Északi-tenger kalózai (sp.-német kalandf.)
22.05 Pénz áll a házhoz (német-am.-rom. vígj.)
23.45 Lélek Boulevard (magyar szór. műsor)
0.30 Apró gyilkosságok a családban (francia tévéfilm sor.)
2.05 Vers
2.10 Himnusz
2.15 Marosvásárhely Fekete márciusa

m1

6.45 Hajnali gondolatok
9.00 Híradó
9.10 Európa Magyarországon
9.30 Bob, a mester
10.05 Thomas, a gőzmozdony
10.30 A kis Amadeus
11.30 Ötösfogat (sor.)
12.00 Teknőc a láthatáron
12.30 Delta
13.00 Déli harangszó
13.01 Hírek
13.05 Út Dél-Afrikába...
13.40 Egészség ABC
14.10 Női szemmel
14.40 Hogy volt!?
16.45 Stílus
17.15 Tizedik Győri Nemzetközi Ütős Fesztivál
19.10 Életképek (magyar sor.)
20.30 Híradó
20.50 Sporthírek
21.00 SzerencseSzombat Luxor, Ötöslottó és Joker sorsolása
21.40 Válótársak (vígj.)
23.25 Szigorúan piszkos ügyek 3. (hongk.-kínai krimi)
4.15 Műsorszünet

m2

8.55 Hogy volt?!
11.25 M I É R T ?
12.45 Arborétumok, gyűjteményes kertek
13.00 Déli harangszó
13.01 Csendül a nóta: Fa leszek, ha fának vagy virága
13.25 Natúra - Tölgyerdők a homokon?
14.30 Bizánc
15.20 Hangok
15.50 Mindentudás Egyeteme
16.45 Géniusz
18.05 Bors (magyar sor.)
19.05 Egy óra múlva itt vagyok
20.05 Esti beszélgetés Müller Péterrel
20.40 Mirr-Murr kalandjai (magyar rajzfilm sor.)
21.00 Híradó este
21.23 Időjárás-jelentés
21.25 Presszó (magyar tévéfilm sor.)
22.45 Szappanbuborék (tévéjáték)
1.05 Géniusz (ism.)
1.30 Ez történt Ma Reggel
3.20 Fekete krónika

RTL KLUB

7.30 Top Shop
8.00 Kölyökklub
Benne: Tsubasa kapitány, Stuart Little kisegér
10.15 Disney rajzfilmek
11.25 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
12.25 Házon kívül
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Autómánia - Autósmagazin
13.50 Kung-fu (am.-kan. akciófilm-sor.)
15.40 Tengeri őrjárat (olasz krimisor.)
16.40 Robin Hood (filmsor.)
17.40 Végső zuhanás (katasztrófa f.)
19.30 RTL Klub Híradó - Esti kiadás
20.00 Fókusz Plusz Magazin
20.30 Harry Potter és a bölcsek köve (angol-am. kalandf.)
23.35 Penge 2. (am.-német akcióthriller)
1.45 Zuhanás a csendbe
3.40 Fókusz Plusz
4.10 Műsorszünet

TV2

7.25 Tv2 matiné
10.30 Mókás állatvilág (angol term. sor.)
12.30 Babavilág
13.00 A láthatatlan ember (amerikai tévéfilm sorozat)
14.00 A kiválasztott - Az amerikai látnok (amerikai filmsor.)
14.55 Bajnokok Ligája magazin
15.30 Rejtélyek kalandorai (kalandfilmsorozat)
16.30 A Partiőrség (auszt. filmsor.)
17.30 Fék nélkül - Michel Vaillant (francia akciófilm)
19.30 Tények - Hírműsor
20.05 Magellán - ismeretterjesztő magazin
20.35 A Fantom (kanadai fant. kalandfilm)
Közben: Kenósorsolás
0.00 Kvízió - Különkiadás
2.00 Kalandjárat
2.25 Teleshop
3.25 Animációs filmek
3.45 Műsorszünet

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Befutó - Az utánpótlás magazinja
9.30 BBC Reporters
10.05 Felfedező
10.30 Arcok a liftben
11.05 Különkiadás
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat
14.05 BBC Click (ism.)
14.30 Negyedik (ism.)
15.05 Garázs
15.30 BBC Hard Talk (ism.)
16.05 Zöld övezet (ism.)
16.30 Kő kövön (ism.)
17.30 Európai híradó (ism.)
18.00 Híradó
18.30 Célpont (ism.)
19.05 Sziluett
20.00 Híradó
20.30 Riasztás (ism.)
21.05 Civil kaszinó - Húsbavágó kérdések, civil válaszok (ism.)
22.00 Híradó 21
22.30 Hard Talk (ism.)
0.05 Vetítő (ism.)
1.00 Műsorszünet

TVR 1

7.00 Pro patria
7.25 Az emlékek éneke... az ének emléke (ism.)
7.55 Jelek
8.25 Világraszóló előadás
9.00 Disney Klub
9.55 Történelmi emlékek
10.00 Noé bárkája
10.30 Magazin UEFA Champions League
11.00 Hannah Montana (sor.)
12.00 A család sztárja
13.00 Rajtunk Európa szeme
14.00 Hírek, Időjárásjelentés
14.20 Találkozunk a TVR-nél (talk show)
16.25 Mioritza Niuz
16.50 Útirány: Románia
17.30 Tévéenciklópédia
18.30 Folklórkincsek
19.40 Sport
20.00 Hírek, Időjárásjelentés
21.10 Itt a Szabad Európa - Gála
23.00 A Simpson család (am. rajzfilm sor.)
0.00 Mioritza Niuz (ism.)

Vasárnap
2010. március 21.

DUNA TV

8.05 Cimbora
8.30 Hol volt, hol nem volt...
8.50 Hókusz - Pókusz Cirkusz
9.45 Ördögi szerencse
12.15 Regína (izl.-kan. családi film)
12.45 Híradó, időjárás-jelentés
13.01 Vers
13.05 Élő egyház - Vallási híradó
13.30 Élő népzene
14.05 Csellengők - Eltűntek nyomában
14.30 A leányvári boszorkány (magyar vígj.)
16.20 Dunaszőkítés - Antitóksó
17.20 Vannak vidékek
18.50 Mese
19.00 Híróra
19.25 Heti Hírmondó
20.35 Az Északi-tenger kalózai (sp.-német kalandf.)
22.10 Kanapé
22.55 Divathét
23.25 Húsz éves a Tátrai Band
0.25 Dunasport

m1

9.08 Főtér
10.05 "Így szól az Úr!"
10.15 Katolikus krónika
10.40 A sokszínű vallás
10.50 Református magazin
11.20 Unitárius ifjúsági műsor
12.05 Mai hitvallások
13.10 Ha én gazdag lennék
13.01 Hírek
13.10 Szeretem a kertet
13.40 Hogy volt!?
15.25 Az aranyrózsa barlangja (olasz fant. kalandfilm)
17.40 Térerő
18.10 Panoráma
18.40 Magyarország története
19.10 Életképek (magyar tévéfilm sor.)
20.30 Híradó este, Sporthírek
21.00 A szólás szabadsága
22.00 Ütközések (am.-német filmdráma)
23.55 Kultúrház - Kulturális talkshow
0.50 Innováció az emberért - Globális felmelegedés

m2

8.55 Vízipók csodapók (rajzf.)
9.35 A világ meséi
11.15 Pettson és Findus, a karácsonyi ígéret
13.00 Déli harangszó
13.01 "Engedjétek hozzám..."
13.05 "Így szól az Úr!"
13.15 Katolikus krónika
13.40 A sokszínű vallás
13.50 Református magazin
14.20 Unitárius ifjúsági műsor
14.50 Zsinagógák
16.00 Világokon át
16.55 ARCpoétika
17.25 Hitvallók és ügynökök
17.50 Az élet küszöbén (svéd filmdráma)
19.10 Zenével tanítok
19.35 Filmsztárok a vadonban
21.00 Híradó este
22.00 Robinson Crusoe kalandos élete
23.25 Királykisasszonyok (filmdráma)
1.15 A jazz születésétől napjainkig

RTL KLUB

7.30 Top Shop
8.00 Kölyökklub
11.00 Trendmánia
11.30 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
12.40 meneTrend - Utazási magazin
13.15 Nagymenők (am. filmsor.)
14.15 Forma-1 – Magazin
14.45 Tuti gimi (am. filmsor.)
16.35 Őslények kalandorai (angol filmsor.)
Közben: Hatoslottó-sorsolás
17.40 Istenek fegyverzete (jug.-hongk. akció-vígj.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Cobra 11 (német akciófilm-sor.)
21.00 A kívülállók (am. fant. akciófilm.)
23.45 Heti hetes - Vidám, aktuális talk-show
Utána: RTL-hírek
1.05 Portré - Riportmagazin
1.40 A Mick Jagger-projekt (am. filmsor.)
2.10 Műsorszünet

TV2

7.45 Tv2 matiné
Benne: Kenguk, Bajkevérő majom
9.50 Mókás állatvilág (term. sor.)
11.20 Két TestŐr - Életmódmagazin
11.50 Stahl konyhája
13.20 Száguldó vipera (am.-német akció-sor.)
14.20 Célkeresztben (am. krimisor.)
15.20 Baywatch Hawaii (kalandfilmsor.)
16.20 Álomgyári feleség (am.-auszt. vígj. sor.)
17.20 Jackie Chan: Ikerhatás (hongk. akció-vígj.)
19.30 Tények - Hírműsor
20.00 Napló - Mérlegen a valóság
21.05 A szuper exnőm (am. vígj.)
23.05 Frizbi Hajdú Péterrel (magyar talk show)
0.05 Elsőszámú ellenségem (sor.)
1.05 A Sakál napja (angol-francia thriller)

HÍR TV

8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Kő kövön (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek (ism.)
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás
A kultúra különb kiadásban
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Befutó (ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír - Egészségügyi magazin
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó
22.30 Értékmentés másként
23.05 Vetítő
0.05 Kontraszt (ism.)

TVR 1

7.10 A hit világa
9.00 Disney Klub - rajzfilmek
9.55 Történelmi emlékek
10.00 Mondd, mi fáj?
10.40 Akárcsak a könyvekben
11.30 A falu élete
13.00 Politikai ágenda
14.00 Hírek
14.20 Déli óra - szórakoztató műsor
15.20 A haza gyermekei (francia film, 2006)
16.50 Nae Lazarescu és Vasile Muraru
17.00 Dănutz Kft. - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, Időjárásjelentés
18.10 Dănutz Kft. - szórakoztató műsor
19.25 Loto 6/49 és Noroc sorsolás
19.40 Sport
20.00 Hírek
21.10 Zenedíjak Gálája
23.00 100%-os jótállás (talk show)
0.00 Psych (amerikai filmsor.)

Hétfő
2010. március 22.

DUNA TV

7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Kirakat
9.25 Isten kezében
10.35 Doc Martin (angol sor.)
12.45 Híradó, időjárás-jelentés
13.00 Déli harangszó
15.00 Híradó
15.10 Kikötő - Friss
15.20 Világörökség (magyar ism. sor.)
16.10 Cseppben a tudás - A víz rejtélye
17.05 Halld Izrael! - Zsidó vallási műsor
17.30 Heuréka! Megtaláltam!
18.00 Zorro (am. kalandfilmsor.)
19.00 Híradó - 18:00
20.00 Derrick (német krimisor.)
21.40 Arcélek (magyar dok. sor.)
22.00 "Nem sokaság, hanem lélek"
23.25 Híradó, Sport
23.40 Közbeszéd
0.05 Váltó - Gazdasági Híradó
1.55 Vers

m1

6.20 Hajnali gondolatok
10.00 A szólás szabadsága
11.00 Nappali
13.01 Híróra
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (magyar filmsor.)
14.35 Roma Magazin
15.40 Ez történt Ma reggel
17.25 Körzeti híradó
17.45 Teadélután
18.45 A vadon bűvöletében (angol tévéfilm sor.)
19.40 McLeod lányai (auszt. kalandfilmsor.)
20.30 Híradó este
20.50 Sporthírek
20.55 Időjárás-jelentés
21.00 Kékfény - Bűnügyi magazine
22.00 Az Este - Hétfő
22.30 Férjem kettős élete (am. filmdráma)
0.05 Prizma
0.20 Hírek - Időjárás-jelentés
0.25 Memento
0.35 Teadélután
1.35 Közéleti szórakoztató magazin

m2

10.25 Roma Fórum
10.55 Magyar évszázadok
11.15 A Nagy vita
11.55 SZÓSZ?!:-)
12.30 Sorsok és történetek a Kárpát-medencében
13.01 Híróra
13.30 Kárpát Expressz
16.10 Delta - Tudományos magazin
16.35 Magyar rock
18.45 Ez történt Ma Reggel
20.25 Gyerekjáték az internet
20.35 A kis királylány
21.00 Híradó este
21.20 Sporthírek
21.24 Időjárás-jelentés
21.25 A Fagyos folyó lovasa (ausztrál filmsor.)
22.10 Tűzvonalban (magyar tévéfilm sor.)
23.05 Záróra
0.50 Férjem kettős élete (amerikai filmdráma)
3.15 Dublini doktorok (ír tévéfilm sor.)
4.05 Bűvölet (olasz tévéfilm sor.)

RTL KLUB

6.30 Top Shop
7.00 Reggeli - Ébresztőshow
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Hívjon! Játsszon! Nyerjen!
14.30 Fél kettő - Magazin a legjobb történetekkel
15.10 Feltétlen szeretet (am. filmdráma)
17.25 Rubí, az elbűvölő szörnyeteg (mexikói filmsor.)
18.25 Mónika - A kibeszélőshow
19.30 RTL Klub Híradó - Esti kiadás
20.00 Vacsoracsata - Gasztroreality
21.05 Fókusz - Közszolgálati magazine
21.40 Barátok közt (magyar tévéfilm sor.)
Közben: RTL-hírek
22.20 Dr. Csont (amerikai krimisorozat)
23.20 Dollhouse - A felejtés ára (amerikai thrillersor.)
0.30 Poker After Dark 2009

TV2

7.00 Magellán
7.25 Tények Reggel
10.10 Babapercek
10.20 Telekvíz - Telefonos játék
12.40 Winnetou 2 - Az utolsó renegátok (német-jug.-francia kalandf.)
13.45 Rokonok (magyar filmdráma)
14.25 Kvízió - Telefonos játék
16.20 Hegylakó (kan.-francia kalandfilmsor.)
17.20 Bűbájos boszorkák (am. filmsor.)
18.25 Joshi Bharat (talk show)
19.30 Tények
20.05 MrÉsMrs (showműsor)
21.50 Jóban Rosszban (magyar sor.)
22.20 NCIS (am. krimisor.)
23.20 Gyilkos számok (am. krimisor.)
Közben: Kenósorsolás
0.20 Különleges ügyosztály
1.50 Válságstáb
2.20 EZO.TV

HÍR TV

7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
Friss napi információk
9.05 Kontraszt
10.05 Különkiadás (ism.)
A kultúra különb kiadásban
12.05 Kő kövön (ism.)
12.30 Hírvilág (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama, Közvetlen ajánlat
14.05 Soroló (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
15.05 Európai híradó (ism.)
15.30 Napról napra (ism.)
16.05 Péntek (ism.)
17.05 Célpont
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Panaszkönyv
19.05 Vonalban - politikai show (ism.)
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzárta - Vitaműsor újságírókkal
23.05 Ősök tere
23.30 Pálya
0.05 World Híradó

TVR 1

7.00 Hírek, Sport
8.00 Ébresztő
9.00 Hírek, Sport, Időjárásjelentés
9.15 Ébresztő
10.10 Szerelmes Don Juan (filmsor.)
11.15 Rajtunk Európa szeme
12.15 UEFA Champions League Magazin
12.45 Titkok a palotában (filmsor.)
14.00 Hírek, Sport, Időjárásjelentés
14.45 Egyszerűen ízletes
15.00 Teleshopping
15.30 Krónika
17.00 Tudsz sportot?
17.55 Zöld csapat
18.25 Titkok a palotában (sor.)
19.40 Sport
20.00 Hírek, Időjárás
21.10 Jó és rossz között
22.15 Mad Men - Reklámőrültek (sor.)
23.00 Fáj a feje? (dok.)
0.00 Hírek, Sport
0.15 Fáj a feje? (dok.)
1.15 Egyszer az életben (ism.)

TVR 2

6.15 Teleshopping
7.00 Folklórkincsek
8.00 Miért ABC
9.00 Figyelem gyerekek!
9.35 Szabad a szembejövő sáv
10.30 IT Zon@
11.00 Az én költségvetésem
11.30 Ég és Föld között
12.00 Mágikus kő (sor.)
12.35 Balkáni szokások
13.35 Figyelem, énekelnek
15.00 Természet és kaland
15.30 A románok hagyománya
16.00 Vízilabda Szuperliga
17.00 Rögbi: Portugália - Románia
19.00 Magazin UEFA Champions League
19.30 Divathírek
20.30 Elegem van
21.00 Ki vagy, doki? (sor.)
22.00 Hírek, Sport, Időjárás
23.10 Di Carini bárónő (olasz sor.)
1.05 Figyelem, énekelnek
2.30 Ki vagy, doki? (ism.)

PRO TV

5.00 Happy Hour (ism.)
7.00 Felkészülni, kész, főzz! (ism.)
8.00 Pro Tv hírek, Sport, Időjárásjelentés
10.00 Mi történik, doktor úr?
10.30 Átváltoztatjuk (reality show, ism.)
12.30 Pro Motor – autós műsor (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, Sport, Időjárásjelentés
13.05 A pletykafészek (filmsor.)
14.00 Érted táncolok (versenyműsor Stefan Banica Jr. és Iulia Vantur, ism.)
19.00 Hétvégi Pro Tv hírek, Sport, Időjárásjelentés
20.45 Orvlövész (amerikai akcióthriller, 2007)
23.30 Box: Wladimir Klitschko - Eddie Chambers
1.30 Orvlövész (amerikai akcióthriller, 2007, ism.)

ANTENA 1

7.00 Híradó
9.00 Reggeli műsor: Jó reggelt, szomszéd!
10.00 Beethoven
10.30 101 dalmát kiskutya (am. animn. film)
11.00 Vidám történetek
12.00 Benny Hill (sorozat)
12.30 Felicia
13.00 Híradó, Sport
13.30 Dance Masters 2010
14.00 A Vadmacska kanyon foglyai (amerikai-kanadai kalandfilm, 1998)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
16.30 Pénzügyi hét Gabriela Firea
17.00 Labdarúgás: CFR Cluj - Pandurii Tg Jiu
19.00 Híradó, Sport
20.30 Szórakoztató műsor Mihai Bendeac-val
22.00 Kenyér és cirkusz (talk show)
23.00 Robin Hood, a fuszeklik fejedelme (francia-am. vígjáték, 1993)

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
8.00 Gyilkos számok (amerikai filmsor.)
9.00 4400 (amerikai filmsor.)
10.30 Ying, yang, yo
11.00 Ingatlan Blitz
11.30 Sport, diéta és egy sztár
12.00 Ötcsillagos otthon
13.00 Aki tud, az nyer - versenyműsor (ism.)
14.00 A bevetés szabályai (filmsor.)
15.00 Anyacsere (reality show, ism.)
16.30 Mondenii Show - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, Időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Nicsak ki főz!
20.30 Alfie (angol-am. filmdráma, 2004)
22.30 10 éve a Kötekedők krónikája
0.00 Kaliforgia (filmsorozat)
1.00 Miss Lettie és én (amerikai dráma, 2002)
2.30 Hírek, Sport

DISCOVERY

7.00 A túlélés törvényei - Szibéria
8.00 Amerikai favágók
9.00 Végzetes másodpercek
10.00 X-Machines - A szupergépek
12.00 Tuningőrület
13.00 A kolónia - Megérkezés és túlélés
14.00 Amerikai favágók
15.00 Végzetes másodpercek
16.00 Állítólag – Héliumfoci
17.00 Túlélés törvényei - Patagónia
18.00 Túlélés törvényei - Útkereső
20.00 Verminators - Egy jó csapat
21.00 A gép lelke - Óriásteherautók
22.00 Time Warp – Amikor megáll az idő
23.00 Hogyan készült?
0.00 Katasztrófa: ahogy én láttam
0.30 Végzetes másodpercek
1.00 Gengszterbandák nyomában

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek **8.00** Hírek **10.00** Sport Hírek **11.00** Labdarúgás: Steaua 2 - Dunarea Galati **13.00** Sport Hírek **14.00** Europa League **15.00** Sport Hírek **15.15** Női kézilabda: Viborg - Oltchim **16.45** Mitica Ligája **18.00** Sport.ro Hírek **19.00** Vakációs játékok **20.00** Fogadás a félelemmel **21.00** Sport.ro Hírek **21.15** Tenisz: Indian Wells **1.00** European Poker Tour

FILM+

8.10 A fehér arany bűvöletében **10.00** Televíziós vásárlás **13.05** A sárkányölők legendája **14.35** Szuperzsaru (am.-sp.-olasz akció-vígj.) **16.40** Asterix és a vikingek (dán-francia anim. f.) **20.00** A király nevében (német-kan.-am. film) **22.30** Rajzás (am.-újzél. horror) **0.15** A rettegés tornya (angol horror) **1.55** Metamorfózis (német-magyar-angol horror)

ACASA

9.00 Kaméleonok (sor.) **10.15** Szerelmek (filmsor.) **11.15** Életképek (sor.) **13.30** Indián történet (amerikai vígjáték, 2006) **15.30** Elrabolt sorsok **16.30** Szegény Mária (sor.) **17.30** A szerelem nevében (sor.) **19.30** Kaméleonok (sor.) **20.30** Szerelmünk lapjai (amerikai film, 2004) **23.15** Viperafészek (sor.) **0.30** Indián történet (am. vígjáték, 2006, ism.)

HALLMARK

6.00 Bűnös szándék (am. sor.) **8.00** Nash Bridges - Trükkös hekus **11.00** A Bűbájos (kan. családi film) **13.00** A választás szabadsága (kan. rom. film) **15.00** A kaliforniaiak (am. filmdráma) **17.00** Boldogító igen, vagy nem (kan. rom. vígj.) **19.00** Sylvia bonyolult élete (am. vígjáték) **21.00** Erica világa (vígj. sor.) **23.00** A bank (auszt.-olasz thriller)

BUKARESTI RÁDIÓ

BUKARESTI RÁDIÓ *magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában*
15.00 Híradó **15.10** Hétvégi magazin

Marosvásárhelyi rádió

8.00 Jó reggelt, Erdély!, Híradás, Telefontársasjáték, Nyelvőr, Világjárók **10.05** Térerő **14.00** 120 perc. A hétvége eseményei, Jó rájuk emlékezni, Templomaink, Portréműsor Kabaré, Vetélkedő **16.00** Híradó, Aranyemberek, Gramofon: a '30-as évek slágerei, Versekben tündöklő Erdély, A hét zeneműve

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás **8.00** Hírek, műsorism., sport **8.30** Havi agytakarítás, Zenenegyed **9.25** Cifra palota **9.55** Hírek, műsorims. **15.00** Slágerlista **16.00** Hírek, műsorism. **16.10** Lemezlovarda **16.30** Érintő **17.00** Láthatár **17.30** Sorsok az operaszínpadon **17.55** Hírek, műsorism.

TVR 2

7.00 Folklórmsor
8.00 Természet és kaland
8.30 A térképen túl
9.00 Motomágia
9.30 Mosoly négy keréken
10.00 Farm - magazin
11.00 Dalolók
11.30 Csavargó horgász (ism.)
12.00 A mágikus kő (ausztrál sorozat)
12.35 Gyermekműsor
13.35 Booky híres lesz (kanadai filmdráma, 2006)
15.10 Győztesek
15.20 Lehet, hogy nem tudtad
15.30 Jamie (sor.)
16.00 Vízilabda
17.05 Zene
18.10 Damo (sor.)
19.20 Győztesek
19.35 Videoterápia
20.30 Elegem van
21.00 Eureka (sor.)
22.00 Hírek, sport
23.10 Apócák a pácban (angol vígjáték, 1990)
0.50 Sikerkép (ism.)

PRO TV

7.00 Vigyázz! Kész! Főzz! (angol filmsor.)
8.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés
Mi történik, doktor úr?
10.00 Vad mezőkön (amerikai filmdráma, 2000, ism.)
12.00 Pletykafészek (am. filmsor., ism.)
13.00 ProTv hírek, sport
13.05 Apropo tv
14.00 Sandokan visszatér (minisor.)
16.00 Zűrös majom (amerikai-japán családi vígjáték, 1994)
18.00 România, szeretlek!
19.00 Hétvégi Pro Tv hírek
20.30 Divertis - Land of Jokes - szórakoztató műsor
21.30 Divertis
22.30 Alvilági játékok (amerikai thriller, 2006)
1.00 A maffia lánya (amerikai-olasz filmdráma, 1991, 3. rész)

ANTENA 1

7.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
9.00 Jó reggelt, szomszéd!
10.00 80 nap alatt a Föld körül (angol-amerikai-olasz-NSZK-jug. kalandfilm, 1989)
12.00 Szindbád kalandjai (kanadai kalandfilmsorozat)
13.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
13.30 Mihai Bendeac szórakoztató műsor
14.45 Divertis Mall
16.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
16.30 Dance Masters 2010
19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés
20.00 SuperBingo Metropolis
23.30 Max Havoc és a sárkány átka (amerikai akciófilm, 2004)
1.30 80 nap alatt a Föld körül (ism.)
3.00 A szerelem talizmánja (amerikai filmsor.)

PRIMA TV

7.00 Kandikamera
8.00 Gyilkos számok (filmsor.)
9.00 Sport, diéta és egy sztár
9.30 A ház. építkezés és design
10.00 Teleshopping
10.30 Saman király
11.00 Autófórum
11.30 Levintza bemutatja
12.00 A bevetés szabályai (filmsor.)
12.30 Aki tud az nyer
13.30 Farmos. Feleséget keres.
14.30 A bevetés szabályai (amerikai sorozat)
15.00 Kötekedők krónikája - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Nicsak ki főz
20.30 Anyacsere (reality show)
22.00 Angyali érintés (amerikai rom. film, 2005)
0.00 Kaliforgia (amerikai filmsor.)
1.00 Dekadens szerelem

DISCOVERY

7.00 Hogyan készült
8.00 Nagy durranások
9.00 Amerikai favágók - Gondok
10.00 Tuningőrület
11.00 Autókereskedők
12.00 Amerikai hotrodok
13.00 Piszkos munkák Peter Schmeichellel
15.00 Fegyvertények - Megfélelmítés
16.00 Állítólag... - Franklin sárkánya
17.00 A kolónia - Megérkezés és túlélés
18.00 Hogyan készült - Hőlégballon
19.00 Nagy durranások
20.00 Amerikai favágók
21.00 X-Machines - Szupergépek
22.00 Megrázó történetek – Múmiát szültem
23.00 A borzalom pillanatai
0.00 MacIntyre alvilági útikalauza
1.00 Végzetes másodpercek
2.00 Fegyvertények - Megfélelmítés

SPORT.RO

7.00 Sport.ro Hírek **7.30** ProMotor **8.00** Sport.ro Hírek **11.00** Külön kiadás **12.00** Labdarúgás: Europa League **13.00** Labdarúgás: Petrolul Ploiesti - Farul Constanta **15.00** Labdarúgás: Lokomotiv Mezdra - TSKA **16.00** Mitica ligája **18.00** Sport.ro Hírek **19.00** Boxbuster: Wladimir Klitschko - Eddie Chambers **20.00** A fény harcosai **21.00** Sport.ro Hírek **22.00** Local Kombat Superstars

FILM+

8.10 Szellemkutya akcióban **10.00** Televíziós vásárlás **13.05** Csavargó kutya (am. családi kalandf.) **14.45** Hé, haver, nyomd a verdát! **16.25** Majom bajom (am.-német vígj.) **18.05** Kötelék nélkül (am. akcióf.) **20.05** Bombajó bokszoló (olasz akció-vígj.) **22.00** Ragadozó 3. (am.-fülöp-szk. akcióf.) **23.40** A tengeri szörny (sci-fi)

ACASA

7.45 A szerelem nevében (sor.) **9.00** Kaméleonok (sor.) **10.15** Szerelmek (sor.) **11.15** Életképek (sor.) **13.30** Fekete gömb (angol-ausztrál filmdráma, 2008) **15.30** Elrabolt sorsok (sor.) **16.30** Szegény Mária (sor.) **18.30** A szerelem nevében (sor.) **19.30** Kaméleonok (sor.) **20.30** Csak veled (amerikai vígjáték, 1994) **22.45** Meséljünk **23.45** Viperafészek (sor.)

HALLMARK

9.00 Nash Bridges - Trükkös hekus (akciófilm-sor.) **11.00** A kaliforniaiak (am. filmdráma) **13.00** Sylvia bonyolult élete (am. vígj.) **15.00** A siker megszállottja (életr. dráma) **17.00** Szellemkép (am. thriller) **19.55** Bűnös szándék (am. tévéfilm sor.) **21.00** A médium (krimisor.) **23.00** Bűnös szándék (am. tévéfilm sor.) **0.00** Nyughatatlan Jordan (sor.)

BUKARESTI RÁDIÓ

BUKARESTI RÁDIÓ *magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában*
10.00 Egyházi műsor

Marosvásárhelyi rádió

10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás **11.00** Híradás, Gyermekműsor **12.00** Híradás **12.05** Igehirdetés, Délkör **13.00** Híradás **13.05** Itthon Erdélyben – faluműsor: Petek – Hargita megye Szól a nóta **14.00** Zenés üzenetek **16.00** Híradó **16.10** Zenés üzenetek **17.00** Vasárnapra válogattuk

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás. **14.00** Műsorism. **14.05** Dalposta **15.40** Vidékről vidékre **16.25** Havi agytakarítás, Zenenegyed **17.15** Rádióistentisztelet, unitárius egyház **17.58** Műsorism.

TVR 2

7.00 Szépségközpont (ism.)
8.10 Booky híres lesz (kanadai filmdráma, 2006)
9.45 Lehet, hogy nem tudtad
10.00 Hírek, Sport, Időjárás
10.15 Berlin, Berlin (filmsor.)
10.45 Találkozunk
12.00 Hírek, Sport, Időjárás
12.45 A farm (ism.)
13.45 Teleshopping
14.30 e Forum
15.00 Együtt Európába
16.00 Szépségközpont (sor.)
17.00 Elisa (filmsor.)
18.00 Euronews
18.10 Berlin, Berlin (sor.)
18.40 Csodák (sor.)
19.10 Montalbano felügyelő (filmsor.)
21.00 Az én költségvetésem
21.30 Közelről a világ
22.00 Hírek, Sport
23.10 Visszajátszások
0.30 Hírszerzők (kanadai filmsor.)

PRO TV

7.00 Pro Tv hírek, Sport, Mi történik doktor úr?
9.55 Könyvbemutató
10.00 Fogyasszanak, kérem! (ism.)
13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
14.00 Zűrös majom (amerikai-japán családi vígjáték, 1994, ism.)
16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat)
17.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor
19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés
20.30 A cápa visszavág (amerikai akciófilm, 2003)
22.15 State és România (sor.)
23.30 Pro Tv hírek, sport
0.00 A mentalista (sorozat)
1.00 A cápa visszavág (amerikai akciófilm, ism.)
3.00 Pro Tv hírek

ANTENA 1

6.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
8.00 Jó reggelt Razvannal és Danival
10.00 Sajtószemle Mircea Badeaval
11.00 Benny Hill (filmsor.)
12.00 Feketeszakáll és a Karib-tenger kalózai (am. kalandfilmsor.)
13.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
14.00 A hongkongi grófnő (angol-amerikai romantikus vígjáték, 1967)
16.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
17.00 Közvetlen hozzáférés
19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés
20.30 Rendelj nálam
22.00 Egyedül a sztárral (reality show)
23.00 Híradó, Sport, időjárás
23.45 Dan Capatos szórakoztató műsora
1.00 A hongkongi grófnő (ism.)

PRIMA TV

7.30 Gyilkos számok (filmsor., ism.)
8.20 Sport Florentinaval
8.30 Teleshopping
9.00 Medium (filmsor., ism.)
10.00 Galileo (ism.)
10.30 Szvingerek (filmsor.)
11.30 4400 (filmsor.)
12.30 Teleshopping
13.00 Kandikamera
13.30 Teleshopping
14.00 Medium (sor.)
15.15 Nicsak ki főz!
16.30 Lököttek
17.15 Galileo - szórakoztató műsor
18.00 Hírek, Időjárásjelentés
19.00 Sport
19.30 Aki tud az nyer - versenyműsor
20.30 Farmos. Feleséget keres (reality show)
22.15 Lököttek
23.15 Nyomodban a halál (kanadai filmdráma, 2001)
1.30 Cukorbáró (filmsor.)
2.30 4400 (filmsor.)
3.30 Hírek

DISCOVERY

7.00 Amerikai hotrodok
8.00 Végzetes másodpercek
9.00 Hogyan készült?
10.00 Piszkos munkák
11.00 Miami Ink - Tetoválók
12.00 Fegyvertények
13.00 Hogyan csinálják
14.00 Túlélés törvényei
15.00 Ötödik sebesség
16.00 Hogyan készült? - Porlasztók
17.00 Állítólag... - Banánhéj és házigyémánt
18.00 Újjáépítők
19.00 Nagy durranások - Charlotte
20.00 Túlélés törvényei - Izland
21.00 Hogyan készült?
22.00 Végzetes másodpercek
22.30 Csendes szörnyetegek - Lappangó sejtek
23.30 Cella-napló
0.30 MacIntyre alvilági útikalauza
1.30 Túlélés törvényei - Ecuador
2.30 Amerikai hotrodok

SPORT.RO

7.00 Hírek **10.05** Sport.ro Hírek **11.10** Tenisz: Indian Wells **12.10** BoxBuster: Marco Huck - Geoffrey Batello **13.10** Gladiátorok **14.10** Külön kiadás **15.00** Hírek **16.00** BoxBuster: Floyd Mayweather - Juan Manuel Marquez **17.00** Pontos sportidő **18.00** Sport.ro Hírek **19.05** Információk **21.00** Hírek **22.00** Wrestling SMACK **23.00** Local Kombat Superstars **0.00** Mulatozók

FILM+

8.05 A menny csillaga (am. kalandf.) **10.00** Televíziós vásárlás **13.05** Majom bajom (am.-német családi vígj.) **14.45** Holdfényév (am. rom. dráma) **16.55** Murdoch nyomozó rejtélyei (krimisor.) **18.35** Dr. Végzet (akciófilm.) **20.15** Mentőosztag (akcióthriller) **22.10** Az Igazság mecénása (akciófilm.) **23.55** Őrült vadászat (thriller) **2.00** Halálos mulatság (akciófilm.)

ACASA

5.30 Szegény Mária (sor.) **7.30** A szerelem nevében (sor.) **8.45** Kaméleonok (filmsor.) **10.00** Szerelmek **11.15** Életképek **13.30** Teleshopping **14.00** RBD (filmsor.) **15.30** Elrabolt sorsok **16.30** Szegény Mária **17.30** Igaz történetek **18.30** A szerelem nevében **19.30** Kaméleonok **20.30** Aniela (sor.) **21.30** India **22.30** Éjszakai történetek **23.30** Terra Nostra (filmsor.)

HALLMARK

8.00 Amy-nek ítélve **10.00** Nyughatatlan Jordan **12.00** Amy-nek ítélve **14.00** Nash Bridges - Trükkös hekus (am. akciófilmsor.) **17.00** A kaliforniaiak (am. filmdráma) **19.00** Nyughatatlan Jordan **20.00** Nash Bridges - Trükkös hekus **22.00** Erica világa (kanadai vígjáték sor.) **0.00** A választás szabadsága (kan. rom. film) **2.00** Választ előtt (am. filmdráma)

BUKARESTI RÁDIÓ

BUKARESTI RÁDIÓ magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában **15.00** Híradó, kommentár **15.20** Magyar zenei lexikon **15.30** Kulturális mozaik

Marosvásárhelyi rádió

11.00 Hírnegyedóra, Sport, Rádióújság - Hasznos tudnivalók **12.00** Híradás **12.10** Művelődési hírek **12.35** Kispad - sportműsor **13.05** Zenés üzenetek **14.00** Délutáni váltás - tájékoztató és szórakoztató műsor Hírnegyedóra, Örömeregető – interaktív műsor **16.00** Híradás, Sport, Rádióújság **17.00** Híradás, Közérzet, Törvénytár **17.55** A nap hírei röviden

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ

2.00 Éjszakai váltás. **8.00** Hangoló **9.50** Hírek, műsorism. **15.00** Slágeróra **16.00** Hírek **16.15** Hétköznapok igazsága **17.00** Napóra **17.30** Zenelánc **17.55** Hírek, műsorism.

Steauát vert a Dinamo

Labdarúgás

V. Ny. R.

A Dinamo 2-0-ás győzelmével zárult a hazai élvonalbeli labdarúgó-bajnokság örökrangadója, a Steaua elleni mérkőzés. A 22. forduló szerda esti összecsapása nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, különösen ami a vendég piros-kékek teljesítményét illeti. A Mihai Stoichiţă tanítványai által bemutatott játék ugyanis messze elmaradt attól, ami egy topcsapattól elvárható lenne; képtelenek voltak tartani a házigazda dinamósok által diktált iramot. Cornel Ţălnar legénysége már a mérkőzés elején több helyzetet alakított ki, és noha eleinte kimaradtak a ziccerek, a 39. percben megtört a jég, és Alexe befejelte a labdát a kapuba. A steauások eközben egyetlen értékelhető helyzetet sem tudtak felmutatni, a 66. percben pedig, Golanski kiállításával még emberhátrányba is kerültek. A végeredményt Andrei Cristea állította be, kihasználva Zapata kapus óriási luftját. „Egy Steaua elleni győzelem nekem, és meggyőződésem, hogy minden dinamósnak felér egy bajnoki sikerrel” – nyilatkozta elégedetten Ţălnar, miközben Stoichiţă érthető keserűséggel értékelte a találkozót. „Megbocsáthatatlan hibákat vétettünk” – magyarázta a tréner, aki szerint a találkozó nem volt látványos, hanem kimondottan csúnya volt. „Helyre kell hozzuk azt, amit ma este elrontottunk” – mondta Stoichiţă, de szerinte még semmi sincs elveszve, továbbra is esélyük van a bajnoki cím megszerzésére.

Andrei Cristea (balra) gólja után vált teljessé a dinamósok öröme a Steaua elleni örökrangadón Fotó: Mediafax

Ebben segítségükre volt az eddig listavezető Kolozsvári CFR is, amely szintén megbotlott ebben a hétközi fordulóban, és csak gól nélküli döntetlent ért el Medgyesen. Nem hibázott viszont a Temesvári FC, amelyik tegnap 6-0-ra legyőzte a vendég Gyulafehérvárt, és amennyiben a Rapid ellen korábban 1-0-ra elveszített mérkőzését a javára írják, a tabella élére ugrik. A Bega-partiak különben megfellebbezték a labdarúgóliga (LPF) vitás ügyek megoldására szakosodott bizottság keddi döntését, amelyben a Varga–Bălan-ügyet átpasszolták a Román Labdarúgó-szövetségnek. A temesváriakat kizárólag az érdekli, hogy a két futballistának volt-e joga a Liga I-ben szerepelni, vagy sem. A LPF fellebbezési testülete tegnapi lapzártánkig nem hozott döntést.

A 22. fordulóból tegnapi lapzártánkkor ért véget a Iaşi–Vaslui-találkozó, 1-3-as eredménnyel, míg az Urziceni–Galac és- a Rapid–Ploieşti- meccs csak késő este fejeződött be.

A hétvégén már a 23. etapot rendezik, a következő program szerint: holnap: Piatra Neamţ–Brassó (15 óra, *GspTV*), Kolozsvári CFR–Tg. Jiu (17 óra, *Antena 1*); vasárnap: Craiova–Iaşi (13.30 óra, *DigiTV*), Galac–Dinamo (15.30 óra, *DigiTV*), Curtea de Argeş–Beszterce (17.30 óra), Steaua–Medgyes (20 óra, *DigiTV*); hétfő: Gyulafehérvár–Urziceni (15 óra, *GspTV*), Ploieşti–Temesvár (17 óra, *DigiTV*), Vaslui–Rapid (20.30 óra, *GspTV*). ◄

Szoros az élmezőny a Liga I-ben

Az élcsapatok botlásaival még szorosabbá vált az állás a Liga I-ben. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a korábbi évekhez képest erősödött a hazai pontvadászat. Miközben Răzvan Lucescu, a román válogatott szövetségi kapitánya többször hangoztatta, hogy szerinte az idén kifejezetten alacsony az élvonalbeli bajnokság színvonala, addig Bogdan Stelea, a trikolórok kapusedzője tegnap az *Új Magyar Szó*nak elmondta: „A színvonala nem túl magas, de nem is sokkal gyengébb mint korábban volt.” A hálőőrök pedig elég jók, még akkor is, ha mostanában többnyire az elkövetett hibáik miatt támadják őket. Stelea szerint ugyanis mindenkivel előfordul, hogy hibázik. A válogatott szempontjából szerinte Pantilimon, az ifjabb Silviu Lung, Tătăruşanu és Dani Coman jöhet számításba kapusposzton.

Változás a hoki-programban

Jégkorong

ÚMSZ

A korábbi tervekkel ellentétben mégsem hétfő este, hanem vasárnap 18.30 órától rendezik Csíkszeredában a helyi Sportklub és a Steaua közötti döntő negyedik mérkőzését. A harmadik összecsapás időpontja nem változott, így azt ma este 20.30 órától játsszák szintén a hargitai megyeszékhelyen. A hét végi mindkét találkozót élőben közvetíti a *GspTV*. A finálé eddigi két viadala után, mint ismert, a címvédő Csíkszeredai Sportklub 2-0 arányban vezet a bukarestiek ellen, a legtöbb hét mérkőzéses döntő pedig egyik fél négy győzelméig tart.

A kisdöntőben a Brassó is már két győzelemnél tart a Gyergyószentmiklósi Progym ellen, miután a szerda délutáni második összecsapást 4-3-ra nyerte meg. Ma 17.30 órától ismét Gyergyóban mérkőzik meg a két együttes, míg vasárnap 16 órától Brassóban játsszanak. ◄

Dániába kirándul az Oltchim

Kézilabda

ÚMSZ

Miután a Râmnicu Vâlcea-i Oltchim női kézilabdacsapata már korábban bebiztosította elsőségét a Bajnokok Ligája középdöntős csoportjában, és a Viborg negyeddöntős szereplése is már eldőlt, dániai találkozójuknak nem lesz tétje. Radu Voina, a román bajnok edzője emiatt nem is fogja erőltetni a győzelmet, tartalékosan áll ki a címvédő ellen. A holnap 15.15 órakor kezdődő találkozót a *Sport.ro* élőben közvetíti. Eközben a hazai női élvonalbeli bajnokság 20. fordulójából a holnapi Brassó–Rapid mérkőzést sugározza a *DigiSport* 11 órától. A férfi pontvadászat 21. fordulójában ma Dinamo–Suceava- és Szatmárnémeti–Resica- mérkőzések lesznek 17 órától. A *DigiSport* Bukarestből közvetíti. Holnap a Steaua–Nagybánya-találkozó (13 óra, *DigiSport*) szerepel a programban. ◄

Maricáék elvéreztek a BL-ben

Labdarúgás

Hírösszefoglaló

Hiába remizett Németországban a Stuttgart a Barcelonával, a címvédő katalánok otthonában rendezett visszavágón elvérzett a Ciprian Maricát foglalkoztató együttes a labdarúgó Bajnokok Ligája nyolcaddöntőjében. Messiék – aki két gólt is szerzett – végig fölényben játszottak a Camp Nou stadionban, és 4-0-ra verték a Stuttgartot. A szerda esti másik összecsapást Franciaországban rendezték, ahol a Bordeaux 2-1-re legyőzte a görög Olimpiakosz Pireuszt, így a gallok 3-1-es összesítéssel jutottak tovább a BL negyeddöntőjébe. Ezzel teljessé is vált a legjobb nyolc mezőnye; a Barca és a Bordeaux mellett az Arsenal, a Bayern München, a Lyon, a Manchester United, az Internazionale és a Moszkvai CSZKA várja a mai, Nyonban rendezendő sorsolást. Az eseményt 13 órától az *RTV1* élőben közvetíti. ◄

Messi (piros-kékben) duplázott a Stuttgart elleni meccsen Fotó: Agerpres

Röviden

Kötelező győzelmekre készülnek az éllovasok

A magyar élvonalbeli labdarúgó-bajnokságban élen álló Székesfehérvári Videoton és a jelenleg második Debrecen is a tabella alsó részében tanyázó ellenfél otthonában szerepel a hétvégi 19. fordulóban, így mindkét együttes kötelezőnek tekinti a három pont megszerzését. A címvédő hajdúbihariak ma este a Haladás ellen lépnek pályára Szombathelyen, míg a Vidi holnap játszik a Honvéd pályáján. A többi párosítás: holnap: Zalaegerszeg–MTK, Nyíregyháza–Kaposvár, Vasas–Kecskemét, Diósgyőr–Győr, Paks–Ferencváros; vasárnap: Pápa–Újpest.

Kezdődik a rájátszás

Kezdődik az élvonalbeli vízilabda-bajnokság rájátszása a topcsapatok számára, és mától vasárnapig az izvorani-i olimpiai központban mártóznak meg a medencében. A négyről hat körmérkőzéses tornára változtatott finálében, mint ismert, a Nagyváradi Figoconti VSK, a Dinamo, a Steaua és a Rapid szerepel. A helyszínről az *RTV* közvetít élőben.

„Ex-élvonalbeliek” csatája

Két volt élvonalbeli együttes mérkőzik meg holnap 11 órától a másodosztályú labdarúgó-bajnokság 20. fordulójában, a Piteşti-i Argeş ugyanis az Otopenit fogadja. A többi mérkőzést is holnap 11 órától rendezik, a következő párosítás szerint: Râmnicu Vâlcea–Szilágysomlyó, Marosvásárhely–Lupény, Déva–Craiova, Kolozsvári U–Bihar FC. A Mioveni, a Temeskovács, az Aradi UTA és a Torda szabadnapos lesz. A tabella élén jelenleg UTA (35 pont), Piteşti (34), Marosvásárhely (34), Kolozsvári U (33) a sorrend.

Nagyszebenbe utazik az U-Mobitelco

Nagyszebenben lép ma pályára a Kolozsvári U-Mobitelco az élvonalbeli férfi kosárlabda-bajnokság 27. fordulójában. A találkozót az *RTV 2* 17.30 órától élőben közvetíti. A hétvégi találkozók közül még kettőt közvetít a román közszolgálati televízió 3-as csatornája: a holnap 17 órakor kezdődő Piteşti–Ploieşti és a vasárnapi, szintén 17 órakor kezdődő Temesvár–Medgyes-rangadókat. A forduló amúgy a tegnapi lapzártánk után befejeződött Marosvásárhely–Kolozsvári Gladiator-találkozóval indult, míg holnap még Steaua–Nagyváradi VSK, Dinamo–Brassó, Craiova–Bukaresti CSM és Rovinari–Otopeni összecsapások lesznek.

Văleanu a tizennegyedik lett óriás-műlesiklásban

A tizennegyedik helyen végzett óriás-műlesiklásban az alpesi síző Laura Văleanu, Románia egyetlen képviselője a vancouveri téli paralimpián. A versenyre huszonnégy sportoló nevezett be, de végül egy még a rajt előtt visszalépett, egyet pedig kizártak. Négyen nem tudták befejezni a viadalt, a próbát a kanadai Lauren Woolstencroft nyerte meg.

Bihar megye kupájáért lábteniszeznek Nagyváradon

Harmadik alkalommal rendezik meg Nagyváradon a Bihar Megye Kupáját, azaz a lábteniszezők *Hat Nemzet Tornája* nevű versenyét, hétvégén. 2006-ban a házigazda Románia nyerte a viadalt, majd két évvel később a szlovákok vitték el az aranyérmet. Az idén a világbajnok csehek a legnagyobb esélyesek, de az Európa-bajnok Szlovákiát is a dobogóra várják. A Georgel Bobiş, Ács Krisztián, Páljános Zoltán (Nagyszalonta), Adrian Şeler, Cristian Eparu (Ploieşti), Daniel Săsărman és Florin Purice (Kolozsvár) alkotta trikolórok csapatától a második–harmadik hely megszerzését remélik.

úmsz
Hétvégi melléklet
Szerkeszti: Ágoston Hugó, Szonda Szabolcs
2010. március 20–21.,
szombat–vasárnap
színkép

Hagyomány és új találkozásánál

Beszélgetés Bács Lajos Bukarestben élő zeneszerzővel Márton Áron-miséjének ősbemutatójáról

A harminc éve, 1980-ban elhunyt, Erdély szellemi és hitéletére nézve is meghatározó pályájú egyházi főember emlékét eleveníti fel a mise, amelyet interjúalanyunk, a jeles komponista és karmester szerzett, és amelyet a tavalyi év végén mutatott be először teljes egészében a székelyudvarhelyi Székelyföldi Filharmónia, a szerző jelenlétében. Beszélgetésünk elsősorban a nem mindennapi mű keletkezésének történetét járja körül.

Zsehránszky István

▶Mesélje el a székelyudvarhelyi zenei ősbemutató, a Márton Áron emlékére szerzett mise első audíciójának történetét. Hogyan vált ez lehetővé?
– Nem is olyan rég, tavaly december 13-án történt. Azzal kezdődött, hogy az udvarhelyi Székelyföldi Filharmónia fiatal karmestere, Aram Bodurján tudomásul vette ennek a műnek a létezését.

▶Milyen szép örmény neve van.
– Igen. Aram Hacsaturján után Aram Bodurján... Szóval eljött, meghallgatta a felvételeket, és azt mondta: nyélbe lehet ütni a bemutatót. Nagyon megörvendtem, mert a miséből részleteket adtunk már elő Bukarestben, Nagyváradon, Piteşti-en, de az egész mű még nem hangzott el, vagyis a részletek együtt: da capo al fine, ahogy a zenészek mondják.

▶2006-ban kezdődött el a részletek bemutatása, és három évig kellett várni, hogy a teljes művet bemutassák. Csodálkozom ezen. Én legalábbis azt hittem, hogy az egyház kapva kap egy ilyen alkotáson, egy új misén, amely most született meg, a szekularizáció korában, ennek ellenére, a huszadik és a huszonegyedik század fordulóján.
– Az igazság az, hogy beszéltem a műről, felajánlottam egyházi körökben is.

▶Gyulafehérváron kellett volna legyen az ősbemutató, az erdélyi katolikus egyházmegye székhelyén.
– Igen. Ott viszont úgy vélekedtek, hogy sajnos erre nincs pénz és nincs közönség, ezt egy pap mondta.

▶Hogyhogy nincs közönség? Hát nem a templomba járóknak szól a mise?
– Azt mondta a pap: Gyulafehérváron nagyon megcsappant a katolikus hívek száma, és hogy negyven-ötven embernek nem érdemes előadni.

▶Egynek is érdemes!
– Én is így gondolom. Persze, most a krízis, a gazdasági válság mindenható. Ez a legdurvább cenzúra, ami valaha is létezett.

▶És kiváló hivatkozási alap azok számára, akik nem akarnak semmire sem pénzt adni.
– Erről van szó.

A művészet útjai

▶Térjünk vissza a miséhez. Tehát Udvarhely, bármilyen kicsi város is, válság ide vagy oda, hála Istennek képes fenntartani egy szimfonikus zenekart. Persze, egy mise bemutatásához, feltételezem, erősítés kellett máshonnan is. A zenekar mellett nem akármilyen kórusra, szólistákra van szükség. Hogy jött össze mindez?
– Négy szólistáról van szó, Yolanda Covacinschi énekelte a szopránt, András Ildikó az altot, Szilágyi Zsolt a tenort és Sándor Árpád a basszust. Nagyon hálás vagyok Szilágyi Zsoltnak, mert sok mindenben kovásza volt a mise bemutatójának. Ő tanította be a kórust is, a Vox Humanát, amely mint ismeretes, nagyon jó énekkar.

▶Tehát Udvarhely összefogott Sepsiszentgyörggyel!
– Összefogtak. Mert a mise előadásához nagyobb kórus kellett, együttműködésre kérték fel a Pro Musicát is. Az is sepsiszentgyörgyi kórus. Összejöttek, és idejében, becsületesen, rendesen betanulták a művet, ami nem éppen könnyű dolog. És a zenekar egy állami filharmónia, amely nemrég létesült, és ahol állandó tagok vannak.

▶Állami olyan értelemben, hogy a helyi önkormányzaté…
– Igen, és havonta vannak koncertjei. Udvarhelyen szokássá vált, még azelőtt, hogy állami zenekara lett volna, hogy decemberben mindig bemutattak egy vokál-szimfonikus művet. Hát most engem ért ez a szerencse, az én misémet választották és mutatták be. Abszolút telt ház volt, zsúfolt ház. A legmerészebb álmaimban sem gondoltam, hogy ilyen nagyszámú közönség ilyen lelkesen fogadja ezt a művet. Megtisztelt a jelenlétével és a koncert előtt beszédet mondott Tamás József püspök úr Csíkszeredából. Én is mondtam egy pár szót, aztán megszólalt a mise.

▶Ha már ilyen szépen létrejött ez a zenei produkció, akkor többször is elő kellene adni. Megszólalhatna a mise a többi székelyföldi városban is. Nem kellene sokat utazni ehhez.
– Ígéretek vannak és voltak is sok helyről. Aztán... Az igazság az, hogy sokba kerül, mert a kórust fizetni kell, a zenekart fizetni kell, a szállást fizetni kell, az utat fizetni kell, és nehéz összeszedni hozzá a pénzt. Kilátás van arra, hogy közönség elé kerül a mise Sepsiszentgyörgyön is. Ott egy helyi zenekarral fogjuk bemutatni. Ugyancsak szükség lesz meghívottakra Brassóból, Marosvásárhelyről, mert azt a zenekart fel kell erősíteni. Aztán Csíksomlyóról is szó van...

▶Elsősorban ott lenne a helye!
– Csíkszeredáról is szó volt már rég, de, sajnos, anyagiak hiányában nem jött össze. Mindenütt ez a refrén: nincs pénz!

▶És milyen zenei műbe illene ez a refrén?
– Jó kérdés.

▶Talán vígoperába… nem, mert eléggé szomorú.
– Esetleg egy slágerbe...

Fotó: Román Rádió – cultural.srr.ro

▶Egy monomániás darabba: Money, money, money…
– Eltalálta.

▶Feltételezem, hogy egy misének a komponálása próbára teszi a szerzőben meglévő hitet. A mise ugyanis egy áldozat bemutatása. Akkor sikerülhet, ha a komponista munka közben lelki szemeivel meglátja az Istent. Meglátja Krisztust. Önnel megtörtént ez?
– Hit nélkül nem lehet ilyesmit csinálni. De el kell mondanom, hogy a lelki szemem előtt tulajdonképpen az öt tételnek az alappillére állott, az alapvető tartalma. Ami a Kyrie, ugye, az irgalomkérés.

▶„Uram, irgalmazz nekünk!”
– A könyörgés. A bűnbocsánat kérése. Valóságos esdeklés. Ez a nagyon-nagyon régi időkbe vezet vissza, az őskeresztényeknél is elhangzott a „Kyrie, eleison!”, az „Uram, irgalmazz!” És azóta is mondjuk. Úgy látszik, az embereknek mindig szükségük van irgalomra, kegyelemre.

▶Mert elég gyakran van bűntudatuk…
– Ezt az ősi hangulatot igyekeztem modernebb eszközökkel megvalósítani. A mise elején zenekari bevezető van, a zűrzavar zenei képe. Ezt ritmikailag próbálom érzékeltetni. És az általános bizonytalanságban, ahol minden összefolyik, megszólal a lélekharang. Aztán a kórus énekli a Kyriét, zenekari kísérettel természetesen, és új hangzások szólalnak meg. Lehet, hogy valahol Bartókra emlékeztet, habár nem tudom pontosan megjelölni a forrást. Majd egy barokk hangulat van ugyancsak a Kyriében, aztán visszatér a modernebb hangvétel a végén, a kódában. Azután a Glória következik, a Dicsőítés, Isten dicsőítése. Itt természetesen nagy szerepet játszanak a fúvósok és a kórus. A Glóriában is vannak esdeklési momentumok, amikor azt mondjuk: „Miserere, miserere nobis! Aztán megint a dicsőítés hangulata kerekedik fölül. Ezzel be is fejeződik a Glória. A Credóról meg kell jegyeznem, hogy az egyedüli rész, ahol idézethez nyúltam. Ez egy variációs rész, egy úgynevezett Passacaglia, ahol három hangon szól a Credó témája.

Folytatása a 2. oldalon

Bács Lajos találkozásai Márton Áronnal

A székelyföldi ősbemutató alkalmával Bács Lajos elmondta: többször találkozott Márton Áronnal. Egyik ilyen alkalommal, amikor beszélgetőtársunk és több más akkori fiatal muzsikus Gyulafehérváron, a székesegyházban hangversenyezett, a fellépőket a püspök az anyanyelvén köszöntötte. Erre utal egyébként az, hogy az amúgy latin nyelvű Bács-misében az ,,Uram, irgalmazz” könyörgés három nyelven szólal meg.

*Szilágyi Zsolt zeneművésztől tudjuk, hogy a mise bemutatásához harmincnyolc tagú zenekar és hetven tagú kórus szükséges, illetve az említett négy szólista. Ugyancsak tőle értesültünk, hogy idén szeptember 29-én, Márton Áron halálának harmincadik évfordulója alkalmából mutatják be újra ezt a misét, ezúttal Sepsiszentgyörgyön, azután pedig ellátogatnak vele Kézdivásárhelyre és Csíksomlyóra is.

Mozivászon

Rögbimeccs „öngóllal”

Farkas István

Sportfilmet rendezni – már a téma népszerűsége miatt is – eleve sikerre ítélt vállalkozás. Jól tudjuk ezt a Rocky-miniszéria óta, és feltevésünket John Lee Hancock *A szív bajnokai* című filmjének bevétele és Sandra Bullock idei, legjobb női főszereplőnek járó Oscarja újólag bizonyítja. A veterán Clint Eastwood a *Millió dolláros bébi* című, 2004-ben a legjobb filmnek járó Oscarral díjazott alkotása óta méltó helyet vívott ki magának a sportfilmrendezők között, így nem csoda, hogy *A legyőzhetetlen* (Invictus) című alkotását, amelynek középpontjába a tradicionális dél-afrikai sportot, a rögbit állította, hatalmas érdeklődés előzte meg. De a filmtörténelem újból igazolta önmagát: a nagyon várt *A legyőzhetetlennek* nem sikerült legyőznie a nézőkben felgyülemlő nemtetszést, így sokan fanyalogva léptek ki a moziteremből, szomorúan summázva magunkban, hogy a hollywood-i sportfilmek dramaturgiáját történelmi és politikai szószszal nyakon önteni nem a legeredményesebb főzet, és, sajnos, Mr. Eastwoodnak nem sikerült túllépnie a sport egységesítő és összekovácsoló erejét hangsúlyozó közhelyeken.

De lássuk egy kicsit részletesebben. A történelemkönyvekből jól tudjuk: az apartheid után Nelson Mandelára hárul a szerep, hogy egyesítse Dél-Afrika szegregált fekete és fehér lakosságát. A néger többségiek bosszút szomjaznak, a fehér, túlnyomóan búr kisebbség fél a bosszútól, ezért sok a túlkapás. Mandela a Gazellák nevű rögbicsapat motiválásával, főleg Francois Pienaar csapatkapitány népszerűségének intenzív felhasználásával próbál egységet teremteni a szétszakadt ország hangulatában, és arra ösztönzi a játékosokat, hogy ne csak önmagukért, hanem egy magasabb célért játsszanak. Sajnos, a sok lehetőséget magában tartogató alaphelyzet nincs eléggé kiaknázva. A Mandela-szereplő is inkább csak egy váz, csak egy külső. Morgan Freeman képes lett volna arra, hogy megjelenítse Mandela ellentmondásos alakját, mert megvan benne ez a képesség, de Eastwood nem használja ki eléggé Freeman adottságait, tehetségét. A csapatkapitányt alakító Matt Damon szerepe is eléggé elmosódott, hiszen Pienaar is többet tehetett volna, mint amennyire a forgatókönyv lehetőséget ad neki. (Arról nem is beszélve, hogy a két főszereplő erőltetett dél-afrikai akcentusa csak tovább ront a helyzeten.)

Sajnos, a film helyenként túl közvetlenül, helyenként pedig túl burkoltan, túl allegorikusan fogalmazza meg az üzenetét, emiatt közhelyesnek hat, annak ellenére, hogy nemes eszmék szolgálatába szegődött. A másik véglet a szónoklatok, beszédek tartalmának túlzott kidomborítása, amelyek túlságosan hangsúlyossá tétele a művésziesség kárára megy, akárcsak a rögbimeccsek funkciótlan belassításai.

Eastwood alkotásának legnagyobb hibája, hogy túlságosan kiszámítható és nélkülözi a feszültséget – ha csak a rögbimérkőzések kötelező izgalmát nem számoljuk ide. Mondhatnánk, hogy bizony nem ezt vártuk az idős mestertől, nem így szokott mesélni, de máris meggondoljuk magunkat. A *rottentomatoes.com* filmes portál Eastwood-grafikonja jól mutatja, hogy a rendező pályáján a 2001-es Millió dolláros bébi óta folyamatos lefelé ívelés figyelhető meg, így tehát nem csodálkozunk azon, hogy ez a klasszikus kompozíciójú rendezése hatásvadász lett, és hiányoznak belőle a téma kínálta intellektuális elemek. Javára legyen mondva, úgy allegorizálja a politikát a rögbivel, hogy azt az átlagnéző is megérti, de az egyáltalán nem használ filmjének, hogy olyan sztorit nyom le a mozilátogató torkán, amely nem képes cselekményfordulatokkal megtörni az előrejelezhetőséget.

Az *Invictus*-ban tehát vannak ugyan jó pillanatok, jelenetek, összességében azonban nem tekinthető lehengerlő alkotásnak. A fináléja meg túl rövid ahhoz, hogy magába tudja szippantani a nézőt, és felszabadító, katartikus élménnyel szolgáljon. Még egy olyan nemzet fiainak is, amely ma is könnyes szemmel és dagadó kebellel emlékszik vissza ama legendás 6–3-ra.

Clint Eastwood legújabb filmjében kéz a kézben haladnak a jó jelenetek és a közhelyek

Hagyomány és új találkozásánál

Folytatás az 1. oldalról

És erre a témára ötvöződik a kórus, a szólisták, a zenekari változatok sora, tizenhét variáció van. A Sanctus is a dicsőítésnek egy formája, akárcsak a Glória, persze anélkül hogy idézném a Glória-beli zenei anyagot. Végül az Agnus Dei, ez is esdeklés, ugyancsak a Kyriéhez hasonló. A mű előadásához szimfónikus zenekar kell. A kórusban általában véve a polifonikus részek vannak előnyben, a fúgák, a kettős fúgák...

▶Gyönyörű dolog lehet egy ilyen zeneművet létrehozni. Önben változott-e valami azalatt, amíg ezt a misét komponálta?

– Nem változott tulajdonképpen semmi. Nagyon sokat foglalkoztam régizenével, és régóta felmerült bennem, hogy én is kellene írjak egy misét. Monteverdi és Palestrina tizesével gyártották a miséket, megpróbálkozhatnék vele én is. Eleinte csak egy ötlet volt, aztán nagyon komoly indítéka lett. Személyesen is megismertem Márton Áront, mély benyomást tett rám az egyénisége, a karizmája, és ez meg is jelenik a Kyriében. A ’60-as években valamikor Gyulafehérvárra kirándultunk. Ez Szilágyi Zsoltnak volt a kezdeményezése. Bukarestiek, kolozsváriak néha-néha találkoztunk Törcsváron, összegyűltünk a kastélyban, és régizenét muzsikáltunk. Egy alkalommal felötlött bennünk, hogy egyszer el kellene mennünk Gyulafehérvárra, és koncerteznünk kellene a templomban, mise közben, mise után. És meg is csináltuk. A püspök úr misézett, mi pedig természetesen Bachot énekeltünk és egyéb odaillő műveket. Vége volt a koncertnek, kényelmesen összeszedtük a hangszereket, traccsoltunk, jól éreztük magunkat, német, román, magyar zenészek. Nagy későre lementünk, és ki vár az ajtóban, a bejáratnál? A püspök úr. Nem jött, hogy higgyük: ő várt ránk. És mindegyikünknek külön-külön személyesen megköszönte a koncertet, és mindenkinek a saját anyanyelvén: a németeknek németül, a románoknak románul, nekünk, magyaroknak, magyarul.

Fotó: www.filharmonia.ro

A székelyudvarhelyi bemutató koncert záró pillanatai

▶Márton Áron erdélyi püspök volt. És Erdélyben minimum ez a három nemzetiség él, akiknek ő volt a katolikus püspöke.

– Így van. Ezért én a Kyriében, annak is a kódájában megszólaltattam a könyörgést a latin mellett ezen a három nyelven.

Bajor Andor

Nem mi választjuk ki a szentjeinket

Főpásztorunkra emlékezünk
az egyetemes kereszténység hitvallójára
Márton Áronra
a közülünk valóra
de a tőlünk fényesen különbözőre
mert a példa fényét nem a forrás adja
hanem a kegyelem
az ő szeme olyan volt mint a miénk
de állandóan látta a világ világosságát
mert nem a szem lát hanem a lélek
teste nem volt erősebb a mi testünknél
de viselni tudta az idő súlyát
a rábízott igazság és a rámért
igazságtalanság súlyát
mert nem a váll viseli a világ súlyát
hanem a hit ereje
hitvallóra emlékezünk
a hit bizonyosságára
kishitűek és hiszékenyek ellenében
amikor a kishitűek semmit sem hittek
a hiszékenyek pedig elhittek bármit
és agyafúrtul látták is amit elhittek
föltéve ha a hiszékenységük
jól szolgálta értelmük lustaságát
valamint szívük jóra való restségét
Ő Isten országának hirdetője volt
Isten országának ügyeibe avatkozott
egy olyan évszázadban
amelyben Európa sok népe
nem avatkozott
tulajdon országának ügyeibe
talán azért nézték távolról
politikusnak
holott ő Isten országának
politikusa volt
és az Anyaszentegyház volt az ő népe
de vannak különös korok melyek véres
gőzében politikai hitvallásnak tűnik az
hogy ne ölj és szubverziónak
hogy ne tégy hamis tanúbizonyságot
a felebarátod ellen
mert vannak idők amikor tiltva vagyon
hogy tiszteld atyádat és anyádat
bár ha a szeretet ésszerűtlen
ésszerűtlen a gyűlölet is
Ő a harcot a harcért nem kereste
nem is szólt a Világ hatalma ellen föltéve
ha a hatalom szemet hunyt a szeretet
gyakorlása fölött és Istennek megbocsátotta
hogy még mindig örökkévaló
nem ő tehetett róla ha a Világ Vezérei
Isten jussát is maguknak követelték
Ő bálványnak sohasem áldozott
törhetetlen volt szikla akár
az Apostol kire az Egyház épült
de közelről eltűnt a keménysége
a szikla helyén szelíd szellem vibrált
ahogy a tűző naptól forrósodó
levegő remegésében
a testek átváltoznak tüneménnyé
megértés volt jóság és irgalom
megbocsájtott annak aki vétett
ellene és valljuk be azt is bátran
bőségesen volt erre alkalom
mikor már annyi munka szenvedés
után végül halálos betegségben
teste elgyöngült akkor azt vallotta
nem az orvos de hívei imái tartják
életben (ahogy sokakat
az ő imája tartott meg hitükben)
adjunk hálát érte a mi Urunknak
hogy közénk küldte pásztorunknak adta
példája legyen számunkra segítség
minden gondunkban szorongattatásban
hányattatásban fogyatkozásainkban
nem mi választjuk ki a szentjeinket
Isten kegyelme választja ki számunkra
forduljunk hát segítő szelleméhez
hogy hallgasson meg minket is az Úr
könyörgésünket magunkért mieinkért
szülőföldünkért és szülőhazánkért
azokért kik mint mi úgy beszélnek
azokért akik másként szólanak
testvéreinkért minden emberért
azokért akik testvért látnak bennünk
azokért is akik ellenséget
legyen erőnk és hitünk az imára
Európáért az egész világért
jövőnkért múltunkért
az üldözöttért és az üldözőért
értük akik rettegnek
értük akiktől rettegnek
imádkozzunk béketűrésért
ha jobb arcunkat megütik
odatarthassuk a bal arcunkat
és ha azt is megütik imádkozhassunk
embert meghaladó türelemért
mely hasonlítson az ég türelméhez
mert jobb arcunkon
és bal arcunkon kívül
nincs más arcunk amit odatartsunk
könyörögjük hogy kövessük a példát
a szeretet és türelem példáját
mely gyarló eszünk előtt bizonyítja
nincs hatalmasabb erő a szeretetnél.

(Megjelent a Keresztény Szó 1. számában, 1990. februárjában. Forrás: Márton Áron Emlékkönyv. Gloria Kiadó, Kolozsvár, 1996)

Volt egyszer egy szabadságharc

Babarczy Eszter 12 pontja

hvg.hu

Babarczy Eszter tizenkét alázatos kívánsága a magyar nemzetet vezető és irányító hatalmasságokhoz:

1. Követeljük a sajtó és a köztelevízió szabadságát, mentességét a politikai pártosság és öncenzúra ártalmas hatásától, a közre tartozó tények és gonosztettek mindenkori feltárását.

2. Követeljük a politikai pártoktól az egyetértésre való törekedést olyan ügyekben, melyek a nemzet sorsát évtizedeken át meghatározzák, úgymint reformokat az egészséghez való jobb hozzáférés a nyugdíjak nagyobb méltányossága, a valódi polgári egyenlőség és a köz által jobban ellenőrizhető helyi önkormányzás érdekében.

3. Követeljük, hogy a politikai pártok és a politikai elit saját hatalmuk megtartását rendelje alá a demokrácia követelményeinek, ne változtassa meg alkotmányunkat oly módon, hogy magának diktatórikus hatalmat szerezzen.

4. Követeljük, hogy a szabad és egyenlő választások előtt a polgárok megismerhessék minden részletét a versengő pártok megvalósítani kívánt terveinek, a szabad és politikai befolyástól, pártosságtól, öncenzúrától mentes sajtó és televízió révén.

5. Követeljük, hogy a közös teherviselés megvalósuljon, ne terheljék a vállalkozásokat el nem fogadható adók kivetésével. A közös teherviselést elhárító vagyonos urak is az egyenlően mérő bíróság elé állíttassanak, és a köz érdekének szolgálatára felesküdött testületek minden bűnt, csakis a bűnt, politikai befolyástól mentesen üldözésbe vegyék.

6. Követeljük a közrend megerősítését, a rend őrei javadalmazásának jobbításával, a soraikban előforduló esetleges visszaélések megszüntetésével.

7. Követeljük, hogy a nemzet közös érdekét szolgáló hivatalok számolják fel a vállalkozásokat gúzsba kötő intézkedéseiket.

8. Követeljük a köz és a pártok pénzének teljes megismerhetőségét.

9.Követeljük a titkos iratoknak nyilvánosságra hozatalát.

10. Követeljük az egyenlő elbánást, tekintet nélkül honfitársaink fajára, nemére, vallására, bőrszínére. A hivatalok vessenek véget az e téren még előforduló megkülönböztetéseknek, csakúgy, mint szellemi épülésre szoruló polgártársaink.

11. Követeljük, hogy minden gyermek jogot formálhasson a felemelkedését szolgáló, elfogultságtól mentes tanításra, a köznek költségén.

12. Követeljük, hogy a köznek mindazon szolgái, kik hivatalukkal visszaélnek, eltávolíttassanak.

Egyenlőség, Szabadság, Testvériség!

Március lenne

Csapody Miklós

168 óra

(…) Most már tényleg március van, nemcsak a naptárban. Nem a kopogtatócédula-gyűjtés utolsó heteiről beszélek (az a választási naptár), nem is a megzavarodott időjárásról, hanem arról, ami 162 éve esett meg Pesten és Budán, március idusán. Mert ami itt '48-ban, és még előtte, a reformkor fénylő évtizedeiben történt, Szent Istvánn államalapításához fogható. Akkor született a modern Magyarország, amikor népből nemzetté lettünk. Mást jelentett a modernség akkor, mint amit ma jelent, ezért, meg a végletes bajok miatt gondolják sokan, hogy új reformkorra volna szükségünk. De ma éppen arról folyik a vita, van-e programja a Fidesznek (nincs, de közbeszéd tárgya), van-e például az MDF-nek (van, de nem beszélnek róla, hátha kiderül, hogy mi az), ki-kihúznak valamelyikből egy szálat, de nem fészeképítéshez. Március van tehát, zászlófelvonás, lovashuszár-figurák a Nemzeti Múzeum előtt, Kossuth- és Széchenyi-díj a parlamentben, ünneplések Erdélyben és másutt. Idén Budapesten is mindenki máshol ünnepel, a rendőrség szerint sehol nem lesz botrány. Ez volna a jó hír, remélhetőleg nem meteorológus módra. A másik hírt tudjuk, mivel benne élünk, és már sok március múlt el anélkül, hogy valamit is elvitt volna belőle magával végleg.

Ezzé lett magyar hazátok című könyvének (A magyar nemzeteszme és nacionalizmus története) utolsó oldalán Gyurgyák János ezt írta: a Széchenyiék és Kossuthék után következő nemzedékek „ezt a hatalmas teljesítményt még megközelíteni sem tudták. A XX. század nyolcvanas éveiben sokan reménykedtek – reménykedtünk –, hogy nem kevésbé nehéz helyzetben, nem kevésbé nehéz feladatok előtt állva, egy új reformnemzedék születik, s az előttünk tornyosuló problémák megoldását célzó szellemi pezsgés indul meg a diktatórikus szocializmus által itt hagyott romokon. Ebből a reformnemzedékből és szellemi reneszánszból azonban nem lett semmi: egymásra acsarkodó politikai–intellektuális csoportok, magukat államférfiaknak képzelő kisszerű politikai percemberkék, korrupt, dologtalan hivatalnokok, csekély intellektuális teljesítményt nyújtó érdemtelmiségiek, hiányzó nagy művek. De mindenekelőtt politikai és érzelmi szempontból kettészakadt, múltját és értékeit nagyrészt elvesztett nemzet, darabjaira hullott s végletekig atomizált társadalom, két nagy tehetségű, környezetéből magasan kiemelkedő, de a nemzet szempontjából meddő, öncélú és önpusztító küzdelmet folytató politikus. Ezzé lett magyar hazátok…" Ezt a szöveget a szerző 2007 októberében írta. Azóta új hőseink támadtak.

A tizenhárom aradi vértanúból kilenc

Légvárak fogságában

Labanini Rafael

NÉPSZABADSÁG

Az Országgyűlés elfogadta a holokauszttagadás büntethetőségét. Akár három évig terjedő szabadságvesztéssel is büntethető lenne a törvénymódosítás szerint, aki ilyet tesz. (…) A holokauszttagadás büntethetőségének sikere tehát kétes. A kérdés jogi vonatkozásaival itt nem kívánok foglalkozni. Sokkal fontosabbnak tartom a holokauszttagadás büntethetősége körül kialakult politikai vitát, a kérdésről kialakult „diskurzust". Mert tankönyvi példáját adja annak, ahogy egy társadalom nem hajlandó, nem képes a múltjával szembenézni, így képtelen arra az alkotmányos–demokratikus konszenzusra is, ami nélkül egy jól működő, sikeres ország elképzelhetetlen.

A MSZP és a Fidesz vitája adja a diskurzus fősodrát. Ez a vita a magyar társadalom múlthoz való viszonyának mintáit is bemutatja. A vita első szintje tisztán aktuálpolitikai. A szocialisták a puccsszerűen, sebtében megalkotott és elfogadott törvényt a kampánycélokon kívül arra is használják (ahogy az Gyurcsány Ferenc blogjában tökéletesen megjelenik), hogy a szavazáson tartózkodó Fideszt is támogatták módosító indítványukat, ami a kommunizmus bűneinek tagadását is büntethetővé tette volna, ismét alkalmat talált arra, hogy az MSZP-t posztkommunista pártként tüntesse fel. Ezzel el is jutottunk a vitapartnerek történelemszemléletének lényegi és közös vonásához: az 1945 előtti bűnök jobboldali bűnök, az 1945 és 1990 között elkövetettek pedig baloldaliak. A két nagy politikai tábor és az azokat megjelenítő pártok a nemzeti tragédiákat fegyverként szegezik egymásnak. Mindenkinek megvannak a szégyellt, tagadott, relativizált „saját" bűnei és jobban fájó „saját" szenvedései. Ez a beállítás végső soron egy célt szolgál: a másiknak a nemzetből való kirekesztését (a jobboldali verzióban), illetve a demokraták közüli kirekesztését (a baloldali verzióban). Amiben azonban teljes az egyetértés: a bűnöket mindig egy kis, a magyar nemzettel szemben álló, azon erőszakkal uralkodó csoport követte el, egy idegen hatalommal együtt és/vagy annak nyomására. Ez természetesen nem akadályozza meg a politikai ellenfeleket abban, hogy egymást ezen „hatalombitorló", politikai bűnözőkből álló csoportok örököseinek állítsák be, vagy legalábbis ezen örökösökkel való összejátszással vádolják egymást.

Ez a séma a velejéig hazug. A magyarországi autoriter és totalitárius rendszerek által elkövetett bűnök nem valami aktuálpolitikai adok-kapok részei, egyik sem írható le a „mi és ők" viszonyával. A tettesek minden esetben, az áldozatok a legtöbb esetben és túlnyomó többségben magyarok voltak. Sajnos sok állami bűncselekmény a közvélemény támogatása vagy közönye, több esetben szégyenteljes, helyeslő és az áldozatok vagyonát kisajátító, haszonleső magatartása mellett ment végbe.

De miért is fontos, hogy legalább minimális konszenzusra jussunk a múltunkkal kapcsolatban, hogy ne mentegessük magunkat, hanem szembe tudjunk nézni történelmünk legsötétebb fejezeteivel is? Bibó István az *Eltorzult magyar alkat, zsákutcás magyar történelem* című tanulmányában kijelenti, hogy a politikában hazudni nem lehet. Lehet itt-ott hazugságokat mondani, de hazugságra politikát, programot építeni nem lehet. Az ilyen politikai építmény végül összedől, de előbb mindent és mindenkit megmérgez, minden fejlődés akadálya lesz.

A múltról szóló politikai viták valójában mindig a jelenről szólnak. Látjuk, hogy a holokauszttagadás büntethetőségének és a kommunizmus bűneinek apropóján az MSZP és a Fidesz egymás szalonképességét, demokrataságát, „nemzetiességét" kérdőjelezi meg. A két politikai tábor nem tekinti egymást egy közös egész részének, a másikat a közösséget fenyegető legnagyobb veszélynek állítja be. A múltunk bizonyos kitüntetett eseményeivel kapcsolatos konszenzus hiánya így válik a jelenbéli problémák megoldásának egyik legfőbb akadályává. Másrészt, ha a múlttal kapcsolatban hamis sémákban gondolkodunk, eltolunk magunktól minden felelősséget, akkor mai lehetőségeink, problémáink, a világban elfoglalt helyünk felismerésére, s így valós megoldások, fenntartható fejlődési utak megtalálására is képtelenek vagyunk. Saját és hozzátartozói, barátai életével kapcsolatban mindenki könnyen belátja, hogy az öncsalás, a hamis kiindulópontra felépített életstratégia végül mindent maga alá temet, aminek keserűség, összeomlás, magány, gyakran tragédia a vége. Egy közösség esetében sincs ez másként, sőt sokszorosan így van.

Tudom, hogy sokan örülnek ennek a törvénynek. Sokan elviselhetetlennek tartják, ami a nyilvánosság sajnos már nem is olyan kis szeletében folyik. Joggal félnek az ország harmadik pártjává váló szélsőjobboldali, félkatonai szervezetet fenntartó Jobbiktól. Mégis azt kell a számukra mondanom, ha életbe is lép az új törvény, lényegi változást nem hoz. Nem lesz kevesebb a gyűlöletbeszéd, nem lesz népszerűtlenebb a Jobbik. A múltunkkal való szembenézést, ha úgy tetszik, egy nagy nemzeti párbeszédet, a soksok ezt feldolgozó, fel- és megrázó tanórát, elmet, könyvet, színdarabot, családi beszélgetést, egyáltalán a rákérdezést, az összefüggések felismerését és a következtetések levonásának keserves munkáját – vagyis a felnőtt európai nemzetté válás folyamatát – nem lehet ugyanis megspórolni. Nemhogy egy rosszat, de még egy jogilag kifogástalan törvényt sem lehet ezek helyébe állítani.

Az a rossz, aki rosszra gondol

(nyerges)

ÉLET ÉS IRODALOM

A Magyar Hírlap például, amikor 1933. március 22-én, a közelgő német választások esélyeit latolgatta, nemhogy rossz nem volt, inkább hihetetlen jóhiszeműségről tett tanúságot: „Minden hatalmat Hitler Adolfnak: ez volt a nemzetiszocialisták csatakiáltása a nagy előretörés idején. A most tervezett felhatalmazási törvény visszatér ehhez a régi követeléshez. Ha ez megkapja a kétharmados többséget, akkor minden hatalom Hitler kezében lesz 1937. április elsejéig. A jelenlegi kormány veszi át négy esztendőre a törvényhozás jogát a birodalmi gyűléstől. A kancellári törvények módosíthatják az alkotmányt is. Az alkotmányreformban mégis van valami megnyugtató. Hitler személye válik tengellyé. És Hitler az aránylagos mérséklet irányát képviseli. A birodalmi gyűlésnek már nem jut más szerep, csak a statisztálás. Egyszerű többsége van az alkotmánymódosításnak, így a középpártok csak a kétharmados többség elérését akadályozhatják meg." Csakhogy nem tudták. Joseph Goebbels pedig a négy év leteltével, 1937. január 31-én elégedetten írhatta be Naplójába: „Négy évre meghosszabbították a felhatalmazási törvényt". S akkor jött még további négy év...

Külön világok, értelmezések

1990. március 15. – 2010. március 15.

Rodica Palade

revista 22

Húsz évvel ezelőtt, Budapesten, „mi, magyarországi és romániai értelmiségiek, akik március 19-én és 20-án egy olyan őszinte párbeszédre gyűltünk össze, amelynek célja visszaállítani a természetességet és a normalitást a két nép viszonyában, nyugtalansággal fogadtuk a március 19-én Marosvásárhelyen történt erőszakos és felelőtlen akciók hírét, amelyek nem tesznek egyebet, mint akadályozzák és kompromittálják a romániai társadalom demokratizálási folyamatát, és ebben az összefüggésben megzavarják az erdélyi románok és magyarok békés együttélését". Ez az első mondata a közös nyilatkozatnak a találkozón, amelynek történelminek kellett volna lennie. Az értelmiségiek párbeszéde Budapesten kezdődött, és nem hiányoztak belőle a megbékélés kulcsfogalmai, mint például a „demokrácia", a „nyitott társadalom", a „határok légiesítése", a „multietnikus együttélés"; ám e párbeszéd, amely természetes módon szokássá kellett volna váljon, a marosvásárhelyi véres konfliktus nyomán felfüggesztődött; egy durva manipuláció eredményeként, amelyet rémhírekkel és nacionalista szövegekkel táplálták, a magyarokat és a románokat elképzelhetetlen cselekmények elkövetésébe hajszolták. Öt halott és kétszázhetvennyolc sebesült. Sütő András elveszítette a fél szemét, egy libánfalvi parasztot pedig, aki a pap uszításának hatására szállt ki Marosvásárhelyen, tönkrevertek. A témát egy parlamenti bizottság elásta, ahogy csak tudta. Végül megalakult a SRI (Serviciul Român de Informaţii, Román Hírszerző Szolgálat), az „ellenálló" Virgil Măgureanu vezényletével. A decemberi véres forradalom és az 1990-es bányászjárások közé ékelődött marosvásárhelyi epizód jelzi a zsákutcát, amelybe Románia került több évre, Ion Iliescu vezetésével, a kétes ide-oda lavírozással Kelet és Nyugat között. A Demokrata Konvenció és Emil Constantinescu elnök érdeme volt, hogy 1996-ban közös kormányzásra kérte fel az RMDSZ-t, véget vetve a volt csausiszta korifeusok által fenntartott nacionalista kényszerképzeteknek. Ma az RMDSZ a „legalkalmazkodóbb" és a leghosszabb életű hatalmon levő politikai alakulat Romániában. Markó Béla miniszterelnök-helyettes, Kelemen Hunor művelődésügyi miniszter. És mint minden évben március 15-én, a kedélyek felborzolódnak: a Székely Nemzeti Tanács és a Magyar Polgári Párt „konkrét lépéseket tesznek Székelyföld területi autonómiájának szent ügyéért", vagyis a magyar nyelvet a románnal egyenrangú hivatalos nyelvnek kiáltják ki, március 15-ét pedig helyi érdekű hivatalos ünnepnek. A román radikálisok (C. V. Tudor) újra hangoskodnak: a magyarok elveszik tőlünk Erdélyt. De mind kevesebben vannak azok, románok és magyarok, akik hisznek az ilyen mesékben.

(Fordította Á. H.)

Lapok ezeréves háborunkból

Vasile Dâncu

voxpublica

Úgy harmincöt évvel ezelőtt, március 15-én, két érdekes felfedezést tettem, akkori koromhoz képest: hogy a magyarok vére is piros, és hogy a magyarok elég szolidárisak. Egy verekedés volt az alkalom, amelynek során behúztam vagy kettőt Lászlónak (szintén Vasile), aki aztán jó barátom lett. Nyilvánvaló, hogy magyar pedagógusunk csak engem vert el, pedig Laci kezdte a bunyót. Sosem vettem ki hazafi-igazolványt azért, mert egy évvel később a magyar pedagógus Lacit verte meg, miután én az ablakból magyar káromkodást ordítottam neki, az ő hangját utánozva. Aztán megismertem Magdát, akibe egy kicsit szerelmes lettem, de aki egyszer rendesen felpofozott – a legszigorúbb millenniumi szellemben, amire a magyar lányok csak képesek. (...) János barátom lett, mert ugyanolyan makacs volt, mint én, igencsak büszke fiú, s ha az internátusban valamelyik nagyobb diák meg akart alázni, történelmietlen testvériségben ugrottunk bunyózni, és általában mi győztünk. Jóllehet tizennégy éves koromig egyetlen magyarral sem beszéltem, hiszen egy román hegyi faluban nőttem fel, már olvastam Jókai Mórt, Petőfi Sándort, Ady Endrét, Méliusz Józsefet és főleg József Attilát, apám egyik kedvenc költőjét, akiről könnyes szemmel beszélt nekem. (...) Az egyetemen a magyar tanárok mindig a legmagasabb osztályzatokat adták nekem, amit nem tettek magyar kollégáinkkal, de úgy gondoltam, ez az ő belügyük. (...) Maros megyei lányt vettem feleségül, aki egy időben a *România Marét* olvasta, de leszokott róla, amikor Vadim Tudor azt kezdte írni rólam, hogy magyar vagyok, gábor vagy magyar szőke cigány. Később több száz kutatást végeztem az etnikumközi viszonyokról, egy csomó magyar diákom volt a Babeş–Bolyain, több vakációt töltöttem Hargita és Kovászna megyében, a kormányban a kisebbségekkel és a határon túli románokkal foglalkoztam, tárgyaltam az RMDSZ-szel, veszekedtünk az RMDSZ-szel, valamelyik tárgyalás után fociztunk az RMDSZ-szel, és rúgtam nekik vagy öt gólt. (...) Jó szívvel szóltam a magyarokhoz a román kormány nevében,

Fotó: revista-politica.ro

Vasile Dâncu

amikor reménykedve nyitották meg Kolozsváron a Sapientia Egyetemet. Kint voltam a lelátón a magyarok elleni futballmeccseken. Évekig követtem Budapest Erdéllyel kapcsolatos állásfoglalásait. Vezettem egy, az etnikumokon átívelő szolidaritás gondolatára alapozó választási kampányt az erdélyi közösségek újjáépítésének nevében. Meghatottak egyes magyarok emberi gesztusai, dühítettek egyes magyar politikusok aberrációi, elítéltem a román etnikai alapú vállalkozásokat, de a magyar etnikai vállalkozásokat is. (...) Egyszer Mexikóban találkoztam budapesti magyarokkal, és úgy megörültünk egymásnak, hogy reggelig mulattunk, mert nagyon magányosaknak éreztük magunkat egy ellenséges világban. (...) Tavaly különleges felismerésben volt részem: Marian Cozma meggyilkolásának drámája olyan eseménnyé vált, amely szorosabban köti össze Romániát Magyarországgal, mint a közös kormányülések, amelyeken semmit sem határoznak el, mint az autópálya erdélyi álma, mint a multikulturalitásról szóló szimpóziumok sora. (...) Felfedeztem azt, ami leginkább összeköt bennünket, anélkül, hogy testvérek lennénk: románok és magyarok egy kicsi, erőszakkal, korrupcióval teli barbár világ foglyai vagyunk. Olyan világ rabjai, amelyben a remény mindennap meghal, és amelyben a veszprémi, szegedi, nagylaki, dévai és erdélyi magyarok ünneplőt öltenek, templomba mennek, népviseletben vonulnak fel, egy jobb életre gondolnak, egyesek arról álmodoznak, hogy Magyarországra vagy Európa ki tudja melyik szegletébe távozott gyermekeik hazatérnek. Ennek az álmuknak a politikusaik azt a nevet adták, hogy „autonómia". Ilyenek a politikusok, furcsa neveket adnak az emberek egyszerű álmainak. Ha meghallgatnának, elmondanám nekik, hogy van már autonómiájuk, akárcsak a románoknak – autonómia az éhenhaláshoz, autonómia ahhoz, hogy gyerekeik, ha falun élnek, ne tudják befejezni tanulmányaikat, autonómia az egyforma szegénységhez, ahhoz, hogy magyarul sírjanak, és senki se hallja meg őket. (...) Mégis, többen azok közül, akiket megismertem, ünneplőbe öltöznek, elmennek a templomba, imádkozni fognak, meghatódnak a szónoklatokon, egyesek felhajtanak egy pálinkát a falu kocsmájában, és megkapják otthon az aszszonytól a magukét (kötelezően magyarul, persze). Némely politikusok megpróbálják meggyőzni őket, hogy nincs joguk ehhez az ünnephez, hogy tilos megülniük. Az ismertebb magyar politikusok máris olyan nyilatkozatokat tettek a sajtóban, amelyek épp jók arra, hogy a románok összevonják a szemöldöküket. A magyar veszély ellen hivatásosan őrködő románok is készek megjelenni a tévében, és betiltanák az ünnepüket. Engem azonban nem önt el a szomorúság amikor valakiben van annyi energia, hogy ünnepeljen, még ha minden magyarok ünnepén is. Elárasztanak a magyarokkal vívott háborúm emlékei, és örvendek, hogy azt mondhatom nekik: Boldog ünnepet! Jó egészséget! Jó mulatást! Mindenütt élnek magyarok!

(Fordította: K. B. A.)

A választási kampány elkezdődött

Ioana Lupea

Evenimentul zilei

Jóformán el sem múlt az elnökválasztás, a politikai pártok el is kezdték a kampányt a 2012-es választásokra. A témákat leszögezték – az alkotmány és a magyar veszély –, az árkokat megásták, a szövetségeket megkötötték, a légkör hirtelen feszültté vált, a tévé képernyőjét elárasztja a propaganda. Egészséges lenne a társadalomra nézve, ha az elkövetkező két évben a politikusok nyilatkozatait figyelmeztető, „választási hirdetés" felirattal látnák el. Az elkövetkezendő sztrájkok közül is jó néhány, mint amilyenre a PSD-s Ion Rădoi bujtogat a bukaresti metrónál, külön adásidőt érdemelne, hasonló figyelmeztető felirattal. A Demokrata–Liberális Párt kisajátította az alkotmánymódosítás témáját, és a választók 2009 novemberében kifejezett akaratának védelmezőjeként lép majd fel a szavazópolgárok előtt. Nem valószínű, hogy a parlamenti pártok 2012-ig konszenzusra jutnak az alkotmány szövegéről, hiszen számos javaslatra rányomják bélyegüket Traian Băsescu első elnöki mandátumának politikai konfliktusai, e módosító javaslatok még mindig elevenen élő személyes ellenérzésekből fakadnak. Maga a PD-L sem akar érdemi vitát a módosításról, ami veszélyeztetné a kormányzatot. Az RMDSZ-nek eltérő álláspontja van, beleértve a parlamenti struktúrát is. A pártok képtelenek felülemelkedni az érzelmeken, a konjunkturális érdekeken és hatalmi játékokon, és ez az alkotmány módosításából csak választási fegyvert kreál, amelyet Traian Băsescu már oda is adott a PD-L-nek a PSD és PNL ellen vívott harcához. Az egykamarás parlamentet és a honatyák számának csökkentését Emil Boc kormányfő és pártelnök olyan témákká nyilvánította, amelyek nem lehetnek politikai alku tárgyai, és ezek egyébként a demokrata–liberálisok vezetőinek egyetlen nyilvánosan kimondott ötletei. Nincs is többre szükségük ahhoz, hogy ellenfeleikkel szemben előnyt szerezzenek, hiszen mellettük van a referendum többségi igenje. A választási kampány első felvonását azonban nem hétfőn játszották le, amikor Crin Antonescu és Victor Ponta színpadiasan és előre kitervelten elhagyták a Traian Băsescu által az alkotmánymódosítás témájában összehívott megbeszélést, hanem a múlt hét végén. Akkor világossá vált, hogy az ellenzék arany puskagolyója a PD-L ellen a magyar veszély lesz, amelyet nem véletlenül melegítettek fel március 15-ike előtt, a marosvásárhelyi eseményekre utalva. A magyarellenes hisztéria ürügye nevetséges: háromszáz Hargita, Kovászna és Maros megyei polgármester és önkormányzati képviselő a magyar nyelv hivatalos regionális nyelvként való elismerését kérte. A PSD kormányzat alatt is elfogadott román törvények értelmében, de facto, a magyar nyelv szabadon használható az állampolgárok és az állami intézmények közötti kapcsolatokban. Következésképpen: sok hűhó semmiért. (...) Reaktiválták, szolgálatba léptetve a PSD rejtett ügynökét a Román Ortodox Egyházban, Hargita és Kovászna ortodox püspökét, Ioan Selejant, aki nem többet és nem kevesebbet kért, mint Vasile Blaga közigazgatási és belügyminiszter sürgős kiszállását a régióba. A Victor Ponta, Titus Corlăţean, Corneliu Vadim Tudor által – sőt, az olyan régi liberális vezetők, mint Radu Câmpeanu által – újra felízzított „magyar veszély" nem csupán az ellenzéket elöntő nacionalista roham, hanem minden bizonnyal olyan stratégia, amellyel a PSD megpróbálja megoldani erdélyi szavazatainak gyötrő hiányát. Alkalom az etnikumközi gyutacs meggyújtására lesz még. A PD-L vállalta az RMDSZ-szel szemben, hogy elfogad(tat)ja a nemzeti kisebbségek statútumát, Traian Băsescu pedig felvetette Románia regionalizálásának szükségességét, hogy európai pénzeket hívhasson le. Victor Ponta figyelmeztetése világos volt: „Az, hogy csak az ellenzéki pártok reagáltak az ilyen provokációkra, az elnök és a miniszterelnök pedig nem, politikai cinkosságra vall, ami nagyon rossz dolog, és jó, ha tudnak róla a románok." A PSD megtanulta olyan országok tapasztalatából, mint Magyarország, hogy gazdasági válság idején az emberek érzékenyebbek a gyűlöletbeszédre, és hogy a populista nacionalizmus szavazatokat hoz. A PSD-nek nem számít, hogy ezek a szavazatok a PRM tarsolyába juthatnak, mindaddig amíg az, aki elveszti e voksokat a Demokrata–liberális Párt.

(Fordította: K. B. A.)

Romániai falvak újjászületése

Czédly József

Ezzel a címmel hirdet programot Románia kormánya (megjelent a *Hivatalos Közlöny* március 12-i, 162. számában), melynek lényege tíz ház (lakás) megépítése azokban a községekben, ahol a szakemberhiányhoz az is hozzájárul, hogy nincs lehetőség megfelelő lakhelyet biztosítani számukra.

A program keretében felépülő lakásokra – a kormányhatározatban foglaltak alapján – a következő szakterületeken dolgozók jogosultak:

– a tanügyi személyzet jogállásáról szóló törvény előírása szerint oktatói személyzetnek (personal didactic) tekintett tanügyi alkalmazottak;

– orvosok és egészségügyi asszisztensek;

– rendőrök.

A jogosultság megszerzésének feltétele, hogy az érdekelt személy és házastársa ne rendelkezzen közös vagy egyéni tulajdonban levő lakással abban a vidéki helységben, ahol munkahelye van.

A program egy községben általában tíz ház (lakás) felépítését irányozza elő a községközpontokban. Ott, ahol nagy a lakásigény, a helyi közigazgatási szervek javaslata alapján a fejlesztési és turisztikai minisztérium engedélyezheti tizenöt ház megépítését. Ez a minisztérium irányítja a program megvalósítását, a lebonyolítás végrehajtásával az Országos Lakásügynökséget (Agenţia Naţională pentru Locuinţe, ANL) bízták meg. Ez utóbbi köti meg a helyi közigazgatási hatóságokkal a házak felépítéséhez szükséges helyi köztulajdonban levő telkek ingyenes átadását rögzítő szerződéseket, valamint azokat a megállapodásokat, melyeknek alapján a helyi hatóságok kötelezik magukat, hogy biztosítják a házak felépítésének helyet adó telkek közművesítését.

Az ANL által a program keretében felépítendő házak finanszírozását az állami költségvetés biztosítja, az évente erre a célra előirányzott összegből. Átadásuk után állami köztulajdonban maradnak, a helyi hatóságok kezelésében, így eladásuk tilos.

A házak felépítéséhez szükséges telkeknek a helyi hatóságok tulajdonában kell lenniük, egy ház megépítéséhez legkevesebb ötszáz négyzetméter kiterjedésű telket kell biztosítani. Ezek közművesítését a helyi tanácsok beruházásaként kell elvégezni. Ezekben egyes infrastrukturális munkálatokat, mint amilyenek a vízellátás, utak kikövezése, be lehet illeszteni a fejlesztési és turisztikai minisztérium megfelelő programjaiba. A villanyhálózatra való csatlakozást és az ehhez szükséges engedélyek beszerzésének költségeit a helyi hatóságok költségvetéséből kell fedezni, vagy az elektromos energiát szolgáltató vállalat beleegyezésével, megtörténhet ennek terhére is.

A felépítendő házak lakófelülete kétszobás lakások esetében legtöbb száz négyzetméter, háromszobás lakásoknál százhúsz négyzetméter lehet. Létrehozásuk céljából az ANL megvalósíthatósági tanulmányokat (studii de fezabilitate) készített, ezek finanszírozását a fent említett minisztérium, valamint az ANL költségvetéséből fedezik. Az évi állami költségvetés előirányzatai alapján az ANL versenytárgyalást ír ki a műszaki–gazdasági dokumentációk elkészítésére, majd a munkálatok elvégzésére. Az építkezési munkálatok költségein kívül az általános beruházási tervbe belefoglalják mindazoknak a költségeknek az összegét, melyek nélkül a házak használatba adása nem valósítható meg. Az ANL biztosítja az építkezések lebonyolításának felügyeletét, erre a feladatra szakképzett személyzet alkalmazásával. A beruházások lebonyolítása és az építkezések felügyelete céljából az ANL a beruházás értékének három százalékát költheti el. A munkálatok befejezése után, a beruházás átadásánál jelen kell lennie a helyi közigazgatási hatóság, valamint a szakminisztérium képviselőjének. Az átadás utáni tíz napon belül kell a helyi közigazgatósági hatóság által megnevezett szakember a lakást használatba vennie.

Ennek előkészítéseként a helyi közigazgatási hatóságok nyilvántartásba kell venniük valamennyi házra/lakásra jogosult szakembert, ezek közül a helyi tanács keretében létrehozott bizottság fogja javasolni azokat a személyeket, akik beköltözhetnek a program keretében felépített házakba. A bizottság kötelezettsége kifüggeszteni a polgármesteri hivataloknál, hogy hova lehet letenni a házak használatát igénylő kérvényeket és milyen okmányokat kell ezekhez csatolni. Ha több az igénylés, mint a rendelkezésre álló ház, a bizottság állapítja meg a kiutalások sorrendjét, előnyben részesítve a 35 évnél fiatalabb szakembereket, és azt is figyelembe véve, hogy a lakást kapók legkevesebb ötven százaléka tanügyi személyzet kell hogy legyen.

A bizottság a javasoltak listáját a helyi tanács elé terjeszti elfogadás végett. A tanács döntését ki kell függeszteni a község polgármesteri hivatalának hirdetőtábláján. A kifüggesztéstől számított hét napon belül lehet fellebbezni, ezt a polgármesternek kell benyújtani. A fellebbezések benyújtásától számított tizenöt napon belül végleges döntést hoznak a házak kiutalásáról.

A házbér nagyságát az érvényben levő lakástörvény és ennek alkalmazási normái szerint állapítják meg. A helyi tanács átvállalhatja a helyi költségvetés terhére a házbér kifizetését, de ez nem lehet nagyobb, mint a ház kezelésének tényleges költségei. A ház használatára kijelölt személyek lakbérszerződést kötnek a helyi közigazgatási hatósággal, ezt a munkaszerződésükhöz lesz csatolják, mellékletként. Ha a házat használó személy munkaszerződése megszűnik, harminc napon belül ki kell költözznie a lakásból. Ha a program keretében felépített házakra nincs igénylő a kormányhatározatban megjelölt szakemberek közül, akkor ezeket ideiglenesen ki lehet adni más szakmában dolgozó személyeknek addig, amíg nem jelentkeznek a szabályzás alapján lakhatási jogosultsággal bíró szakemberek.

Tekintettel arra, hogy a kormányhatározat nem rendelkezik arról, milyen sorrendben fogják – a rendelkezésre álló alapok kereteben – kiosztani a házak felépítéséhez szükséges összegeket, az érdekelt helyi hatóságok minél hamarabb jelentik be igényeiket, annál nagyobb az esélyük, hogy részt veszenek a programban.

Az anyakönyvi bejegyzések kiigazításáról

Deák Levente

Személyazonosságunk bizonyításának alapdokumentuma, a közhiedelemmel ellentétben nem a személyazonossági bizonyítvány vagy a személyi kártya, sem pedig a születési anyakönyvi kivonat, hanem a mindig két példányban kitöltött anyakönyv (születési, házassági, elhalálozási), amelynek első példányát a születés, a házasságkötés és az elhalálozás bejegyzésének helye szerinti anyakönyvi hivatal, mai elnevezéssel: a helyi lakosság-nyilvántartó hivatal, a második példányt pedig az ugyanilyen nevű megyei hivatal őrzi. Ezt úgy kell érteni, hogy olyankor, amikor a birtokunkban levő anyakönyvi kivonatokban, a személyazonossági irataink hibás, hiányos, helytelen bejegyzések szerepelnek, a kiigazítások elvégzésének alapjául az eredeti anyakönyv bejegyzései szolgálnak, azok perdöntőek, és minden későbbi okmányunk az anyakönyvek adatait veszi át, azokat ismétli, helyesen vagy pontatlanul, hibásan.

Lapunkhoz jogi tanácsért forduló olvasónk esetében – igen leegyszerűsítve–születési anyakönyvének kitöltésekor azt a hibát vétette az egykori anyakönyvvezető, hogy édesapja családnevét pontatlanul vezette be, majd ugyanez a pontatlanság került be a születési anyakönyvi kivonatába is. (Egy betű az eltérés.) Így születése óta a személyi irataiban édesapjáétól részben eltérő családnév alatt szerepel, ami ugyan eddig nagyobb gondot nem okozott, de okozhat majd akkor, amikor az elkerülhetetlen hagyatéki eljárásban apai leszármazását kell majd igazolnia.

Hogyan lehet a fentieket orvosolni, a hibás bejegyzést kiigazítani? Az anyakönyvekről szóló 1996-os, hatályba lépése óta többször is módosított 119. törvény jelenlegi 61. szakasza (lásd a törvény legutolsó újraközölt szövegét a 2009-es 743. *Hivatalos Közlöny*ben) az anyakönyvek téves bejegyzéseinek kiigazítását (rectificarea actelor de stare civilă) közigazgatási hatáskörbe utalta (tehát ehhez már nem szükséges a bírósághoz fordulni), a jóváhagyást pedig – végzés kiállításával – annak a városnak a polgármestere adja meg, amelynek lakosság-nyilvántartó szolgálata/hivatala (serviciul comunitar local de evidenţă a persoanei) az eredeti anyakönyv első példányát, a megyei hivatal pedig a második példányát őrzi. A kérelmet az anyakönyveket őrző helyi közigazgatási hatósághoz vagy a kérelmező lakóhelye szerintihez lehet benyújtani, és amennyiben azt jóváhagyják, a kiigazítást rávezetik mindkét eredeti anyakönyvi lap szélére, majd ennek nyomán kiállítják az új születési anyakönyvi kivonatot, az előzőt pedig bevonják. Az eljárást harminc nap alatt folytatják le, majd ezt követően a kérelmezővel tíz napon belül kell közölniük az eredményt. Ha a kiigazítási kérelmet elutasítják, a polgármester végzése ellen jogorvoslattal lehet élni az elutasító hatóság székhelye szerinti bíróságnál. Újdonságnak számít, hogy a kiigazítás elvégzéséhez a megyei szolgálat előzetes véleményezése is szükséges, amit nem a kérelmezőnek, hanem a kiigazító helyi szolgálatnak kell beszereznie.

Az anyakönyvi téves bejegyzések kiigazítása tehát jelenleg közigazgatási hatáskörben van (lásd a 2006. évi 117. törvényt a 2006. évi 410. *Hivatalos Közlöny*ben), az elutasító polgármesteri végzés ellen pedig további jogorvoslatnak is helye van.

Mi maradt továbbra is bírósági hatáskörben, azaz milyen esetben kell a kérelmezőnek jogerős és visszavonhatatlan bírósági határozatot beszereznie? Három „műveletet” említ az 1996-os 119. alaptörvény, mégpedig az anyakönyvek érvénytelenítését (anularea), kiegészítését (completarea) és módosítását (modificarea), amelyek elvégzése jelenleg is csak bírósági határozat alapján lehetséges. A nagy kérdés ezzel kapcsolatban az, hogy mit minősítünk, mondjuk kiigazításnak és mit kiegészítésnek, például esetünkben is, ahol az apa családnevéhez egy h betűt még hozzáírtak (a Horvátból Horváth lett). Olvasónkkal együtt mi a kiigazítás kérelmezése mellett érveltünk, és várjuk a megkeresett hatóság döntését. De vajon ugyanez lenne a helyzet akkor is, ha a Horváth nevű apának a gyermekét Horvátnak írták volna be a születési anyakönyvébe és minden későbbi iratába, ennek az elhagyott h betűnek az utólagos bejegyzése nem kiegészítés-e, amihez már bírósági határozat szükséges? Véleményünk szerint a törvény végrehajtási utasításában (az 1997. évi 1. számú utasítás az 1997. november 19-i 318/bis. *Hivatalos Közlöny*ben) példák ismertetésén keresztül kellene a kérdésben egyértelmű törvényalkalmazási gyakorlatot teremteni.

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
A TÖRVÉNYTÁRAT TÁMOGATJA A COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY

Csajok lapja lesz a Nők Lapja?

A Nők Lapja olvasója 32 éves, diplomás, kétgyerekes családanya, jól fizető állással, akinek az a legnagyobb gondja, hogy miként rendezze be lakását – ők jelentik az arculatot váltott folyóirat célközönségét.

Oborocea Mónika

Legalábbis a lap külföldi tulajdonosa szerint. Ez pedig azt is jelenti, hogy a látványos, divatos és felszínes nőideált kénytelen a gyakorlatilag családi lapnak számító folyóirat közvetíteni: kimaradnak a nagymamáknak szánt kötés- és szabásminták, és mindenhová befurakodnak a reklámok. Nagyjából így foglalható össze Vadas Zsuzsa, a *Nők Lapja* és a *La Femme* munkatársának múlt heti beszámolója a lap egykori és mai arculatáról.

Reklám nélkül nem megy

A kolozsvári olvasóközönséggel, a szakmában ötven éve dolgozó Vadas Zsuzsa a Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány Gróf Mikó Imre Könyvtárának székhelyén találkozott. A főképp idősekből álló közönség kérdéseire az újságíró őszintén és humorosan válaszolt, hiszen, mint mondta, ő maga sem ért teljes mértékben egyet az arculatváltással.

„Egyfajta tartalmi elszürkülés is tetten érhető, és az olvasókkal való szoros kapcsolattartás lazulása. Ezzel próbálunk szembemenni mi, régiek, bizonyos esetekben sikerül, de általában nagyon nehezen, mert ugye ott a sok reklám, melyekre meg szükség van, hiszen eltartják a lapot” – magyarázta. Hozzátette, a reklámok nagyon sok mindent eltorzítanak, a szerkesztők pedig már nem tehetik meg, hogy egy agyonreklámozott termékről megírják, ha gyenge minőségű. „Régen nem jelentett gondot tanácsot adni az olvasóknak például az arckrémekről. Hogy mit kenjenek inkább a hátukra, de semmiképp az arcukra. Ma ez már elképzelhetetlen. Hogy értsék, mekkora a tét, elmondom, hogy a lap külső borítóján a reklámfelület négy- öt-, hatmillió forintba kerül, a belső oldalakon pedig két és fél millió plusz áfa. Ezekről nem tud lemondani a cég” – fejtegette Vadas Zsuzsa.

A szerző felvétele

Nagymamáknak hasznos tanácsokat

Az egyik idős olvasó a találkozón fájlalta, hogy véleménye szerint nincs elég jó tanács a háziasszonyok számára. „A táplálkozással kapcsolatos reklámok például ahelyett, hogy konkrétumokkal szolgálnának, utasítanak, hogy keresd fel ezt vagy azt a címet, hogy szólj ide vagy oda” – magyarázta. Hiányolta a kötés-, szabás- és varrásmintákat, amely „nagy boldogságot okozott, ha sikerült gyakorlatba ültetni”. Vadas elmondta, most a divattal kapcsolatos anyagokat egy csomagban kapják, melybe nincs beleszólásuk. „Régen viszont akadt olyan olvasó, aki textilmintát küldött be a szerkesztőségbe, ugyanis ez alapján szerette volna, ha a fiának megtervezzük az esküvői ruháját. Mi pedig a beküldött fényképet és méreteket figyelembe véve a divattervezőnkkel elkészítettük a terveket, és elküldtük az olvasónak” – mesélte. Hozzátette, hogy bár a *Nők Lapjá*nak nincs igazán jövője. Példaként a nemrég megszűnt magyar *FHM*-et említette.

Az olvasótalálkozó néhány idős érdeklődője szerint a Nők Lapjában még mindig van két-három olyan írás, mely érdemessé teszi, hogy a folyóiratot rendszeresen megvegye. „Engem minden érdekel, ami a lapban van, szóljon az a cikk a fiatalokról vagy bármiről. Sokan kérdezik ismerőseim közül, hogy hát ezt a dolgot honnan tudom? Hát a Nők Lapjából – válaszolom” – mesélte az egyik idős hölgy. Vadas Zsuzsa ehhez annyit tett hozzá, hogy bízik abban, hogy a lap számára az elmúlt húsz év csak köztes időszak volt, és a szerkesztőség fiatal generációja a régiek nyomdokaiba lép. „Az új generációban kevesebb a tüske, az előítélet, van bennük kíváncsiság, érdeklődés, jól akarnak dolgozni. És ez mindennél fontosabb” – magyarázta.

Az erdélyi nők másak, mint a magyarországiak?

Arra a kérdésre, hogy lát-e különbséget az erdélyi és a magyarországi nők között, Vadas elmondta, az erdélyi nőknél több lelkesedést és hitet tapasztalt például a kultúra irányába. „Nálunk a kultúra lassan huszadrangú lett. Ezt a királyi tévé műsoraiból is jól le lehet szűrni. Nem beszélve arról, hogy fő műsoridőben a kvíz műsorok, a Mónika show dől a televízióból. Ezek valóban kielégítik a széles tömegigényeket, de nem a magasabb szintű elvárásokat. Egy jó filmet ráadásul valamikor éjfél után közvetítenek” – fejtegette. Azt is leszögezte, hogy a nők helyzete mindkét országban igencsak nehéz, hiszen a rendszerváltás után a nyugati és a keleti elképzelések ötvözése a nőkről nem járt éppen sikerrel. A találkozó végén megtartott sorsoláson két szerencsés érdeklődő Vadas Zsuzsa *Úti dilik* és *Tuti dilik* című könyveiből nyerhetett egy-egy példányt.

Programajánló

Zene Sepsiszentgyörgyön

A sepsiszentgyörgyi színház nagytermében március 19-én, pénteken 19 órától a Brassói Filharmónia soros koncertjét Cristian Oroşanu vezényli, szólista: Anton Niculescu. Műsoron Corelli: Concerto Grosso, Csajkovszkij: Vonósszerenád op. 48, Haydn: D-dúr divertimento, Rossini/Tedesco: Figaro *A sevillai borbély*ból (csellóátirat).

A sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum Bartók Termében pénteken 19 órától a Remember Enescu kamaraegyüttes lép fel.

Jótékonysági est Felsőcsernátonban

Az alsócsernátoni IKE, IKA Ifjúsági Egyesület és a kézdivásárhelyi Zöld Nap Egyesület közös szervezésében vasárnap 18 órakor a felsőcsernátoni Bod Péter Népházban jótékonysági esten Szabó Andrea uzoni leukémiás kislánynak gyűjtenek. Fellép a Csernátoni ifi, VIZ (kézdivásárhelyi vasárnapi iskolások), a csernátoni iskolák néptáncosai, az Üzenet együttes és a Control zenekar. A Kézdivásárhelyen szervezett februári jótékonysági esten 2297 lej gyűlt össze (ebből 407 lej Lemhényből érkezett), ezenkívül Raff Róbert berecki szórvány református lelkipásztor kezdeményezésére 230 lej perselypénzt adakoztak a lemhényi ökumenikus imahét résztvevői. Aki segíteni szeretne Szabó Andreán, adományát a Szabó András nevére nyitott következő számlaszámra utalhatja át: RO60RNCB-0318082868540001.

Kiállítás Sepsiszentgyörgyön

Sepsiszentgyörgyön a Lábas Házban pénteken március 19-én, 19 órakor megnyílik Plájás Erzsébet marosvásárhelyi fotós *Ember.tér* című kiállítása.

A Yorick Stúdió előadása Marosvásárhelyen

A Yorick Stúdió március 19-én, pénteken 17 és 20 órától, valamint március 20-án, szombaton ugyancsak 17 és 20 órától tűzi műsorra az ősszel bemutatott *20/20* című előadását. Az előadás időtartama 2 óra 10 perc, szünet nélkül. Helyszín: a marosvásárhelyi vár Mészárosok bástyája.

Down-kóros gyerekek előadása Marosvásárhelyen

Március 21. a Down-kór világnapja. A világnap alkalmával az Actus Dramaticus Művelődési Egyesülettel és a Megyei Tanáccsal közösen színházi előadást szerveznek március 21-én, vasárnap 18 órai kezdettel a Művelődési Palota kistermében. A belépés díjtalan, a nézők azonban adományokkal segíthetik az egyesületet, amely számít arra, hogy lesznek, akik jövedelemadójuk két százalékával az alapítványt segítik.

Országos vásár Marosvásárhelyen

A hétvégén (március 19-21.) országos gyermek-, anyuka-, és kismamaruhavásárt és kiállítást tartanak a marosvásárhelyi sportcsarnokban, melyen harminc kiállító termékeiből lehet kedvezményes áron válogatni. A vásár idején a gyerekeknek játékos vetélkedőket is szerveznek, és különböző szórakozási lehetőségekkel is várják az érdeklődőket.

Rakott tészta: a gyors étel

A rakott tészta gyorsan elkészíthető étel, a tészta kifőzése közben elő tudjuk készíteni a hozzávalókat. Másik előnye, hogy szinte bármit fel tudunk használni, amit a hütőszekrényben találunk. Adunk pár ötletet, de a variációk száma végtelen.

Rakott tészta darált hússal

Hozzávalók: 25 dkg darált hús (pl. pulyka), 25 dkg száraztészta (csipkés szélű nagykocka), 1 közepes vöröshagyma, 2 dl tejföl, 15 dkg. reszelt sajt, 1 tojás, 1 ek. margarin, olaj, piros-paprika, só.

Elkészítés: A felkockázott hagymát kevés olajon pároljuk üvegesre, majd húzzuk félre, keverjük el benne a pirospaprikát, s a tűzre visszatéve adjuk hozzá a húst; sózzuk meg, pároljuk puhára. Közben főzzük ki a tésztát, majd (egy hőálló tálban) forgassuk át egy kanálnyi olvasztott margarinnal. Keverjük hozzá a húst, meg két evőkanálnyi tejföl. A maradék tejföl keverjük össze a sajttal (beledolgozhatunk egy egész tojást is), s a masszát terítsük a húsos tészta tetejére. Tegyük közepesen meleg sütőbe, s addig süssük, amíg a teteje aranysárga nem lesz.

Édes rakott tészta

Hozzávalók: 250 g tészta, 1 kis üveg (meggy) lekvár, 3 tojás, 3 ek. nádcukor, 1 tk. vanília esszencia, 1 marék darált dió, szeletelt mandula, 2-3 alma, maréknyi mazsola.

Elkészítés: A tésztát kifőzzük, hagyjuk kihűlni, az almákat felszeleteljük. A tojássárgáját habosra keverjük a cukorral és a vanília eszszenciával, ha már kétszeres a térfogata, belekeverjük a főtt tésztát. A tojásfehérjét egy csipet sóval és kevés cukorral kemény habbá verjük, majd óvatosan, hogy a hab ne törjön össze teljesen, összekeverjük a tésztás masszával. Egy kivajazott sütőtál aljára teszünk egy réteg „habos" tésztát, rá lekvárt, befedjük vékony almaszeletekkel, hintünk rá mazsolát, egy kis darált diót. Aztán jöhet a következő réteg tészta... és a többi. A tetejére szeletelt mandula vagy alma kerül. Forró sütőben addig sütjük, míg egy kis színt kap a teteje, addig a tojáshab is megköt.

Sonkás-sajtos rakott tészta

Hozzávalók: 1 csomag makaróni, 20 dkg sonka, 4 db tojás, 20 dkg trappista sajt, 2 doboz tejföl, kevés olaj, só.

Elkészítés: A tésztát kifőzzük,és egy kiolajozott tepsibe öntjük. A sonkát kis kockákra vágjuk, és kevés olajban megpirítjuk. A sajtot durvára reszeljük. A tojásokat elhabarjuk. A sonkát, a reszelt sajt háromnegyedét, a tejfölet, és a tojásokat összekeverjük. Ezt a keveréket ráöntjük a tepsiben lévő kifőtt tésztára, kicsit átkeverjük, megszórjuk a maradék sajttal, és forró sütőben addig sütjük, amig a sajt pirulni kezd a tetején. Amikor kész, kockákra vágjuk, és így tálaljuk.

Ínyenc rakott tészta

Hozzávalók: 50 dkg fodros kocka tészta, 60 dkg csiperke gomba, 50 dkg cukkini, 1 nagy fej vöröshagyma, 1 gerezd fokhagyma, 1 paradicsom, 1 csokor petrezselyem zöldje, 3+1+2 ek. olaj, 1+1+2 tk. só, 1 tk. őrölt paprika, 1/2 mk. kakukkfű, 1/2 mk. őrölt bors, 4 dl tejföl, 2 db. tojás.

Elkészítés: A hagymát apró kockára vágva 3 ek. olajon megpároljuk. A gombát kockára vágjuk, a paradicsom héját lehúzzuk, felkockázzuk és a megpárolt hagymára tesszük, belekeverjük a borsot, a paprikát, kakukkfüvet és 1 tk. sót. Rövid levű gombapörköltet főzünk, a végén 2 ek. tejfölt adunk hozzá. Közben megtisztítjuk a cukkinit és apró kockára vágjuk. 2 ek. olajon a szétzúzott fokhagymát megfuttatjuk, hozzáadjuk a cukkinit és 1 tk. sót, fedő alatt puhára pároljuk. Közben megfőzzük a tésztát. Felaprítjuk a petrezselyemzöldet, felverjük a 2 tojást és belekeverjük a tejfölbe. Egy tűzálló tálat vagy tepsit kikenünk vajjal, a tészta 1/3-át beleterítjük, rá a gombapörköltet, majd a maradék tészta felét, erre kerül a cukkini, amire a tejföl felét simítjuk. A maradék tésztával zárunk, amire rásimítjuk a maradék tejfölt. Betesszük az előmelegített sütőbe és szép pirosra sütjük.

Tejszínes-gombás rakott tészta

Hozzávalók: 40-50 dkg tészta, fél kiló gomba (a champignon gombának nyugodtan fel lehet használni a szárát is), 20-30 dkg sonka, 3 dl. tejszín, só, delikát, olaj, paprika, majoránna, rozmaring, egy nagy fej hagyma, 2-3 gerezd fokhagyma.

Elkészítés: A tésztát sós vízben megfőzzük. A gombát, sonkát feldaraboljuk. A hagymát apróra vágjuk és olajon megdinszteljük, beletesszük a sonkát és a gombát, megszórjuk a delikáttal és kb. 10 percig együtt pároljuk. Kevés olajat öntünk egy tepsibe, beletesszük a főtt tészta felét, rátesszük a gomba és a sonka felét, majd ezt megismételjük még egyszer. A tetejére jön a tejszín, amibe belekeverjük a fűszereket (kevés só, kevés delikát, kb. 1 teáskanálnyi piros paprika, 1 kávékanálnyi majoránna, rozmaring és a zúzott fokhagyma). Az egészet ráöntjük a tésztára, és kb. 25-30 percig sütjük.

Kert-ész
Golgotavirág

A golgotavirág (Passiflora caerulea) kevésbé ismert, de egyre szélesebb körben elterjedő dísznövény. Inkább cserepes dísznövényként ismerik, nyári–őszi virágzású kúszónövény. Később bambusznádra vagy drótkarikára futtatva nagyon dekoratív szobanövényt lehet belőle nevelni. Azt kevesen tudják róla, hogy megfelelő takarással nálunk is kitelel. Akárcsak a rózsákat, ősszel visszavágjuk az elvirágzott szárakat, feltakarjuk olyan 20-30 cm magasságban a töveket, és tavasszal gyökérből fog kihajtani az új növény. Nagyon gyorsan fejlődik, hamar eléri a 2-3 méteres magasságot, és nyáron– ősszel ontja a dekoratív, hatalmas virágjait. Többféle színben is megtalálható, fehérben, pirosban, lilában, sárgában, sőt kombinált színekben is: az almazöld lilával, a sárga lilával. Szaporítása magvetéssel és dugványozással nagyon sikeres. Nagyon gyorsan gyökerezik a homok és tőzeg keverékében, de perlit és sima homok is alkalmazható. 1-2 hét alatt meggyökerezik, utána cserépbe ültetve gyorsan fejlődik. Fényigényes, hátfényre van szüksége, és meg kell említeni a vízigényét is. Hogyha kiültetjük szabadba, akkor mindenképpen megfelelő táptalajról kell gondoskodnunk, mert a sima kerti föld az nem megfelelő neki. A levéltetvek főleg a friss hajtásokat támadják meg. Ha idejében észrevesszük őket, a mostanában használatos vegyszerekkel könnyen megvédhetjük a növényt.

Sármási-Bocskai János
kertészmérnök

Rendőri igazoltatás

Az igazoltató rendőr megállít egy autóst:
– Mi az a sok tőr a kocsijában? – kérdezi tőle.
– Tudja, artista vagyok.
– Nem hiszem. Mutasson valamit! – akadékoskodik a rendőr.
Az artista kiszáll, és elkezdi a tőröket a levegőbe dobálni. Pár perc múlva megáll egy másik autó mellettük, melyben két barát utazik.
Megszólal az egyik:
– De jó, hogy abbahagytam az ivást. … (poén a rejtvényben)

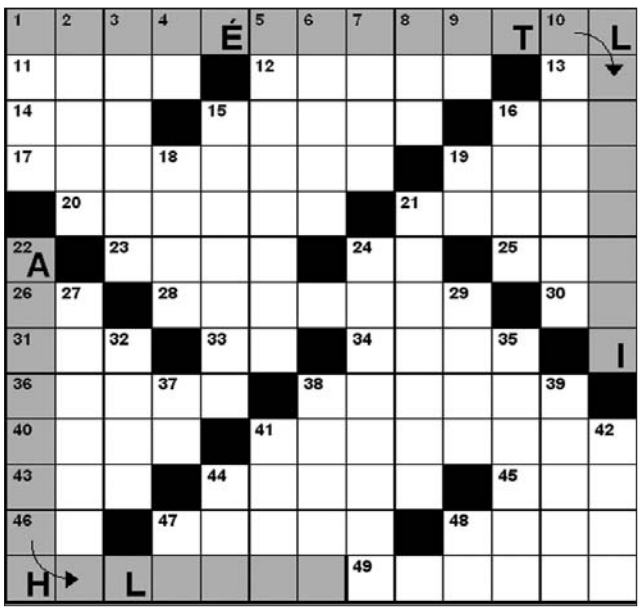

Vízszintes:
1. A poén első része. 11. Germán isten. **12.** Gödröt készítető. **13.** Már kezdődik! **14.** Becézett Ábel. **15.** Virágtalan növény szaporító sejtje. **16.** Rag, a -ből társa. **17.** Ökölvívó. **19.** Kövér betű. **20.** Pecsétes, bontatlan. **21.** Görög sziget. **23.** Külszínről nyitott vágat bányában. **24.** Római 2. **25.** Fészket épít. **26.** Szamárium vegyjele. **28.** Lengyel népi tánc. **30.** Két rönk! **31.** A német „zé". **33.** Szolmizációs hang. **34.** Titkol. **36.** Halogató. **38.** Finom szűrő. **40.** Értékes szőrme. **41.** Hullócsillag Földre lehullott darabja. **43.** Dezoxiribonukleinsav (röv.). **44.** Beismer. **45.** Magyar Távirati Iroda (röv.). **46.** Kacsatollak! **47.** Kitisztul az ég. **48.** Háború és .... **49.** Szomjúságtól gyengül.

Függőleges:
1. Görbe végtag. **2.** Hangszeren játszik. **3.** Amely személyeket. **4.** Június közepe! **5.** Sűrűn hulló. **6.** Erdei ...; bokszoló. **7.** Forgácsoló szerszámgép. **8.** Olaszország az Olimpián. **9.** Földrajzi képződmény. **10.** Azon a másik helyen. **15.** Szikkadó. **16.** Célba jut. **18.** Numero. **19.** Fehér szélek! **21.** Tavasz. **22. A poén második része. 24.** Ideges, ingerült, (fel)izgatott, nyugtalan. **27.** Úsznak benne. **29.** Nyílászáró. **32.** Partner. **35.** Áru, készítmény. **37.** Zöldségpiac szélei! **38.** Hirtelen felnyit. **39.** Gyéren előforduló. **41.** Mivel. **42.** Saját tulajdonod. **44.** ... Gees; angol–ausztrál együttes. **47.** Dagályszélek! **48.** A berkélium vegyjele.

					8	6	4	
	3					8		
				3	6		2	
	9						3	
		6	4	7	3		1	
			6	9		5		
		3	9	2		4		7
	7					2		
				8				

Könnyű fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3×3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

7	3	2	4	8	6	5	9	1
1	8	9	2	5	3	4	6	7
6	5	4	7	9	1	2	3	8
8	2	6	9	3	4	7	1	5
5	9	1	6	7	8	3	2	4
3	4	7	1	2	5	6	8	9
9	7	3	8	4	2	1	5	6
4	6	5	3	1	9	8	7	2
2	1	8	5	6	7	9	4	3

Térdszéli Katica

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy öregasszony, s annak egy lánya. Az olyan kópé volt, hogy mindenkin ki tudott fogni. Már egy egész országban elterjedt a híre.

Meghallotta ezt a király is. Azt mondta, hogy menjen el hozzá is a lány, és fogjon ki rajta, de úgy, hogy a szobájába be ne tegye a lábát.

A lánynak éppen kapóra jött a dolog, mert az anyja beteg volt, és mindig azt mondogatta: „Egyszer ettem a király süteményéből, de még most is a számban van az íze; eredj, hozzál tőle egy kis süteményt!"

A lány el is ment a kastély elé. Ott ólálkodott, mintha keresne valakit. Egyszer csak látja, hogy a szakács egy nagy tál süteményt visz a kamrába. Hirtelen odaszólt hozzá, hogy menjen rögtön a királyhoz, mert annak nagy beszédje van vele, majd ő tartja addig a tálat. A szakács szót fogadott. De a király kikergette a szakácsot, hogy ő bizony nem hívatta. A szakács váltig bizonykodott, hogy neki azt mondták; még most is ott van a lány a konyha előtt, ott tartja a sütéményes tálat. Kiment a király a szakáccsal, hogy megnézze a lányt, de már akkor nem volt ott se lány, se sütemény. Bemegy a király meg a szakács a konyhába; hát minden összevissza volt forgatva, az ajtóra pedig ez volt írva:

Itt voltam, már itt voltam,
Rajtad most már kifogtam,
Kis Térdszéli Katica,
Imre király bánata.
Ha nem tetszik, tégy róla.

Katica meg hazavitte a süteményt.

Mikor már az anyja jóllakott, megint mondja a lányának: „Egyszer ittam a király borából, de még most is a számban van az íze; eredj, hozzál onnét egy kis bort!"

Katica egy darabig szabódott, hogy akkor neki vége lesz, de aztán mégis elment. Bement a király pincéjébe, s azt mondta a csaposnak, hogy menjen rögtön a királyhoz, mert annak nagy beszédje van vele, majd vigyáz ő addig a pincére.

A csapos el is ment, de a király őt is elkergette, hogy ő bizony nem hívatta. A csapos váltig bizonykodott, hogy neki azt mondták: még most is ott van a lány a pincében, ott őrzi a bort. Kiment a király a csapossal, mert már sejtette, hogy Térdszéli Katica csinált megint valamit. Hát a hordók mind el voltak eresztve, a legnagyobbikra pedig ez volt írva:

Itt voltam, már itt voltam,
Rajtad most már kifogtam,
Kis Térdszéli Katica,
Imre irály bánata.
Ha nem tetszik, tégy róla.

Katica meg hazavitte a bort.

Mikor az anyja jót ivott, megint mondja a lányának: „Egyszer ettem a király almájából, de még most is a számban van az íze; eredj, hozzál nekem a király kertjéből egy kis almát!"

Katica egy darabig szabódott, hogy akkor neki vége lesz, de aztán mégis elment. Odamegy a király kertészéhez, s azt mondja neki, hogy menjen rögtön a királyhoz, mert annak nagy beszédje van vele, majd vigyáz ő addig a kertre. A kertész el is ment, de a király kikergette, hogy ő bizony nem hívatta. A kertész váltig bizonykodott, hogy neki azt mondták; még most is ott van a lány a kertben. Kiment a király a kertésszel, mert már sejtette, hogy megint Térdszéli Katica csinált valamit. Hát a sok szép alma mind a földön hevert, a kertajtóra pedig ez volt írva:

Itt voltam, már itt voltam,
Rajtad most már kifogtam,
Kis Térdszéli Katica,
Imre király bánata.
Ha nem tetszik, tégy róla.

A királyt mérgében mindjárt elöntötte az epe. De hiába hívták össze az orvosokat, egy se tudta megmondani, hogy mi a baja. Meghallotta ezt Katica is. Felöltözött orvosnak, elment a király kastélyába, hogy ő meg tudja gyógyítani, csak hozzák el hozzá. El is vitték a királyt. Katica megvizsgálta a király kezét, megnézte a nyelvét, megkopogtatta a mellét. Aztán azt mondta, hogy nagyon sokat mérgelődött, hát megnőtt az epéje. Orvosságul azt ajánlotta, hogy hintsék be a király egész testét sóval meg paprikával, aztán varrják be ökörbőrbe, az majd lehúzza az epéjét. Meg is tették, de a só meg a paprika úgy csípte a király testét, hogy őfelsége kiszaladt a szobából. Épp akkor hoztak szembe neki egy cédulát, arra ez volt írva:

Itt voltam, már itt voltam,
Rajtad most már kifogtam,
Kis Térdszéli Katica,
Imre király bánata.
Ha nem tetszik, tégy róla.

Most aztán nagyon megharagudott Katicára a király. Mindjárt katonákat küldött utána. Amikor pedig elébe hozták, megparancsolta, hogy zárják be Katicát a kastélyba, mert ő maga akarja megölni.

Katica csak azt kérte, hogy hadd vihesse magával a szalmabábuját. Az olyan nagy volt, mint ő maga, és éppen úgy volt öltözködve is, mint ő. A baba hasát nyakig teletömte mézzel, úgy vitte magával. A kastélyba érve, a bábot befektette az ágyba, ő maga meg az ágy alá bújt.

Este egyszer csak nyílik az ajtó. Bejött a király, és a kardját a szalmabáb mellébe szúrta. A szúrástól a méz a király szájába fröccsent. Nagyon édes volt. A király erre azt mondta: „Ha tudtam volna, hogy ilyen édes a véred, nem öltelek volna meg!" Most már egyébként is sajnálkozott a dolgon, mert hiszen ő parancsolta, hogy Katica menjen el hozzá, és fogjon ki rajta, de úgy, hogy a szobájába ne tegye a lábát. Katica csak az ő parancsolatját teljesítette. Bánatában a király most már azt mondta, hogy ha Katica nem halt volna meg, feleségül venné, mert az ilyen ügyes lány bizonyosan jó feleség is lenne.

Erre már Katica is megszólalt az ágy alatt, hogy a király csak a bábut szúrta meg, nem őt. Aztán kibújt az ágy alól. A király nagy örvendezve mindjárt megölelte, s azt mondta neki: „Én a tied, te az enyém, ásó-kapa se választ el egymástól!"

Két hétig tartott a lakodalom, egy hétig a kárlátó. Volt ott minden ennivaló, folyt a bor, mint a Körös; az én hasam is majd kipukkant a nagy jóllakástól. Katica meg a király pedig boldogul élnek még most is, ha meg nem haltak.

Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese c. könyvéből

Tizenkét hónap a természetben

Cinege, csuszka, seregély, erdei pinty, ezek a madarak énekeltek mindenütt a sétám során. A nemrég haza- érkezett seregélyek lakást keresnek, és mivel odúlakok elsősorban a harkályok által vájt odúkat foglalják el. Nem raknak fészket mint a rigók, az odú alját kibélelik, hogy puha fészekbe keljenek ki a fiókák.

Egy terebélyes gesztenyefán valamikor a balkáni fakopáncs több odút is készített. Évek óta itt laknak a seregélyek. Márciusban mindig ellátogatok ehhez a fához, és most is, mint előző években a seregélyek vártak. Ott ültek az odú előtti ágakon, és énekeltek. Aki hallott már seregélyt énekelni az tudja, hogy nem lehet összetéveszteni például a poszáták énekével. Karicsolnak, füttyögtettnek, számos hangot utánoznak, amiért érdemes megállni, és figyelni őket.

Zsuzsanna napjától türelmetlenül várom, hogy a pacsirták megszólaljanak. Háromnaponta járok ki a Rétyi Nyírbe, hogy feljegyezzem érkezésüket. Rendszerint itt látom meg az elsőket és mindig március közepén. Utoljára mikor kint voltam a nyírben havazott, visszatért a tél. Szarkákkal, hollókkal ölyvekkel, találkoztam, de mezei pacsirtát nem láttam.

Március 13-án hallottam meg az első pacsirta hangját a várostól nem messze a mező fölött, lelkesen énekelt, pedig ekkor is pilinkélt, és a szél is hidegen fújt. Elbűvölő, amit ez az kismadár tud. Mindig nagy csodálattal figyelem, és minden tavasszal úgy gyönyörködön a hangjába n, mintha akkor hallanám először.

A mezei pacsirta hossza 18 centiméteres, fejének teteje és egész felső oldala barna, széles hosszanti szárfoltokkal. Torka hasoldala fehér, begye piszkosfehér alapon fekete csíkos. Farktollai barnásfeketék, a külső pár fehér. A földön, fűcsomók között építi fészkét. Rovarokkal, sáskalárvákkal, pókokkal, csigákkal, földigilisztákkal táplálkozik, nyár végén ősszel apró magokat, fogyaszt. Számomra mindig a mezei pacsirta énekével kezdődik a tavasz.

Kelemen László, Rara Avis Madártani Egyesület

Mezei pacsirta

Csináld magad!

Néma sajátkezüleg

Egy tégely alakú fedeles üvegere van szükséged, amelyet dekorálsz, és gyűjtheted benne az aprópénzt.

Szükséges eszközök: egy tégely alakú fedeles (műanyag fedéllel) üveg vagy doboz, színes papír és karton, olló, ragasztó, textillel bevont drót.

Elkészítés: Az üvegnek vagy doboznak legyen műanyag teteje, amelyre egy keskeny, vékony lyukat vágsz. Ezen a lyukon dobálhatod be az aprópénzeket. A színes kartonból vágd ki a pillangó szárnyait, a papírral pedig vond be az üveget. Utána ragassz rá színes csikokat. A szárnyakat is diszítsd színes papírkockákkal, majd ragaszd fel a tégelyre. Végül pedig a drótot hajlítsd csáp formájába, és azt is ragaszd fel. Jó szórakozást!

Hétvégi mellékletünk *Életmód* és *Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette